

174 90692

ก 2/7 ๗

3

ผลของการฝึกสมาธิที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ทองช้าง

ปริญญาโท

ของ

ทวีรัตน์ นาคเนียม

16 เม.ย. 2535

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กันยายน 2530

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลของการฝึกสมาธิที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ทองช้าง

บทคัดย่อ

ของ

ทวีรัตน์ นาคเนียม

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กันยายน 2530

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายในการศึกษาผลของการฝึกสมาธิที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ทองชั่ง เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมระหว่างกลุ่มผู้ทองชั่งที่ได้รับการฝึกสมาธิกับกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกสมาธิ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้ทองชั่งชายที่คลั่งที่สุดแล้วที่ถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี และนับถือพุทธศาสนา จำนวน 39 คน ใช้เวลาในการทดลอง 16 สัปดาห์ ยกเว้นกลุ่มผู้ทองชั่งกำหนดโทษประหารชีวิตที่สาขารถทำการทดลอง ได้แก่ 6 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

ผลของการศึกษาปรากฏว่า

1. ก่อนการทดลองฝึกสมาธิ ผู้ทองชั่งที่มีกำหนดโทษ 25 - 50 ปี, ผู้ทองชั่งที่มีกำหนดโทษ 50 ปีขึ้นไป - ตลอดชีวิต และผู้ทองชั่งกำหนดโทษประหารชีวิตทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ผู้ทองชั่งที่มีกำหนดโทษ 25 - 50 ปี กลุ่มทดลองหลังการฝึกสมาธิแล้วมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ไม่แตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ผู้ทองชั่งที่มีกำหนดโทษ 50 ปีขึ้นไป - ตลอดชีวิต กลุ่มทดลองหลังการฝึกสมาธิแล้วมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ไม่แตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ผู้ทองชั่งที่มีกำหนดโทษประหารชีวิต กลุ่มทดลองหลังการฝึกสมาธิแล้วมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ไม่แตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. ผู้ทองชั่งกำหนดโทษ 25 - 50 ปี, ผู้ทองชั่งกำหนดโทษ 50 ปีขึ้นไป - ตลอดชีวิต และผู้ทองชั่งกำหนดโทษประหารชีวิต กลุ่มทดลองมีการเปลี่ยนแปลงการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

THE EFFECT OF MEDITATION ON THE PRISONER'S MORAL REASONING

AN ABSTRACT

BY

TAWEERAT NAKNIEM

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University
September 1987

The purpose of this experimental study is to study the effect of meditation on prisoner's moral reasoning, to compare moral reasoning between experimental groups and control groups. The experimental groups were given a 16 weeks meditation course except for sentenced to death who had only 6 weeks.

The samples were 39 convicts randomly drawn from male prisoners in Bang Kwang Central Prison. A moral reasoning test was used as the instrument for collective the data.

The findings are as follows :

1. The pre-test results of convicted male prisoners whose terms of sentence range from 25 years to 50 years, from 50 years to life and death sentence in the experimental groups and control groups showed no significant difference in moral reasoning at the .05 level.
2. The post-test results of convicted male prisoners whose terms of sentences range from 25 years to 50 years in the experimental group and the control group showed no significant difference in moral reasoning at the .05 level.
3. The post-test results of the convicted male prisons whose terms of sentences range from 50 years to life sentence in the experimental group and the control group showed no significant difference in moral reasoning at the .05 level.

4. The post-test results of the death sentence prisoners in the experimental group and the control group showed no significant difference in moral reasoning at the .05 level.

5. There were no significant differences in moral reasoning of the post-test score between convicted male prisoners whose terms of sentence range from 25 years to 50 years, 50 years to life sentence and death sentence in the experimental groups.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิต และคณะกรรมการสอยได้พิจารณาปริญญาโท
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

.....ประธาน
.....กรรมการ

คณะกรรมการสอย

.....ประธาน
.....กรรมการ

.....กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้เนื่องจากได้รับการแนะนำช่วยเหลืออย่างดียิ่ง จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สวนา พรพัฒน์กุล ประธานกรรมการ อาจารย์สมเกียรติ ทัพยทัศน์ และอาจารย์สุภาพร ลอยด์ กรรมการที่ให้คำแนะนำ ให้ข้อคิดเห็น และช่วยตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการหาและเขียนปริญญานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยซาบซึ้งในความกรุณาและขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณพระอาจารย์สนอง กตปุญโญ เจ้าอาวาสวัดสังฆทาน ที่ได้มอบหมายให้พระมหาทองจันทร์ เขมกาโม มาช่วยแนะนำสั่งสอนอบรมการฝึกอาณานิสิตสมาธิให้แก่ผู้ต้องขัง และอาจารย์เผื่อ สุปลิงคลัค อนุศาสนาจารย์ของเรือนจากกลางบางขวางที่ไ้ร่วมช่วยเหลือในการฝึกสมาธิให้แก่ผู้ต้องขังด้วย และขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. โกศล มีคุณ ที่ได้ให้คำแนะนำและกรุณาตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งอาจารย์ทัศนาก ทองภักดี ที่คอยให้ความช่วยเหลือ แนะนำ อยู่เสมอ ๆ

ขอขอบพระคุณอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ท่านผู้บัญชาการเรือนจำ ท่านหัวหน้าฝ่ายควบคุม ท่านหัวหน้างานควบคุม อาจารย์ทอง อ่อนทอง และเจ้าหน้าที่ประจำหมวดอบรมทุกท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณบุญส่ง กล่อมแสง ที่ได้ให้ความช่วยเหลืออย่างมากจนกระทั่งสามารถทำการศึกษาทดลองจนเป็นผลสำเร็จ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ที่ควบคุมผู้ต้องขังทุกคนที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่ง

ผู้วิจัยขอระลึกถึงพระคุณครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้เคยถ่ายทอดวิชาความรู้ต่าง ๆ ให้ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้เพื่อศึกษาค้นคว้ามาจนทุกวันนี้ ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกคนและผู้มีพระคุณอีกหลายท่านซึ่งมีจากกล่าวนามในที่นี้ได้หมดที่ได้ให้การสนับสนุน ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัยนี้เต็มที่

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอมอบงานปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เพื่อเป็นการน้อมรำลึกถึงพระคุณของพ่อแม่ ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่เบื้องหลังการศึกษาของผู้วิจัยมาโดยตลอดในทุก ๆ ด้าน พระคุณหาที่เปรียบมิได้

ทวีรัตน์ นาคเนียม

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	ที่มาและปัญหาการวิจัย	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	8
	ความสำคัญของการศึกษาวิจัย	8
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	9
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ	11
	ข้อจำกัดในการวิจัย	13
2	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	15
	\ ความหมายและองค์ประกอบของจริยธรรม	15
	\ ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม	19
	พุทธธรรมหรือกฎธรรมชาติดและคุณค่าสำหรับชีวิต	32
	\ เอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม	42
	เอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ทองช้ง	46
	เอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมาธิ	50
	การศึกษาลักษณะทางประชากรของผู้ทองช้ง เรือนจำกลางบางขวาง	54
	สมมติฐานในการวิจัย	60
3	วิธีดำเนินการวิจัย	61
	รูปแบบการวิจัย	61
	ประชากร	61
	กลุ่มตัวอย่าง	62
	การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง	62

บทที่	หน้า
การดำเนินการทดลอง	63
เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	63
การสร้างและหาคุณภาพของ เครื่องมือ	63
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	67
การดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	68
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	74
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	74
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	74
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	77
5 บทขอ สรุปผล อภิปรายผล และขอเสนอแนะ	93
บทขอ	93
ความมุ่งหมายของการวิจัย	93
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	93
การดำเนินการศึกษาค้นคว้า	94
การวิเคราะห์ข้อมูล	94
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	95
อภิปรายผล	96
ขอเสนอแนะทั่วไป	107
ขอเสนอแนะสำหรับการวิจัย	108
บรรณานุกรม	110
ภาคผนวก	116

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 เหตุผลเชิงจริยธรรม 6 ชั้น ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ในทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก	28
2 แสดงความคิดพื้นฐานของคะแนนจากแบบทดสอบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ตอบซึ่งทั้ง 3 ระดับโหม ในช่วงก่อนการทดลองและหลังได้รับการทดลองแล้ว	77
3 เปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ตอบซึ่งกำหนดโทษ 25 - 50 ปี ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในช่วงก่อนทำการทดลอง	78
4 เปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ตอบซึ่ง กำหนดโทษ 50 ปีขึ้นไป จนถึงกำหนดโทษตลอดชีวิต กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในช่วงก่อนทำการทดลอง	79
5 เปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ตอบซึ่งกำหนดโทษ ประหารชีวิต กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในช่วงก่อนการทดลอง	80
6 เปรียบเทียบคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ของผู้ตอบซึ่งกำหนดโทษ 25 - 50 ปี ผู้ตอบซึ่งกำหนดโทษ 50 ปีขึ้นไป จนถึงกำหนดโทษตลอดชีวิต และผู้ตอบซึ่งกำหนดโทษประหารชีวิต ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในช่วงก่อนการทดลอง	81
7 เปรียบเทียบคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ตอบซึ่งกำหนดโทษ 25 - 50 ปี กลุ่มทดลองในช่วงก่อนการทดลองและหลังการทดลองแล้ว	82
8 เปรียบเทียบคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ตอบซึ่งที่มีกำหนดโทษ 25 - 50 ปี กลุ่มควบคุมในช่วงก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ...	84

9	เปรียบเทียบคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขัง กำหนดโทษ 25 - 50 ปี กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม ในช่วงหลังการทดลอง	85
10	เปรียบเทียบคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขัง กำหนดโทษ 50 ปีขึ้นไป จนถึงกำหนดโทษตลอดชีวิต กลุ่มทดลอง ในช่วงก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง	86
11	เปรียบเทียบคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขัง กำหนดโทษตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป จนถึงกำหนดโทษตลอดชีวิต กลุ่มควบคุมในช่วงก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง	87
12	เปรียบเทียบคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขัง กำหนดโทษตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป จนถึงกำหนดโทษตลอดชีวิต ช่วงหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	88
13	เปรียบเทียบคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขัง กำหนดโทษประหารชีวิต กลุ่มทดลองในช่วงก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง	89
14	เปรียบเทียบคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขัง กำหนดโทษประหารชีวิต กลุ่มควบคุม ในช่วงก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง	90
15	เปรียบเทียบคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขัง กำหนดโทษประหารชีวิต หลังได้รับการทดลองของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม	91
16	เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขัง กลุ่มทดลองทั้ง 3 ระคับโทษ	92

17	แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบทดสอบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม	118
18	แสดงคะแนนของผู้ตอบซึ่งกำหนดโทษประหารชีวิตกลุ่มทดลองในช่วงก่อนการทดลอง (Pre-test) และหลังการทดลอง (Post-test)	130
19	แสดงคะแนนของผู้ตอบซึ่งกำหนดโทษประหารชีวิตกลุ่มควบคุมในช่วงก่อนการทดลอง (Pre-test) และหลังการทดลอง (Post-test)	130
20	แสดงคะแนนของผู้ตอบซึ่งกำหนดโทษ 50 ปีถึงตลอดชีวิต กลุ่มทดลองในช่วงก่อนการทดลอง (Pre-test) และหลังการทดลอง (Post-test)	131
21	แสดงคะแนนของผู้ตอบซึ่งกำหนดโทษ 50 ปีถึงตลอดชีวิต กลุ่มควบคุมในช่วงก่อนการทดลอง (Pre-test) และหลังการทดลอง (Post-test)	132
22	แสดงคะแนนของผู้ตอบซึ่งกำหนดโทษ 25 - 50 ปี กลุ่มทดลองในช่วงก่อนการทดลอง (Pre-test) และหลังการทดลอง (Post-test)	133
23	แสดงคะแนนของผู้ตอบซึ่งกำหนดโทษ 25 - 50 ปี กลุ่มควบคุมในช่วงก่อนการทดลอง (Pre-test) และหลังการทดลอง (Post-test)	134

ที่มาและปัญหาการวิจัย

มนุษย์ได้ต่อสู้ตลอดมาตั้งแต่เกิดคำบรรพ เพื่อเอาชีวิตรอดจากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ จากสังคมเล็ก ๆ ก็มีการพัฒนาขึ้นมาเป็นกลุ่มใหญ่ขึ้น เพื่อช่วยกันตามหากินสนองความต้องการต่าง ๆ แก่กัน จนกระทั่งเกิดเป็นสังคมที่ใหญ่ขึ้น มีสมาชิกในสังคมมากขึ้น จึงจำเป็นต้องมีระเบียบแบบแผนเพื่อให้สมาชิกแต่ละคนอยู่ในสังคมอย่างมีเสถียรภาพ มีความปลอดภัย มีแนวทางในการปฏิบัติ และมีพฤติกรรมที่ไม่เป็นอันตรายต่อกัน ในขอบเขตที่สังคมนั้นจะพึงยอมรับได้ ระเบียบแบบแผนดังกล่าวนี้ได้รับการพัฒนาและแก้ไขอย่างต่อเนื่องสืบต่อ ๆ กันมาจนกระทั่งออกมาในรูปของวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี กฎหมาย และศาสนา เป็นต้น วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีนั้น แตกต่างกันไปในแต่ละชุมชน ในแต่ละกลุ่มสังคมย่อย ๆ จะมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อความเหมาะสม แต่สิ่งที่สมาชิกทุกคนในสังคมใหญ่หรือก็คือในประเทศนั้น ต้องปฏิบัติอยู่ภายใต้ระเบียบแบบแผนอันเดียวกันก็คือ กฎหมายบ้านเมืองนั่นเอง ซึ่งใครละเมิดความผิดในการฝ่าฝืนกฎหมายไว้อย่างชัดเจน เพื่อเป็นการปกป้อง และรักษาสีตธเสถียรภาพอันพึงมีของสมาชิกในสังคม เมื่อมีระเบียบแบบแผนวางไว้ ผู้ละเมิดหรือไม่ปฏิบัติตามก็จะทำให้สังคมวุ่นวาย การลงโทษจากสังคมจึงเป็นการป้องกันสังคมไม่ให้ได้รับอันตรายจากผู้ละเมิดนั้น และในปัจจุบันก็เป็นการปกป้องไปให้ผู้อื่นได้รับอันตรายจากสังคม (หรือจากสมาชิกในสังคม) ด้วย ส่วนศาสนานั้น เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจหรือเป็นการอบรมจิตใจของสมาชิกให้กระทำความดี ช่วยเหลือผู้อื่น มีเมตตา กรุณา มีจริยธรรม เพื่อมีชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขสันติสุข

ในประเทศไทยเรามีวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และกฎหมายที่เป็นของเรา โดยเฉพาะและมีศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา อาชีพส่วนใหญ่ของประชากรเป็นเกษตรกร รายได้โดยทั่วไปของประชากรอยู่ในเกณฑ์ต่ำ การศึกษายังน้อยอยู่ ไม่ค่อยมีที่ทำมาหากินเป็นของตัวเอง ต้องพึ่งพาอาศัยธรรมชาติ ประกอบกับ

การเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของประชากร ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาอย่างมากมาย เช่น ปัญหาที่ตามมาหากิน ปัญหาการว่างงาน ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการอพยพย้ายถิ่นหรือต่างถิ่นของประชากร เป็นต้น พอเมื่อยากจนและมีลูกมาก (ซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ) ก็ไม่สามารถให้การอบรมเลี้ยงดูสั่งสอนและให้การศึกษาแก่ลูกได้เพียงพอ สิ่งเหล่านี้ทำให้ประชากรคอยคุณภาพ และเป็นเหตุทำให้เกิดปัญหาทางสังคมขึ้นได้ ดังนั้นการพัฒนาบุคคลจึงควรมีขั้นตอนที่สำคัญ 3 ประการ (คงเคื่อน พันธุนาวิน 2524 : 1)

1. การจำกัดจำนวนการเกิดของประชากรในประเทศ
2. ปลุกฝังลักษณะการเป็นพลเมืองดีให้แก่ประชากร
3. สร้างนิสัยที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศให้แก่ประชาชนด้วย

ปัญหาความยากจน การว่างงาน การได้รับการศึกษาไม่ดีพอ การไม่ได้รับการอบรมสั่งสอนเลี้ยงดูดีพอและอื่น ๆ ทำให้สมาชิกของสังคมบางคนต้องละเมิดกฎกติกาของสังคมเพื่อหาทางให้ตัวเองหรือสมาชิกในครอบครัวของเขามีชีวิตรอด ดังนั้นเขาจึงต้องถูกสังคมลงโทษตามสภาพความหนักเบาของความผิดของเขาที่มีต่อสังคม โทษสถานหนักก็คือการจำคุกและประหารชีวิต

การจำคุกเป็นการตัดอิสระภาพของบุคคล หรือเป็นการกักบุคคลที่กระทำความผิดนั้นออกมาจากสังคมเพื่อไม่ให้ไปเป็นอันตรายต่อสังคม ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ขึ้นอยู่กับความหนักเบาของโทษจากสถิติของกรมราชทัณฑ์ ปี พ.ศ. 2527 มีผู้ต้องขังอยู่ทุกประเภท 85,208 คน ซึ่งเป็นนักโทษเด็ดขาด 59,912 คน (รายงานประจำปี 2527 : 32 - 34)

สถิติแสดงอายุของนักโทษเด็ดขาดที่ถูกคุมขังอยู่ในปี พ.ศ. 2527

อายุผู้ต้องขัง	จำนวน	ร้อยละ
1. ต่ำกว่า 20 ปี	11,020 คน	18.39
2. ระหว่าง 20 - 25 ปี	17,663 คน	29.48
3. ระหว่าง 25 - 30 ปี	9,945 คน	16.60
4. ระหว่าง 30 - 35 ปี	8,198 คน	13.68

อายุของผู้ทองขัง	จำนวน	ร้อยละ
5. ระหว่าง 35 - 40 ปี	5,542 คน	9.25
6. ระหว่าง 40 - 45 ปี	3,807 คน	6.36
7. ระหว่าง 45 - 60 ปี	1,154 คน	1.93
8. ระหว่าง 60 ปีขึ้นไป	326 คน	0.54
รวม	59,912 คน	100.00

จะเห็นได้ว่าโลกแห่งอาชญากรรมตกอยู่ในอิทธิพลของบุคคลในวัยหนุ่มหรือวัยเยาว์ เป็นส่วนใหญ่ ผู้ทองขังที่มีอายุระหว่าง 20 - 25 ปี มีจำนวนสูงสุด รองลงมาได้แก่ ผู้ทองขังอายุต่ำกว่า 20 ปี และผู้ทองขังอายุระหว่าง 25 - 30 ปี ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบ สถิติอายุของผู้ทองขังระหว่างประเทศไทยกับประเทศอื่น ๆ แล้ว ก็มีลักษณะใกล้เคียงกัน ดังเช่น จากการวิจัยของนักอาชญาวิทยาในประเทศแคนาดา ฝรั่งเศส เยอรมัน ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย ฯลฯ ก็พบว่า บุคคลที่มีอายุระหว่าง 17 - 35 ปี มีสถิติการ กระทำความผิดสูงกว่าผู้กระทำความผิดในกลุ่มอื่น ๆ

สถิติแสดงกำหนดโทษผู้ทองขังประเภทแก้ชากและระหว่างพุทธศักราช - ฎีกาของไทย ในปี 2524

กำหนดโทษ	จำนวน	ร้อยละ
1. กำหนดโทษตั้งแต่ 2 ปีลงมา	28,462 คน	41.41
2. กำหนดโทษกว่า 2 ปี ถึง 5 ปี	11,221 คน	16.33
3. กำหนดโทษกว่า 5 ปี ถึง 10 ปี	10,601 คน	15.42
4. กำหนดโทษกว่า 10 ปี ถึง 15 ปี	7,268 คน	10.57
5. กำหนดโทษกว่า 15 ปี ถึง 20 ปี	3,249 คน	4.73
6. กำหนดโทษกว่า 20 ปี ถึง 50 ปี	6,425 คน	9.35

2. การลงโทษเพื่อข่มขู่หรือปราบปรามอาชญากรรม (Punishment as Deterrent)
3. การลงโทษเพื่อชดเชยความผิดที่เกิดขึ้น (Punishment as an Expiation)
4. การลงโทษเพื่อป้องกันสังคมหรือตัดโอกาสการกระทำผิด (Punishment as Protection of Society or Incapacitation)
5. การลงโทษเพื่อปรองดองแก้ไขผู้กระทำความผิด (Punishment as a Means of Reformation)

เพื่อให้ได้บรรลุวัตถุประสงค์ตามข้อ 5 ทางราชการได้วางแนวในการปฏิบัติในการอบรมแก้ไขปรองดองและฟื้นฟูจิตใจผู้ต้องขัง ไว้ซึ่งปฏิบัติดังต่อไปนี้

- 5.1 การให้การศึกษายุติธรรม
- 5.2 การให้การพักผ่อน การบันเทิง
- 5.3 การกีฬา และพลศึกษา
- 5.4 การอบรมในทางศีลธรรม และจริยศึกษา
- 5.5 การฝึกวิชาชีพ (ประธาน ประเสริฐประศาสน์ 2526 : 110)

จากแนวทางทั้ง 5 แนวทางนี้ ทางกรมราชทัณฑ์ได้เน้นหนักไปข้อที่ 5.4 คือการอบรมในทางศีลธรรมและจริยศึกษา

การพัฒนาจริยธรรมและส่งเสริมศีลธรรมของผู้ต้องขัง

นักสังคมวิทยาทางศาสนามีความเห็นเป็นเอกฉันท์ว่า ความเชื่อหรือความหมายในสังคมที่เกิดขึ้นอยู่ทุกวันนี้ สืบเนื่องมาจากปัญหาหลักทางศีลธรรมของชุมชนโดยตรง ดังนั้นศาสนาในสังคมไทยคือหลักศีลธรรมเป็นเครื่องเหนี่ยวรั้งจิตใจ ตามความเชื่อในคติธรรมว่าศรัทธาในศาสนาแล้วความประพฤติจะเป็นไปในสุจริตจะมีขึ้นได้ ก็โดยเหตุผลที่ว่าศาสนาเป็นสัญลักษณ์แห่งความอุดมสมบูรณ์ทางศีลธรรมของมวลมนุษยชาติ ทุกศาสนาต่างก็มีจุดหมายอบรมสั่งสอนให้มนุษย์ประพฤติดีละความชั่ว ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน ศาสนาจึงเปรียบเสมือนเครื่องค้ำจุนสังคมให้อยู่ในกรอบแห่งศีลธรรมอันดี ศาสนามีลักษณะเป็นองค์กรควบคุมเชิงบวกที่มีความสำคัญยิ่งต่อความอยู่รอดปลอดภัยของชาติ การใช้ปัจจัยศาสนาควบคุมป้องกันสังคมให้อยู่ได้ด้วยความราบรื่นและสันติสุขนั้นประกอบด้วยหลักการสำคัญ 2 ประการคือ (ประเสริฐเมฆมนต์ 2523 : 460 - 478)

1. การใช้หลักธรรมะควบคุมพฤติกรรม ซึ่งบังคับประำำนั้นของบุคคล
2. การใช้สถาบันศาสนาเกื้อกูลสถาบันทางสังคม ให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น

เนื่องจากปรากฏอยู่เสมอว่า ผู้ประกอบอาชีพการงานเป็นผู้ขาดธรรมะ ซึ่งได้แก่ การขาดศีลสัมปัญญา (ความยังคิดและรู้สึกตัว) กับขาดธรรมะอันเป็นเครื่องคุ้มครองโลกคือ หิริโอตตัปปะ (ความละอายต่อความชั่ว และมีความเกรงกลัวต่อความชั่ว)

ทางกรมราชทัณฑ์ได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้ จึงได้จัดให้มีการให้การศึกษา ธรรมะแก่ผู้ต้องขังโดยมีสำนักแห่งการศึกษาธรรมะที่ เป็นชั้นตอนคือ

1. ศีลสิกขา การสมาทานศีลละเว้นจากความชั่วทั้งปวงนับเป็นหัวใจเริ่มแรกในการศึกษาปฏิบัติธรรมแห่งพุทธศาสนาอย่างแท้จริง เปรียบได้กับความงามในเบื้องต้นแห่งบุคคล โดยศึกษาฝึกฝนในคานระ เบียบวินัยและการควบคุมตนเองให้สงบระงับจากบาป จึงมีภาวะความเป็นอยู่อย่างปกติและส่งผลให้เกิดสุขตามมาทั้งพุทธพจน์ที่ว่า "ศีลนวลสุขมาในคราวเตาชรา"

การสมาทานศีลข้อที่ 1 คือ เจตนาเป็นเครื่องงดเว้นจากการฆ่า เป็นหลักประกันชีวิต

การสมาทานศีลข้อที่ 2 คือ เจตนาเป็นเครื่องงดเว้นจากการลักขโมย เป็นหลักประกันทรัพย์สินสมบัติ

การสมาทานศีลข้อที่ 3 คือ เจตนาเป็นเครื่องงดเว้นจากการประพฤตินิดในกาม เป็นหลักประกันตัวเราเอง และครอบครัวมิให้เดือดร้อน

การสมาทานศีลข้อที่ 4 คือ เจตนาเป็นเครื่องงดเว้นจากการพูดปด เป็นหลักประกันไว้ซึ่งเกียรติยศ และการควบคุมวจีกรรมแห่งการสมาคม

การสมาทานศีลข้อที่ 5 คือ เจตนาเป็นเครื่องงดเว้นจากการดื่มสุราและเมรัย เว้นจากสิ่งเสพติดให้โทษ อันเป็นต้นตอแห่งความประมาท เป็นการคุ้มครองป้องกันอกุศลกรรมทั้งปวง

1. การใช้หลักธรรมะควบคุมพฤติกรรมในชีวิตประจำวันของบุคคล
2. การใช้สถาบันศาสนาเกื้อกูลสถาบันทางสังคม ให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น

เนื่องจากปรากฏอยู่เสมอว่า ผู้ประกอบอาชีพการงานเป็นผู้ขาดธรรมะ ซึ่งได้แก่ การขาดสติสัมปชัญญะ (ความยังคิดและรู้สึกตัว) กับขาดธรรมะอันเป็นเครื่องคุ้มครองโลกคือ หิริโอตตัปปะ (ความละอายต่อความชั่ว และมีความเกรงกลัวต่อความชั่ว)

ทางกรมราชทัณฑ์ได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้ จึงได้จัดให้มีการให้การศึกษา ธรรมะแก่ผู้ต้องขังโดยมีลำดับแห่งการศึกษาระดับที่เป็นขั้นตอนคือ

1. ศีลสิกขา การสมาทานศีลจะเว้นจากความชั่วทั้งปวงนับเป็นหัวใจเริ่มแรกในการศึกษาปฏิบัติธรรมแห่งพุทธศาสนาอย่างแท้จริง เปรียบได้กับความงามในเบื้องต้นแห่งบุคคล โดยศึกษาฝึกฝนในด้านระเบียบวินัยและการควบคุมตนเองให้สงบระงับจากบาป จึงมีภาวะความเป็นอยู่อย่างปกติและส่งผลให้เกิดสุขตามมาดังพุทธพจน์ที่ว่า "ศีลนำสุขมาให้ตรามหาเสขรา"

การสมาทานศีลข้อที่ 1 คือ เจตนาเป็นเครื่องงดเว้นจากการฆ่า เป็นหลักประกันชีวิต

การสมาทานศีลข้อที่ 2 คือ เจตนาเป็นเครื่องงดเว้นจากการลักขโมย เป็นหลักประกันทรัพย์สินสมบัติ

การสมาทานศีลข้อที่ 3 คือ เจตนาเป็นเครื่องงดเว้นจากการประพฤติดิถีในกาม เป็นหลักประกันตัวเราเอง และครอบครัวมิให้เดือดร้อน

การสมาทานศีลข้อที่ 4 คือ เจตนาเป็นเครื่องงดเว้นจากการพูดปด เป็นหลักประกันไวซึ่งเกียรติยศ และการควบคุมวัฏการแห่งการสมาคม

การสมาทานศีลข้อที่ 5 คือ เจตนาเป็นเครื่องงดเว้นจากการดื่มสุราและเมรัย - - เว้นจากสิ่งเสพติดให้โทษ อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท เป็นการคุ้มครองป้องกันอกุศลกรรมทั้งปวง

2. สมานัสสิกขา เป็นการศึกษามรรควิชาจิตใจให้ตั้งมั่นไม่ฟุ้งซ่านหันเหไปตามอารมณ์ต่าง ๆ กอปรด้วยการมีสติ ซึ่งใคร่แก่ความระลึกได้ ไม่เผลอเลอ กับสัมปชัญญะ ใดแก่ความรู้ตัวเข้าใจตามที่เป็นจริง นับเป็นจิตที่มีความสงบในชั้นสมาธิ ซึ่งสูงกว่าระดับต้น สมาธิจึงเปรียบได้กับความงามในท่ามกลางของบุคคล ดังนั้นผู้ปรารถนาความสุขสันติ จึงต้องพากเพียรภาวนาจิตให้สงบซึ่งเป็นการพิสูจน์ให้เห็นถึงความสำคัญของพุทธพจน์ที่ว่า "จิตฝึกแล้ว ยมนำสุขมาให้"

3. ปัญญาสิกขา เป็นการมุ่งศึกษาในสภาพแก่นแท้ของชีวิตด้วยเหตุผลปัญญา เพื่อให้เกิดความรู้แจ้งอย่างสูงจนถึงขั้นนิพพาน คือ ความดับกิเลสตัณหาโดยสิ้นเชิง ถือว่าเป็นความงามที่สุดแห่งชีวิตของบุคคล จำเป็นต้องอาศัยสมาธิยิ่งในการศึกษาปฏิบัติดังพุทธพจน์ที่ว่า "เมื่อจิตตั้งมั่นเป็นสมาธิแล้วย่อมเห็นสิ่งทั้งหลายดังปรากฏตามที่เป็นจริง" ซึ่งหมายถึงอาการความหลุดพ้น (วิมุตติ) จากอวิชชา ตัณหาอุปาทาน (ประเสริฐ เมฆมณี 2523 : 462)

สภาพความเป็นอยู่ของผู้ทองชั้นในเรือนจำนั้น เป็นการรักษาศีลโดยตัวของมันเองอยู่แล้ว ดังเช่น เมื่ออยู่ในเรือนจำเขาถูกควบคุมควบคุมระเบียบของเรือนจำ หามนำอาวุธหรือสิ่งที่จะเป็นอาวุธเขาในเรือนจำ มีเจ้าหน้าที่คอยดูแลควบคุมตลอดเวลา ดังนั้นจึงเป็นการยากที่จะทำการผิดศีลข้อ 1

นอกจากนั้นทางเรือนจำไม่อนุญาตให้ผู้ทองชั้นนำทรัพย์สินสิ่งของที่มีคุณค่าเข้าไปในเรือนจำ อนุญาตให้เฉพาะสิ่งของจำเป็น ดังนั้นโอกาสที่จะทำผิดศีลข้อที่ 2 จึงมีน้อย

ในเรือนจำจะแยกขังผู้ทองชั้นหญิงและชายจากกันโดยเด็ดขาด จึงไม่มีโอกาสทำผิดศีลข้อที่ 3

ผู้ทองชั้นมีสภาพความเป็นอยู่อย่างง่าย ๆ ขรรมดา ไม่มีโอกาสติดต่อกับบุคคลภายนอกอย่างใกล้ชิด ต้องอยู่ภายใต้กฎระเบียบเรือนจำ ทำให้เขาไม่มีโอกาสหรือไม่มีความจำเป็นอะไรที่ต้องพูดโกหก ถ้าเขาพูดโกหกก็จะทำให้เขาพ้นงานและผู้ทองชั้นด้วยกันไม่พอใจ ดังนั้นโอกาสกระทำผิดศีลข้อที่ 4 จึงมีน้อย

กฎของราชทัณฑ์ คือ หามนาของมีเงินเมาทุกชนิดเข้าเรือนจำ สิ่งของทุกอย่างต้องได้รับการตรวจตราจากเจ้าพนักงานก่อน ดังนั้นโอกาสทำผิดศีลข้อที่ 5 จึงมีน้อย

ดังนั้น จะเห็นได้ว่ากรรมราชทัณฑ์ได้ให้ชนแรกของลำดับการศึกษาธรรมะแก่ผู้ทองช้างแล้ว
 ในส่วนของการรักษาศีลสิกขา แคล้วคลาดขั้นตอนที่ 2 ยังไม่มีการทำกันอย่างจริงจัง และยัง
 ไม่มีผู้ใดวิจัยว่า ควรจะทำหรือไม่ และการที่กรรมราชทัณฑ์ ให้ศีลสิกขาไปแล้วนั้น จะมีผลต่อการมี
 สมาธิหรือไม่ ผู้วิจัยจึงมีความคิดว่า ควรนำการฝึกสมาธิในพระพุทธศาสนาช่วยอบรมให้
 ผู้ทองช้างพ้นโทษออกไปควยสภาพจิตใจที่สงบมีความคิดมีเหตุผล ซึ่งจะทำให้เขามีพฤติกรรมที่ดีขึ้น
 มีความคิดไตร่ตรอง มีจริยธรรมที่สูงขึ้น เพื่อให้เขาสามารถปรับตัวในสังคมได้ ทั้งนี้ขอการวัด
 โดยการใชการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์กเป็นเครื่องมือวัด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของการฝึกสมาธิของผู้ทองช้างในกลุ่มทดลองของระดับโทษต่าง ๆ
 ว่าหลังจากการฝึกสมาธิแล้วจะมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างจากกลุ่มควบคุมหรือไม่
 เพียงไร
2. เพื่อศึกษาผลของการให้การฝึกสมาธิแก่ผู้ทองช้างระดับโทษต่าง ๆ กันว่าส่งผลต่อ
 การเปลี่ยนแปลงการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ต่างกันหรือไม่เพียงไร

ความสำคัญของการศึกษาวิจัย

1. ทำให้ทราบว่า การฝึกสมาธิมีผลต่อการพัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
 ของผู้ทองช้างในระดับโทษต่าง ๆ หรือไม่เพียงไร เพื่อเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้พัฒนา
 พื้นฟูสภาพจิตใจของผู้ทองช้างระหว่างที่ต้องขัง หรือก่อนพ้นโทษ
2. ทำให้ทราบว่า ผู้ทองช้างในระดับโทษต่าง ๆ ก่อนการฝึกสมาธินี้มีการให้เหตุผล
 เชิงจริยธรรมแตกต่างกันหรือไม่เพียงไร เพื่อประโยชน์ในการให้การอบรมสั่งสอนและในการ
 ปกครองผู้ทองช้าง
3. ทำให้ทราบว่า ผู้ทองช้างในระดับโทษต่าง ๆ หลังการฝึกสมาธิแล้วมีการให้
 เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกันหรือไม่ เพียงไร เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดวิธีการพัฒนา
 สภาพจิตใจและอบรมสั่งสอนผู้ทองช้าง

4. เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมปรับปรุงในการให้การอบรมสั่งสอน พัฒนาสภาพจิตใจ
ผู้ต้องขังให้มีโอกาสศึกษาให้เหตุผลในทางจริยธรรม เพื่อจะได้กลับไปเป็นพลเมืองดีของสังคม
5. เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยเกี่ยวกับผู้ต้องขังต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร เป็นผู้ต้องขังชาย เรือนจากกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี สัญชาติไทย
ที่ศาลได้พิพากษาจนคดีถึงที่สุดแล้ว นับถือพุทธศาสนามีกำหนดโทษคุมขังตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไป จนถึง
จำคุกตลอดชีวิตและประหารชีวิต ขณะที่กำลังศึกษาอยู่มีผู้ต้องขังถูกคุมขังอยู่ประมาณ 7,500 คน
ผู้ต้องขังเหล่านี้หาความนึกเกี่ยวกับการประทุษร้ายต่อทรัพย์ ประทุษร้ายต่อร่างกาย ประทุษร้าย
ต่อชีวิต ความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ และความผิดอื่น ๆ

2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้ต้องขังชาย เรือนจากกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี
ที่คดีถึงที่สุดแล้ว มีกำหนดโทษตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไปจนถึงตลอดชีวิต และประหารชีวิต สรรพหาใน
พระพุทธศาสนาถูกคุมขังอยู่ในระหว่างปี 2529 จำนวน 39 คน แยกเป็น

2.1 กลุ่มทดลอง 19 คน

2.2 กลุ่มควบคุม 20 คน

3. ตัวแปรที่จะศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 การฝึกสมาธิของกลุ่มตัวอย่างซึ่งแบ่งเป็น มีการฝึกสมาธิ กับ
ไม่ฝึกสมาธิ

3.1.2 ระดับกำหนดโทษของผู้ต้องขัง แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

กำหนดโทษ ตั้งแต่ 25 - 50 ปี

กำหนดโทษ ตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป ถึงตลอดชีวิต

กำหนดโทษประหารชีวิต

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

4. ระยะเวลาในการทดลอง

ใช้เวลาในการทดลอง 16 สัปดาห์ ๆ ละ 5 วัน วันละ 1 ชั่วโมง ตั้งแต่เวลา 13.00 น. ถึง 14.00 น. สำหรับนักโทษกำหนดโทษประหารชีวิต ใช้เวลาฝึกสัปดาห์ละ 3 วัน และฝึกได้เพียงแค 6 สัปดาห์เท่านั้น (เพราะติดระเบียบของกรมราชทัณฑ์และหลังจากนั้นมีผู้ต้องขังในกลุ่มตัวอย่างถูกประหารชีวิตไปจำนวนหนึ่ง) คือ วันอังคาร วันพฤหัสบดี และวันศุกร์ ในช่วงเวลาเดียวกัน โดยใช้สถานที่หมวดอบรมผู้ต้องขังฝึกอบรม ได้แก่ พระภิกษุ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความสามารถในการฝึกสมาธิแบบอานาปานสติสมาธิ และอนุศาสนาจารย์ของเรือนจำฯ ที่ได้นานการอบรมเรื่องการฝึกสมาธิจากทางกรมราชทัณฑ์

5. ขั้นตอนและวิธีการฝึกอานาปานสติสมาธิ

5.1 เวลา 13.00 น. ผู้ต้องขังกลุ่มทดลองทั้งหมดมาพร้อมกันที่หมวดอบรมผู้ต้องขังและเริ่มตนสวดมนต์ และบทเจริญกรรมฐาน

5.2 พระภิกษุหรืออนุศาสนาจารย์เริ่มฝึกอานาปานสติสมาธิโดยใช้วิธีให้การอบรมสั่งสอนในเรื่องการนั่งสมาธิ และให้ผู้ต้องขังกลุ่มทดลองนั่งปฏิบัติตามไปพร้อม ๆ กัน ดังนี้

5.2.1 ทำใจให้สงบเตรียมนั่งกรรมฐาน

5.2.2 เริ่มตน นั่งขาขวาทับซ้าย มือขวาทับซ้าย ตั้งกายให้ตรง ให้อยู่ในลักษณะที่ผ่อนคลาย อย่างนิ่งเกร็งตัว หรือใครนั่งวิธีไหนสบายก็ให้นั่งวิธีนั้น

5.2.3 ตั้งสติกำหนดรู้วาขณะนี้เรากำลังทำอะไร และนั่งอยู่ในท่าไหน ลักษณะอย่างไร

5.2.4 ตั้งสติกำหนดรู้ลมหายใจเข้า ลมหายใจออก หายใจเข้าก็จงนึกว่าเราหายใจเข้า หายใจออกก็จงนึกว่าเราหายใจออก หายใจเข้ายาวก็จงรู้ว่าหายใจเข้ายาว หายใจออกยาวก็จงรู้ว่าหายใจออกยาว หายใจเข้าสั้นก็จงรู้ว่าหายใจเข้าสั้น หายใจออกสั้นก็จงรู้ว่าหายใจออกสั้น

5.2.5 จงทำความรู้เท่าทันของลมหายใจเข้าออกทุกลมหายใจเข้าออก ทำความรู้อยู่ที่ปลายจมูก

5.2.6 นักเห็นอยู่ปลายทางทุกขณะลมหายใจเข้าออก กำหนดอยู่ที่ปลายจมูก นักเห็นอยู่ปลายทางทุกขณะลมหายใจเข้าออก กำหนดอยู่ที่สองข้างของจมูก หายใจเข้านี้ว่า "พุท" หายใจออกนี้ว่า "โฮ" จนรู้อยู่ทั่วพุทโฮทุกลมหายใจเข้าออก

5.2.7 ตั้งความเพียรพยายามที่จะกำหนดรู้ตลอดเวลา

5.2.8 ถ้าเผลอสติไป ก็ให้ตั้งสติกำหนดรู้ใหม่

5.2.9 ไม่นานถึงอดีตที่ผ่านมาแล้ว ไม่นานถึงอนาคตที่ยังไม่มีความแน่นอน ตั้งสติกำหนดรู้ในปัจจุบันเท่านั้น ว่าขณะนี้เรากำลังทำอะไรอยู่

5.2.10 ถ้าเกิดความเมื่อยก็ให้กำหนดรู้ถึงความเมื่อยนั้น ถ้าเปลี่ยนอิริยาบถก็ให้กำหนดรู้ว่ขณะนี้เรากำลังเปลี่ยนอิริยาบถไปอยู่ในท่าใด

5.3 เวลา 13.55 น. ภาวนาอุทิศส่วนกุศล และเลิกฝึกสมาธิเวลา 14.00 น.

หมายเหตุ การให้การฝึกสมาธิแก่ผู้ต้องขัง พระภิกษุหรืออนุศาสนาจารย์จะให้การฝึกเป็นช่วง ๆ พรหมกับผู้ต้องขังกลุ่มทดลองฝึกนั่งท่าสมาธิไปควบ

คานิยามศัพท์ เฉพาะ

1. การฝึกสมาธิ ในการให้การศึกษาคัดกรองในครั้งนั้นแบ่งการทดลองออกเป็น การฝึกสมาธิ และการไม่ได้รับการฝึกสมาธิ แต่การฝึกสมาธิ หมายถึง การฝึกอานาปานสติสมาธิที่กำหนดใจหรือกำหนดการรับรู้ที่ลมหายใจเข้าและลมหายใจออก หรือการกำหนดอยู่ที่สิ่งใดสิ่งหนึ่งทุกลมหายใจเข้า และลมหายใจออก

2. การให้เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เหตุผลนี้จะแสดงถึงเหตุสูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำต่าง ๆ ของบุคคล การวิเคราะห์เหตุผลเชิงจริยธรรมนี้ยึดหลักการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม 6 ขั้นตอนตามทฤษฎีของโคลเบอร์ก คือ

2.1 ขั้นยึดหลักการหลบหลีกการถูกลงโทษ หมายถึง การให้เหตุผลของการที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมอย่างหนึ่งเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ การกระทำนั้นถ้าได้รับการลงโทษ เขาก็จะไม่กระทำพฤติกรรมนั้น เช่น เมื่อทำแล้วต้องถูกตำรวจจับ ถูกผู้อื่นประณาม ตีเตียน เป็นต้น

2.2 ชั้นยึกหลักการ แสวงหารางวัลหรือทำตามความพอใจ หมายถึง การถือเอาความพอใจของตนเองเป็นหลักในการตัดสินใจกระทำ และต้องการรางวัลจากผู้อื่น เช่น ต้องการสิ่งตอบแทนอื่น ๆ จากการกระทำนั้น หรือมีการแลกเปลี่ยนกันแบบเก็ก ๆ

2.3 ชั้นยึกหลักการทำตามผู้อื่นเห็นชอบ หมายถึง การให้เหตุผลโดยตัดสินจากการพิจารณาว่าอะไรเป็นสิ่งที่คนควรกระทำหรือสิ่งที่คนในสังคมส่วนใหญ่ปฏิบัติกันถือว่าเป็นสิ่งที่ถูก เช่น ให้อ่านเพราะเป็นสิ่งที่คนอื่น ๆ ปฏิบัติกันและเห็นว่าดี ไม่เขาสัตว์เพราะคนอื่น ๆ เห็นว่าเป็นสิ่งไม่ดี หรือกระทำเพราะต้องการคำชมเชยหรือคล้อยตามกลุ่มย่อย ๆ ของตน

2.4 ชั้นยึกหลักการทำตามหน้าที่และระเบียบของสังคม หมายถึง การให้เหตุผลโดยพิจารณาถึงสิทธิและหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคมจะต้องรักษาระเบียบและกฎหมายของสังคมร่วมกัน เช่น ไม่ทำอะไรที่ผิดกฎหมายหรือศีลธรรม ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นสมาชิกของครอบครัว

2.5 ชั้นยึกหลักการมีเหตุผลและเคารพตนเอง หมายถึง การให้เหตุผล โดยไม่ยึดกฎเกณฑ์ทางสังคมหรือกฎหมายที่ตายตัว เห็นว่าสิ่งเหล่านี้สามารถยืดหยุ่นได้ตามวิถีทางของประชาธิปไตยเพื่อให้ได้มาซึ่งเสรีภาพและสนับสนุนสิทธิของมนุษย์

2.6 ชั้นยึกหลักการสากล กล่าวคือ การให้เหตุผลโดยยึดหลักความยุติธรรม และศักดิ์ศรีความภูมิใจของมนุษย์ เคารพในคุณค่าของทุก ๆ คน ซึ่งอยู่นอกกฎเกณฑ์หรือกฎหมายในสังคมตน เป็นความรู้สึกพิเศษส่วนตัวของตนเอง เช่น เห็นว่าทุกชีวิตมีค่าไม่ว่าจะเป็นคนดีหรือเลว เป็นต้น

3. ผลของการฝึกสมาธิ หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม หลังจากที่ได้รับ การฝึกสมาธิ และไม่ได้รับการฝึกสมาธิ และนำคะแนนเหล่านี้มาคำนวณดูว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปจากการวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ก่อนที่จะมีการฝึกสมาธิหรือไม่ อย่างไร ซึ่งมีการให้คะแนน ดังนี้

ให้คะแนน 6 คะแนน	ถ้าการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 6
ให้คะแนน 5 คะแนน	ถ้าการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 5
ให้คะแนน 4 คะแนน	ถ้าการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 4
ให้คะแนน 3 คะแนน	ถ้าการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 3
ให้คะแนน 2 คะแนน	ถ้าการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 2
ให้คะแนน 1 คะแนน	ถ้าการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 1

4. ผู้ทองช้าง หมายถึง นักโทษเรือนจำกลางบางขวาง สัญชาติไทย ที่ศาลได้พิพากษาจนคดีถึงที่สุดแล้ว มีความศรัทธาในพระพุทธศาสนา นักโทษที่ถูกขังอยู่ในเรือนจำกลางบางขวางนี้จะมีกำหนดโทษตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไป จนถึงตลอดชีวิตและประหารชีวิต ในการทคของครั้งนี้จะแบ่งผู้ทองช้างออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

- 4.1 กลุ่มผู้ทองช้างที่มีกำหนดโทษตั้งแต่ 25 ปี ถึง 50 ปี
- 4.2 กลุ่มผู้ทองช้างที่มีกำหนดโทษตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป ถึงตลอดชีวิต
- 4.3 กลุ่มผู้ทองช้างที่มีกำหนดโทษประหารชีวิต

กำหนดโทษของผู้ทองช้างพิจารณาจากคำพิพากษาของศาลเมื่อคดีถึงที่สุด และผู้ทองช้างที่จะนามาอยู่ในกลุ่มตัวอย่างนี้ เป็นผู้สมัครใจที่จะเข้ารับการทดลองและเป็นผู้ทางเรือนจำกลางบางขวางอนุญาตให้เขารวมกลุ่มตัวอย่าง

5. กลุ่มทดลอง หมายถึงผู้ทองช้างที่ได้รับการคัดเลือกมาให้ได้รับการฝึกสมาธิและเป็นผู้ที่มีความสมัครใจเข้าร่วมการทดลองนี้

6. กลุ่มควบคุม หมายถึง ผู้ทองช้างที่ได้รับการคัดเลือกไว้ แต่ไม่ได้รับการฝึกสมาธิและอยู่ท่ากัจริยประจำวันของตนในแดนตามเดิม

ข้อจำกัดในการวิจัย

ในการทำวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดหลายประการ อันเนื่องมาจากกฎระเบียบของเรือนจำ และเพื่อความสะดวกเรียบร้อย และความปลอดภัย ของเรือนจำและของการทำวิจัยครั้งนี้

1. ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะศึกษาวิจัยเฉพาะผู้ทองซึ่งมีความสมัครใจที่จะเข้าร่วม
ทำการทดลอง และเป็นผู้ทางเรือนจำอนุญาตให้เข้าร่วมการทดลอง
2. ไม่เป็นผู้ที่เคยฝึกสมาธิแบบใดแบบหนึ่งมาก่อน และสามารถอ่านหนังสือภาษาไทยได้
3. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ไม่สามารถใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่ได้ เพราะจะทำให้
การควบคุมดูแลผู้ทองซึ่งเป็นไปด้วยความยากลำบาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้ทองซึ่งเลือกมาจากแดน
ต่าง ๆ กัน และเป็นผู้ทองซึ่งก่อคุณกรรม โดยเฉพาะผู้ทองซึ่งกำหนดโทษประหารชีวิต ทางเรือนจำ
อนุญาตให้เพียง 4 คนเท่านั้น เพราะอาจก่อความไม่สงบขึ้นในเรือนจำได้
4. ผู้ทองซึ่งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่ทำการสุ่มขึ้นมาในแต่ละระดับโทษนั้น
ถูกแยกขังอยู่คนละแดนกัน ทั้งนี้เพื่อความสะดวกเรียบร้อยในการควบคุมและในการเบิกตัวและ
ส่งตัวผู้ทองซึ่งมาทำการทดลอง นอกเหนือจากผู้ทองซึ่งกำหนดโทษประหารชีวิตที่จะต้องอยู่ในบริเวณ
ที่ทางเรือนจำกำหนดไว้ให้ แต่อยู่คนละห้องกัน
5. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ในระหว่างการทดลองบางประการ
ได้ เช่น การประหารชีวิตผู้ทองซึ่งกำหนดโทษประหารชีวิตที่อยู่ในกลุ่มตัวอย่าง, การย้ายเรือนจำ
ของผู้ทองซึ่ง เป็นต้น ซึ่งจะเป็นระเบียบปฏิบัติและเป็นความลับของทางราชการ
6. ผู้ทองซึ่งกลุ่มตัวอย่างนี้เป็นกลุ่มผู้ทองซึ่งอยู่ในวัยผู้ใหญ่ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง
20 - 40 ปี ดังนั้นจึงไม่สามารถหาการศึกษาจากกลุ่มอายุต่ำกว่านี้ได้

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ความหมายและองค์ประกอบของจริยธรรม

ความหมายของจริยธรรม

จริยธรรม (Morality) โดยทั่วไปมีความหมายใกล้เคียงกับ "จริยศาสตร์" (Ethics) ในสาขาวิชาปรัชญา ซึ่งเป็นเรื่องของการณ์หาความจริงเกี่ยวกับคุณค่าของ ความประพฤติในสังคมซึ่งถือว่าถูกต้องหรือดี และสิ่งซึ่งถือว่าผิดหรือชั่ว ไม่ควรประพฤติแล้ววาง กำหนดเป็นมาตรฐานไว้ (พระยาอนุมานราชธน 2516 : 409)

ดวงเคื่อน พันธมนาวิน ให้ความหมายว่า หมายถึง ลักษณะทางสังคมหลาย ลักษณะของมนุษย์ และมีขอบเขตรวมถึงพฤติกรรมทางสังคมประเภทต่าง ๆ ด้วย จริยธรรมเป็นความสำนึกที่บุคคลมีในเรื่องความดี ความชั่ว ความถูก ความผิด ความยุติธรรม และไม่ยุติธรรม ลักษณะพฤติกรรมของพวกเราที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมจะมี คุณสมบัติประการใดประการหนึ่งในสองประเภทคือ เป็นลักษณะที่สังคมต้องการให้ผู้อยู่ใน สังคมนั้น คือเป็นพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ ให้การสนับสนุน และผู้กระทำส่วนมากเกิด ความพอใจว่าการกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม ส่วนอีกประการหนึ่งคือลักษณะที่สังคม ไม่ต้องการให้ผู้อยู่ในสมาชิกในสังคม เป็นการกระทำที่สังคมลงโทษหรือพยายามกำจัด และผู้กระทำพฤติกรรมนั้นส่วนมากรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องและไม่สมควร ฉะนั้นผู้ที่มี จริยธรรมสูง ก็คือผู้ที่มีลักษณะพฤติกรรมประเภทแรกมาก และประเภทหลังน้อย (ดวงเคื่อน พันธมนาวิน 2524 : 13)

สาโรช บัวศรี ให้ความหมายว่า ถ้าจะตีความหมายอย่างแคบ จริยธรรม กงหมายถึงศีลธรรมประการหนึ่ง และคุณธรรมอีกประการหนึ่ง รวมเป็นสองประการ ด้วยกัน การละเว้นการฆ่า หรือการเบียดเบียนยอมเป็นศีลธรรมหรือเรียกสั้น ๆ ว่าศีล ส่วนการเมตตาการุณยยอมเป็นคุณธรรม หรือเรียกสั้น ๆ ว่าธรรม ตัวอย่างที่เป็นพื้นฐาน

ก็ได้แก่อีก 5 ส่วนตัวอย่างของธรรมที่เป็นพื้นฐานคู่เคียงกันก็ได้แก่ ธรรม 5 ซึ่งเรียกกันว่า เบญจศีล-เบญจธรรม อันอาจรวมกล่าวไว้เป็นคู่ ๆ กันสั้น ๆ ดังนี้

<u>เบญจศีล</u>	<u>เบญจธรรม</u>
ไม่ฆ่าสัตว์	เมตตาภาว
ไม่ลักทรัพย์	สัมมาอาชีวะ
ไม่ประพฤติผิดในกาม	กามสังวร
ไม่พูดเท็จ	สัจจะ
ไม่คมนำเมา	มัสติ

แต่ถ้าจะตีความหมายอย่างกว้าง จริยธรรมย่อมรวมเอา กำนันยัมที่จำเป็นอื่น ๆ เข้าไว้ด้วย ซึ่งอาจอยู่ในระดับที่ลดหลั่นลงไปจากระดับของศีลธรรม และคุณธรรม กำนันยัมที่จำเป็นดังกล่าว นั้น อาจจะได้แก่ ธรรมนิยม ประเพณี กฎหมาย อุดมการณ์ วินัย และมารยาท เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป จริยธรรม ได้แก่ ความดีในระดับต่าง ๆ ที่สังคมหรือบุคคลจำเป็นต้องยึดมั่น ถิ่นมั่น (สาราโรช บัวศรี 2527 : 11)

โคลเบอร์ก (Kohlberg, 1976 : 6) กล่าวว่า จริยธรรมไม่ได้หมายถึง การกระทำตามสิ่งที่สังคมเห็นว่าดีหรือถูกต้อง แต่เป็นสิ่งที่บุคคลควรกระทำเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ขัดแย้ง แล้วตัดสินใจโดยหลักความยุติธรรม

บราวน์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2522 : 47 - 48 อ้างอิงมาจาก Brown, n.d) นักจิตวิทยาสังคม อธิบายความหมายของจริยธรรมว่าคือระบบของกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่บุคคลใช้ในการแยกการกระทำที่ถูกต้องออกจากการกระทำที่ผิด จริยธรรมของบุคคลอาจเปลี่ยนแปลงได้เองตามธรรมชาติ เนื่องจากสาเหตุอย่างน้อย 3 ประการคือ เปลี่ยนเพราะความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของบุคคล เปลี่ยนเพราะบุคคลได้รับอิทธิพลของจริยธรรมจากสังคมอื่น และเปลี่ยนเพราะบุคคลไปอยู่ในสถานการณ์ที่แปลกและใหม่

ทำไมต้องศึกษาจริยธรรม

ในโลกมนุษย์ของเราเนี่ย เมื่อพิจารณาแล้วก็ปรากฏว่ามีตัวเราเองประการหนึ่ง และสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวเราอีกประการหนึ่ง

สิ่งแวดล้อมนั้นย่อมจะได้แก่สิ่งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมตั้งปวง อนึ่งตัวเราเองและสิ่งแวดล้อมของเรานี้ย่อมจะปะทะกันเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กัน หรือที่เรียกว่ามีอันตรกิริยาต่อกันอยู่ตลอดเวลา

ลักษณะของการสัมพันธ์ หรืออันตรกิริยาระหว่างตัวมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมของตนนั้น อาจจะเป็นไปในทางที่โหดร้ายบ่อนทำลาย หรือในทางที่สันติสุขและสร้างสรรค์ก็ได้ สิ่งที่จะควบคุมให้อันตรกิริยาดังกล่าวเป็นไปในทางนุ่มนวลสันติสุข และสร้างสรรค์ได้นั้นก็เห็นจะได้แก่ จริยธรรมนั่นเอง ซึ่งอาจสรุปได้ดังนี้

1. มีอันตรกิริยาระหว่าง ตัวเรา และ สิ่งแวดล้อมของเรา
2. อันตรกิริยา จะมีลักษณะเป็นสันติสุขก็เพราะใช้ จริยธรรม
3. ดังนั้นจริยธรรมจึงเป็น เครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งของมนุษย์

ในทางตรงข้าม ถ้าตัวเราเองไม่มีจริยธรรมและสิ่งแวดล้อมก็มีจริยธรรมอยู่ไม่มากนัก เมื่อปะทะกันเข้าก็จะเป็นในลักษณะแห่งความโหดร้ายรุนแรง เช่น การฆ่าฟัน เบียดเบียน ทุจริต ฉ้อโกง เป็นต้น

ดังนั้นถ้าจะถามว่าทำไมต้องศึกษาจริยธรรม ก็คงตอบได้ว่า เพราะจริยธรรมเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งของมนุษย์เป็นเครื่องมือควบคุมให้ความประพฤติของมนุษย์ได้เป็นไปในทางสันติสุข และเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ทำให้มนุษย์แตกต่างกับสัตว์อย่างเด่นชัด (สาโรช บัวศรี 2527 : 4)

องค์ประกอบของจริยธรรม จริยธรรมมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ

1. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายความว่า การมีความรู้ไว้ในสังคมของตนนั้น ถือว่าการกระทำผิดใดก็ควรกระทำ และการกระทำผิดใดไม่ควรกระทำ ลักษณะและพฤติกรรมประเภทใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมมากนักน้อยเพียงใด ปริมาณความรู้เชิงจริยธรรม หรือความรู้เกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมนี้ขึ้นอยู่กับ อายุ ระดับการศึกษา และพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคล ความรู้เชิงจริยธรรมนี้เป็นสิ่งที่สมาชิกทุกคนในสังคมจำเป็นต้องเรียนรู้

2. ทศนคติเชิงจริยธรรม คือความรู้สึกของบุคคล เกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่าง ๆ ว่าตนชอบ หรือไม่ชอบลักษณะนั้นเพียงใด ทศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคล ส่วนมากจะสอดคล้องกับค่านิยมในสังคมนั้น ทศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคลนั้น มีความหมายกว้างกว่าความรู้เชิงจริยธรรมของบุคคล เพราะทศนคตินั้นรวมทั้งความรู้และความรู้สึกในเรื่องนั้น ๆ เข้าด้วยกัน จึงมีคุณสมบัติที่สำคัญจะใช้ทำนายพฤติกรรมเชิงจริยธรรมได้แม่นยำกว่าการใช้ความรู้เกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของบุคคลแต่เพียงอย่างเดียว

3. เหตุผลทางจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เหตุผลที่กล่าวถึงนี้ จะแสดงให้เห็น เหตุจูงใจ หรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำต่าง ๆ ของบุคคล การศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรมจะหาให้ทราบว่าบุคคลผู้มีจริยธรรมในระดับแตกต่างกัน อาจมีการกระทำที่คล้ายคลึงกันได้เสมอ และบุคคลที่มีการกระทำเหมือนกัน อาจมีเหตุผลเบื้องหลังการกระทำ และท้ายสุดระดับจริยธรรมที่แตกต่างกันได้ Piaget และ Kohlberg ได้ใช้อ้างเหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคล เป็นเครื่องแสดงถึงพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลนั้น และพบว่าการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมประเภทต่าง ๆ ของบุคคลนั้นด้วย

4. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ หรือคงเว้นการแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือค่านิยมในสังคมนั้น

นักทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมหลายคน เชื่อว่าการพัฒนาทางจริยธรรมจะเกิดขึ้นในช่วงแรกของชีวิตมนุษย์ คือ ในช่วงสิบปีแรก และจะฝังรากลึกยากแก่การเปลี่ยนแปลงในช่วงหลังของชีวิต แต่ก็มีนักทฤษฎีการเรียนรู้ที่สามารถพิสูจน์ได้ว่า ลักษณะการกระทำต่าง ๆ ของมนุษย์ สามารถจะเปลี่ยนแปลงไปได้ตามความเหมาะสมของสถานการณ์โดยไม่จำกัดอายุ

ลักษณะที่ส่งเสริมการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม

ลักษณะต่าง ๆ ในมนุษย์ย่อมมีความเกี่ยวข้องกันในลักษณะที่ว่า พัฒนาการของลักษณะหนึ่งย่อมมีเหตุผลเกี่ยวข้องกับการพัฒนาของลักษณะอื่น ๆ นักทฤษฎีเชื่อว่าพัฒนาการ

ทางจริยธรรมในมนุษย์แต่ละคนจะเป็นไปได้รวดเร็วเพียงใด และขั้นสูงถึงระดับใด ย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะของจิตในด้านอื่น ๆ อีกหลายชนิดซึ่งอาจแบ่งเป็น 3 ประเภทคือ

ประเภทแรก ทางด้านสติปัญญา การคิด และภาษา

ประเภทสอง ทางด้านอารมณ์ สังคม และบุคลิกภาพ

ประเภทสาม ความสามารถในการรับรู้บทบาทของผู้อื่น

จิตลักษณะทั้ง 3 ประการนี้ Kohlberg กล่าวว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาของการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคล แต่ความเจริญในจิตลักษณะชนิดใดชนิดหนึ่ง เพียงชนิดเดียวย่อมไม่เพียงพอที่จะทำให้เกิดพัฒนาการทางจริยธรรมในขั้นที่สูงขึ้นได้ ต้องขึ้นอยู่กับความเจริญของจิตใจทั้ง 3 ด้าน และอาจมีด้านอื่น ๆ ที่คาดไม่ถึงอีกก็ได้ (ดวงเดือน พันธุพานิช 2524 : 33)

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม

นักทฤษฎีจริยธรรมบางท่านเชื่อว่าสังคมมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคล โดยเชื่อว่าคนต่างกลุ่มและต่างสังคมย่อมมีจริยธรรมที่แตกต่างกัน แต่มีนักทฤษฎีอีกพวกหนึ่งที่เชื่อว่าความเจริญทางจิตใจนั้นแฝงอยู่ในตัวของบุคคลตั้งแต่แรกเกิดและเมื่อเติบโตขึ้นลักษณะทางจริยธรรมของบุคคลนั้นก็จะปรากฏให้เห็นเด่นชัดและเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ของสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีอิทธิพลในการวางหรือระงับพัฒนาการนี้ หรือในทางตรงข้ามอาจมีอิทธิพลในการเร่งพัฒนาการทางจริยธรรมได้ ฉะนั้นนักทฤษฎีประเภทนี้เชื่อว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์มีแนวทางและขั้นตอนที่เป็นสากลซึ่งสามารถศึกษาได้ในสังคมต่าง ๆ และความแตกต่างของพัฒนาการทางจริยธรรมของคนในสังคมเดียวกันย่อมคล้ายคลึงกับความแตกต่างของคนที่อยู่ต่างสังคมด้วย ซึ่งผู้ที่มีแนวความคิดในทฤษฎีพัฒนาการในลักษณะส่งเสริมจริยธรรมประเภทนี้คือ เพียเจต์ และโคลเบอร์ก แนวความคิดนี้คือทฤษฎีพัฒนาการทางความคิด (Cognitive Development Theory) ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่า

1. พัฒนาการทางจริยธรรมมีโครงสร้างของความกิดเป็นพื้นฐานและประกอบ
ด้วยเหตุผลเชิงจริยธรรม
2. จริยธรรมเกิดจากแรงจูงใจเบื้องต้น คือ การได้รับการยอมรับ การรู้ว่า
ตนเองมีความสามารถ การพตนเอง รู้จักตนเองอย่างแท้จริง
3. พัฒนาการทางจริยธรรมมีความเป็นสากลทุกวัฒนธรรม
4. บรรทัดฐานเบื้องต้นทางจริยธรรมเกิดจากการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่าง
บุคคลกับคนอื่น
5. อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่อพัฒนาการทางจริยธรรมถูกกำหนดโดยสิ่งเร้า
ทางสังคมและความคิดที่เกิดขึ้นในช่วงพัฒนาการของเด็ก (Kohlberg. 1976 :
48)

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์

เพียเจต์ เป็นนักจิตวิทยาแนว Cognitivist ซึ่งคำนึงถึงความสามารถใน
การใช้สติปัญญาในรูปแบบต่าง ๆ ของมนุษย์ ดังนั้นการมองประเด็นต่าง ๆ จึงมักเอาเรื่อง
ของความสามารถทางการคิดมาเป็นแกน ในแง่ของพัฒนาการทางจริยธรรม เพียเจต์
เป็นผู้ริเริ่มแนวความคิดที่ว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์นั้นขึ้นอยู่กับความฉลาด
ในการที่จะรับรู้กฎเกณฑ์ และลักษณะต่าง ๆ ทางสังคม พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคล
จึงขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลนั้น

เพียเจต์ มีความเชื่อว่า เด็กทุกคนเมื่อสามารถรับรู้สภาพแวดล้อมได้แล้ว
จริยธรรมก็จะพัฒนาตามขึ้นมา ส่วนการรับรู้ถึงพัฒนาการนั้น ว่ามีมากน้อยแค่ไหนก็ต้องอาศัย
การให้เหตุผลเชิงจริยธรรม เป็นตัวบ่งชี้ นอกจากนี้การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมยังมีความ
สัมพันธ์กับพัฒนาการด้านอื่น ๆ ของบุคคลด้วย โดยเฉพาะพัฒนาการทางสติปัญญา
และอารมณ์

ลำดับขั้นการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของเพียเจต์

1. ขั้นก่อนจริยธรรม (Premoral) เริ่มตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 2 ขวบ
ในขั้นนี้พัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กยังไม่ดีพอ ความสามารถในการรับรู้สิ่งแวดล้อมอยู่ในวงจำกัด ขาดรายละเอียดมีความต้องการทางร่างกาย ซึ่งปรารถนาที่จะได้รับการตอบสนอง โดยไม่คำนึงถึงเหตุผล ไม่คำนึงถึงกาละเทศ หรือข้อจำกัดในการตอบสนองใด ๆ ทั้งสิ้น และเมื่อเด็กสามารถพูดได้สามารถเข้าใจภาษาพูดจากผู้ใกล้ชิด ได้รับรู้เรื่องต่าง ๆ ความสามารถในการรับรู้สภาพแวดล้อมและบทบาทของตัวเอง ต่อบุคคลอื่นจะมีมากขึ้น และในขณะเดียวกันภาษาพูดก็ถูกใช้ เป็นเครื่องมือประกอบเพื่อให้ความต้องการ ของตัวเอง ได้รับการตอบสนองอย่างมีประสิทธิภาพอีกทางหนึ่ง
 2. ขั้นยึดคำสั่ง (Heteronomy) เด็กปีความกึกว่ากฎระเบียบเป็นสิ่งที่แน่นอนตายตัว และสมบูรณ์ โดยเชื่อว่ากฎระเบียบต่าง ๆ เหล่านี้ถูกสร้างโดยผู้ใหญ่หรือผู้มีอำนาจหรือพระเจ้า ซึ่งไม่มีใครสามารถเปลี่ยนแปลงได้ การพิจารณาปัญหาทางจริยธรรมของเด็กในวัยนี้จะยึดเอาผลที่เกิดตามมาเป็นหลักพื้นฐานในการพิจารณา เด็กที่อยู่ในขั้นนี้มีอายุต่ำกว่า 10 หรือ 11 ปี
 3. ขั้นยึดหลักแห่งตน (Autonomy) เด็กโตจะมองสิ่งต่าง ๆ อย่างมีความสัมพันธ์กันมากขึ้น กฎระเบียบต่าง ๆ สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามที่ทุกคนตกลงยอมรับ การเปลี่ยนแปลงนั้น กฎระเบียบต่าง ๆ ไม่ใช่สิ่งที่ต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดและสมบูรณ์ แต่กฎระเบียบต่าง ๆ เป็นเพียงเครื่องมือที่มนุษย์ใช้เพื่อความร่วมมือที่ยาวนานซึ่งกันและกัน การพิจารณาปัญหาทางจริยธรรมของเด็กในวัยนี้ จะยึดเอาเจตนาหรือความมุ่งหมายของการกระทำเป็นหลักพื้นฐานในการพิจารณาปัญหาทางจริยธรรม เด็กที่อยู่ในขั้นนี้มีอายุมากกว่า 10 ปีขึ้นไป
- เพียเจต์ เชื่อว่าการที่เด็กพัฒนาจากขั้นยึดคำสั่งมายังขั้นยึดหลักแห่งตนนี้ เกิดจากการที่เด็กใกล้ชิดกับสภาวะรอบตัวกว้างขวางขึ้นไปอีกระดับหนึ่ง การที่มีบทบาทในกลุ่มเพื่อน ในกลุ่มคนในสังคม ประกอบกับพัฒนาการทางสติปัญญาที่มีมากขึ้นตามวุฒิภาวะ สิ่งเหล่านี้จะทำให้เด็กสามารถใช้สติปัญญาและประสบการณ์ของตนเอง วิเคราะห์ปรากฏการณ์

ต่าง ๆ วนในที่สุดเค้าจะได้ข้อสรุปต่าง ๆ ที่เป็นหลักการในใจของเด็กเอง โดยเฉพาะในแง่ความยุติธรรม อันหมายถึงความเท่าเทียมกันของบุคคล การแลกเปลี่ยนช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน (Crain. 1980 : 90 - 105)

ในชั้นนี้เด็กได้มีโอกาสสัมผัสกับสังคมที่กว้างขวางมากขึ้น ได้รับประสบการณ์มากขึ้น ความเป็นไปได้ในการพัฒนาจริยธรรมในชั้นตอนนี้จะมากขึ้นเช่นกัน ในทางตรงกันข้าม เด็กที่ได้รับการบีบคั้นอย่างฉุนเฉียวจากผู้ใกล้ชิดจากผู้เลี้ยงดูหรือสังคมหรืออาจเกิดจากการขาดประสบการณ์ในกลุ่มเพื่อนก็ได้ ซึ่งอาจทำให้พัฒนาการทางจริยธรรมติดอยู่แค่ขั้นที่ 2 เพราะเกิดภาวะชะงักงัน อันเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมที่ดูบงคับคั่งกล่าว (ดวงเคื่อน พันธมนาวิน และไพฑูริย์ ประจันต์วานิช 2520 : 39 - 40)

ในการวัดความสามารถในการตัดสินใจจริยธรรมของเด็ก เพียเจต์ได้พิจารณา 2 ขั้นหลัง คือ ขั้นยึดคำสั่งและขั้นยึดหลักแห่งตน

ขั้นยึดคำสั่ง คือการตัดสินใจจริยธรรม ขั้นต้นเกี่ยวกับสิ่งที่เห็นได้ชัดแจ้งแล้วแล้วตัดสินใจลงไปว่าผิดหรือถูก โดยจะดูที่ปริมาณผลเสียหายอันเกิดจากการกระทำของบุคคลหนึ่ง ถ้าการกระทำของเขาก่อให้เกิดผลเสียหายมาก ความผิดก็จะมากตามไปด้วย

ขั้นยึดหลักแห่งตน เด็กจะพัฒนาขึ้นจนเชื่อว่ากฎเกณฑ์ต่าง ๆ เกิดจากการตกลงกันของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป และอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความจำเป็น การตัดสินใจการกระทำใดผิด การกระทำใดถูกจะพิจารณาที่เจตนาหรือจุดหมายของการกระทำเป็นหลัก ผลเสียหายมากที่เกิดจากเจตนาดีย่อมเป็นความผิดน้อยกว่าผลเสียหายน้อยหากแต่เกิดจากเจตนาไม่ดี (Crain. 1980 : 105 - 106)

ตัวอย่างเช่น เป็โอโกฟังเรื่องเกี่ยวกับเด็กคนหนึ่งที่ทำด้วยแทก 15 ใบ เพราะพยายามช่วยแม่ของเขาทำงาน แต่เด็กอีกคนหนึ่งทำด้วยแทกเพียง 1 ใบ เพราะพยายามจะขโมยคุกกี้ เด็กที่อยู่ในขั้นยึดคำสั่ง (อายุต่ำกว่า 10 ปี) จะบอกว่าเด็กคนแรกเลวกว่าเด็กคนหลัง โดยพิจารณาจากจำนวนของที่เสียหาย ซึ่งเป็นผลที่เกิดตามมา ในขณะที่เด็กในขั้นยึดหลักแห่งตน (อายุมากกว่า 10 ปี) จะพิจารณาความผิดของเด็กจากแรงจูงใจอันเป็นสาเหตุของการกระทำ

เพียเจต์ พบว่า โดยทั่วไปการเปลี่ยนแปลงความคิดเชิงจริยธรรมจะเกิดขึ้นในระหว่างอายุ 10 - 12 ปี เมื่อเด็กเริ่มเข้าสู่พัฒนาการทางสติปัญญาขั้นนามธรรม (Formal Operation) อย่างไรก็ตามพัฒนาการทางสติปัญญาก็มีไถ่หยุดอยู่แค่นี้ แต่จะพัฒนาต่อไปจนถึงอายุ 16 ปี

ทฤษฎีของโคลเบอร์ก

โคลเบอร์ก ได้พัฒนาทฤษฎีของเขาขึ้นมาจากแนวความคิดของเพียเจต์ แต่ทฤษฎีของเขาแบ่งเป็นขั้นตอนที่ละเอียดกว่า

เจมส์ เรสต์ (James Rest) กล่าวว่า หัวใจทฤษฎีของ โคลเบอร์ก นั้นวางอยู่บนแนวความคิดที่เป็นพื้นฐาน 3 อย่าง คือ (Fraenkel, 1977 : 55 - 59)

1. การจัดรูปแบบทางโครงสร้าง (Structural Organization)
2. ลำดับขั้นของการพัฒนา (Developmental Sequence)
3. ความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม (Interactionism)

1. การจัดรูปแบบทางโครงสร้าง (Structural Organization)

ควยความจริงที่ว่านักทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ เช่น โคลเบอร์ก พิจารณาว่าพัฒนาการของโครงสร้างความรู้ความเข้าใจของบุคคลมีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการทั้งหมดของบุคคล โครงสร้างของความรู้ความเข้าใจเป็นวิธีที่บุคคลวิเคราะห์และแปลข้อมูล และทำการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาส่วนตัวและปัญหาของสังคม

2. ลำดับขั้นของการพัฒนา (Developmental Sequence)

โคลเบอร์ก และนักจิตวิทยาบางคนมีความเห็นว่า พัฒนาการของโครงสร้างความรู้ความเข้าใจของบุคคล จะปรากฏเป็นไปตามลำดับขั้นพัฒนาการที่เริ่มมีก่อนและมีความยุ่งยากซับซ้อนน้อยกว่า ก็จะถูกอยู่ในขั้นต่ำและเป็นมูลฐานสำหรับขั้นสูงต่อไป จุดมุ่งหมายสำคัญของการศึกษาเรื่องพัฒนาการนี้คือ ความพยายามของบุคคลที่ผ่านขั้นตอนเหล่านี้

โคลเบอร์ก ได้สร้างปัญหาความขัดแย้งทางศีลธรรมหรือทางจริยธรรมขึ้นมา เช่น หมอควรจะทำ Mercy Killing ให้กับคนไข้หรือไปนเมื่อคนไข้เองเป็นผู้ขอร้องให้ฆ่าเขา เพราะทนต่อความเจ็บปวดไม่ไหว แล้วได้ไปสัมภาษณ์เด็กและผู้ใหญ่ในอเมริกา ตุรกี ไต้หวัน เบงกอล และมาเลเซีย แล้วเขาก็แบ่งชนิดของการให้เหตุผลออกเป็น 6 กลุ่ม ตามเหตุผลที่ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้ให้ไว้ในทุกวัฒนธรรมที่เขาศึกษา เขาได้แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับก่อนกฎเกณฑ์ ระดับกฎเกณฑ์ ระดับเหนือกฎเกณฑ์ ซึ่งแต่ละระดับก็แบ่งออกเป็น 2 ชั้น รวมทั้งหมดแล้วจึงมีชั้นการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม 6 ชั้น

ระดับที่ 1 ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (Preconventional Level)

ในระดับนี้เด็กจะสนองตอบต่อสิ่งที่สังคมหรือวัฒนธรรมบอกว่า เป็นสิ่งดีหรือเลว ถูกหรือผิด การกระทำนั้นจะเกี่ยวข้องกับผลที่จะติดตามมาต่อทางร่างกาย เช่น การลงโทษ การให้รางวัล การแลกเปลี่ยนสิ่งที่ปรารถนา หรือทำตามคำสั่งผู้มีอำนาจเหนือกว่า เช่น พ่อ แม่ ครู เป็นต้น และขณะเดียวกัน เด็กก็จะตัดสินใจเลือกกระทำในสิ่งที่จะเป็นประโยชน์แก่ตนเอง โดยไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้อื่น เด็กที่อยู่ในระดับนี้จะมีอายุราว ๆ 2 - 10 ปี

ชั้นที่ 1 หลักการหลบหลีกการถูกลงโทษ (The Punishment and Obedience Orientation)

ผลที่ตามมาต่อทางร่างกายของการกระทำ จะเป็นตัวตัดสินว่าเป็นสิ่งดีหรือเลว โดยไม่คำนึงถึงความหมายหรือคุณค่าของผลที่ตามมาที่บุคคลอื่น เด็กมุ่งที่จะหลบหลีกมิให้ตนเองโดนลงโทษทางร่างกาย เพราะกลัวความเจ็บปวดที่จะได้รับ ยอมทำตามคำสั่งของผู้ใหญ่ เพราะเป็นผู้ที่มีอำนาจเหนือตน เชื่อฟังอย่างไม่มีข้อขัดแย้งหรือข้อสงสัย มิฉะนั้นจะได้รับการลงโทษ ดังนั้นการเชื่อฟังจึงกล่าวถูกพิจารณาว่าเป็นความถูกต้องของบุคคล ดังนั้นพฤติกรรมที่ถูกต้องตามความเกิดขึ้นของเด็กอยู่บนพื้นฐานของความกลัวการถูกลงโทษ เด็กที่อยู่ในชั้นนี้มีอายุระหว่าง 2 - 7 ปี

ขั้นที่ 2 หลักการแสงธาราวัด (The Instrumental Relativist Orientation)

ในขั้นนี้เด็กจะเลือกกระทำในสิ่งที่นำความพอใจมาให้ตน แม้การกระทำจะขัดกับผู้อื่นก็ตาม เริ่มรู้จักการแลกเปลี่ยนกันแบบเด็ก ๆ เช่น "เขาทามา ฉันต้องทำไป" "ถ้าเธอเกาหลีให้ฉัน ฉันก็จะเกาหลีให้เธอ" เป็นต้น เด็กจะไปยึดติดอยู่กับอำนาจเพียงอย่างเดียว แต่จะเริ่มมองเห็นความแตกต่างในด้านต่าง ๆ ของปัญหา เห็นว่าทุก ๆ สิ่งมีความสัมพันธ์กับทัศนะของแต่ละบุคคล บุคคลมีอิสระในการตัดสินใจตามความต้องการและความพอใจของตน ดังนั้นพฤติกรรมของบุคคลขึ้นอยู่กับความจำเป็นที่ต้องเห็นแก่ตัว เด็กที่อยู่ในขั้นนี้มีอายุระหว่าง 7 - 10 ปี

ระดับที่ 2 ระดับตามกฎเกณฑ์ (Conventional Level)

เด็กในระดับนี้จะกระทำตามกฎเกณฑ์หรือความคาดหวังของครอบครัวของกลุ่มของประเทศ กระทำตามกฎหมายและศาสนา และยังคงคำนึงถึงความซื่อสัตย์ด้วย ไม่คำนึงถึงผลที่จะตามมาโดยตรง แม้จะยังต้องการการควบคุมจากภายนอก แต่ก็มีความสามารถเอาใจเขามาใส่ใจเรา และสามารถแสดงบทบาททางสังคมได้ นอกจากจะทำตามระเบียบของสังคมแล้ว ยังให้การสนับสนุนและอ้างเหตุผลตามกฎระเบียบของสังคมด้วย บุคคลที่อยู่ในขั้นนี้มีอายุระหว่าง 10 - 16 ปี

ขั้นที่ 3 หลักการหาตามผู้อื่นเห็นชอบ (The Interpersonal Concordance or "Good Boy-Nice Girl" Orientation)

บุคคลจะทำพฤติกรรมที่ดีที่ถูกต้องเพื่อจะได้รับคำยกย่องชมเชย ในขั้นนี้บุคคลยังไม่เป็นตัวของตัวเอง ชอบคล้อยตามการชักจูงของผู้อื่นโดยเฉพาะกลุ่มเพื่อน คล้อยตามกลุ่มย่อย ๆ ของตน เด็กมองว่าสมาชิกที่ดีของสังคมต้องพิจารณาจากพฤติกรรมและแรงจูงใจของบุคคล เด็กเชื่อว่าการเป็นคนดีนั้นคือการทำให้คนอื่นเกิดความพอใจอะไร เป็นสิ่งที่นำพอใจหรือเป็นสิ่งที่สามารถช่วยเหลือบุคคลอื่น จะได้รับการยอมรับว่าเป็นสิ่งดี บุคคลในขั้นนี้จะมีความคิดเห็นตรงกันว่า อะไรเป็นสิ่งดี อะไรเป็นพฤติกรรมที่คนส่วนใหญ่กระทำ พฤติกรรมที่กระทำจะถูกตัดสินโดยดูจากความตั้งใจ เด็กที่อยู่ในขั้นนี้มีอายุระหว่าง 10 - 13 ปี

ขั้นที่ 4 หลักการหาตามหน้าที่ของสังคม (The Law and Order Orientation)

บุคคลรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นหน่วยหนึ่งของสังคม มีหน้าที่ทำตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สังคมกำหนดหรือคาดหวัง พฤติกรรมที่ถูกต้องประกอบด้วย การหาตามหน้าที่ ในฐานะ และบทบาทที่กำหนดไว้ในสังคม บุคคลจะยึดมั่นและปฏิบัติตามกฎหมาย กฎเกณฑ์ และระเบียบต่าง ๆ และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมตามกฎหมายของสังคม การให้การสนับสนุนกฎเกณฑ์ของสังคม เคารพผู้มีอำนาจหน้าที่บังคับบัญชาและการปฏิบัติตามหน้าที่ของบุคคลถือว่าเป็นสิ่งดี บุคคลจะได้รับการเคารพนับถือก็โดยเชื่อฟังกฎเกณฑ์ กฎหมายและผู้มีอำนาจบังคับบัญชา เด็กอยู่ในขั้นนี้เมื่ออายุระหว่าง 13 - 16 ปี

ระดับ 3 ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (Postconventional Level)

บุคคลในระดับนี้มีความพยายามที่จะกำหนดคุณค่า หรือหลักเกณฑ์ของจริยธรรม ซึ่งมีเหตุผลที่แตกต่างไปจากของกลุ่มหรือของบุคคลต่าง ๆ มีความคิดโดยมีหลักทางศีลธรรม หรือจริยธรรมที่เป็นของตนเองที่มีรากฐานอยู่บนความยุติธรรมและเป็นหลักการที่ใช้ได้ทั่วไป หรือเป็นหลักการสากลในระดับนี้บุคคลจะตัดสินข้อขัดแย้งต่าง ๆ ด้วยการนำมาคิดตรึงตรอง ซึ่งใจด้วยตัวเอง แล้วตัดสินใจไปตามแต่ว่าจะเห็นความสำคัญของสิ่งใดมากกว่ากัน บุคคลจะมีหลักของตนเอง จะหลุดพ้นจากกฎเกณฑ์ของสังคม บุคคลที่อยู่ในระดับนี้มีอายุตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป

ขั้นที่ 5 หลักการหาตามความสัญญา (The Social-Contract, Legalistic Orientation)

ในระดับนี้บุคคลจะเห็นความสำคัญของคนส่วนมาก ไม่ทำตนให้ขัดต่อสิทธิอันพึงมีพึงได้ของผู้อื่น สามารถควบคุมบังคับใจตนเองได้ พฤติกรรมที่ถูกต้องจะต้องเป็นไปตามสิทธิของแต่ละคนผสมผสานกับมาตรฐานซึ่งได้รับการตรวจสอบและยอมรับจากสังคมมากกว่าขั้นที่ 4 บุคคลในขั้นนี้เชื่อว่าจุดมุ่งหมายของกฎหมายก็เพื่อที่จะรักษาและสนับสนุนสิทธิของมนุษย์ ดังนั้นกฎหมายที่ไม่เหมาะสมก็สมควรถูกเปลี่ยนแปลง บุคคลในขั้นนี้เน้นคุณค่าของบุคคลสูงกว่าหรือสำคัญกว่ากฎหมาย และในขั้นนี้คุณค่าหรือกานิยมที่ขึ้นอยู่กับ

ข้อตกลงของสังคม รวมทั้งสิทธิของบุคคลและกฎเกณฑ์ที่ได้ตกลงร่วมกันนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้อง บุคคลในชั้นนี้เห็นว่ากฎเกณฑ์นั้นเป็นระเบียบปฏิบัติเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกัน หรือเพื่อให้เกิดเป็นข้อตกลงร่วมกัน ย้ำถึงความจำเป็นไปไม่ได้ที่จะเปลี่ยนแปลงกฎหมายเพื่อประโยชน์ของสังคม ไม่ยึดติดในกฎเกณฑ์หรือระเบียบเหมือนขั้นที่ 4 นอกจากจะตกลงกันอย่าง เป็นประชาธิปไตยแล้ว สิ่งที่ถูกต้องและสิ่งที่ไม่ถูกต้องยังขึ้นอยู่กับคุณค่าหรือค่านิยมของบุคคล ด้วย บุคคลที่อยู่ในชั้นนี้มีอายุ 16 ปีขึ้นไป

ขั้นที่ 6 หลักการยึดอุดมคติสากล (The Universal Ethical-Principle Orientation)

บุคคลยึดถือความถูกต้องเป็นหลักสากลนอกเหนือจากกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในสังคม ยึดความยึดหยุ่นทางจริยธรรม เพื่อจุดมุ่งหมายไปวันปลายอันเป็นอุดมคติที่ยิ่งใหญ่ เกี่ยวกับความยุติธรรม ความเท่าเทียมกันของมนุษย์ การเคารพในคุณค่าของมนุษย์ กฎหมายที่ไม่ถูกต้องไม่เหมาะสมสมควรที่จะถูกทำลายหรือถูกยกเลิกไป เพราะว่าเป็นจริยธรรม ไม่ได้อยู่บนพื้นฐานของกฎหมายหรือกฎเกณฑ์พิเศษใด ๆ แต่ขึ้นอยู่กับหลักการของความยุติธรรม และนับถือในปัจเจกบุคคล บุคคลมีความเข้าใจในคุณค่าที่เป็นนามธรรม ตลอดจนหลักการสากลต่าง ๆ ในชั้นนี้ สิ่งที่ถูกต้องขึ้นอยู่กับความมีสติรู้ลึกถึผิครอบ มีธรรมในใจ โดยมีหลักการที่เป็นของตัวเอง เช่น ทางด้านความมีเหตุผล มีหลักการหรือการกระทำที่มั่นคงและเป็นสากล หลักการเหล่านี้เป็นนามธรรมและเป็นหลักทางด้านจริยธรรม หลักสำคัญของกฎเกณฑ์ที่เป็นสากลนี้คือหลักของความยุติธรรม ประโยชน์และความเท่าเทียมกันในสิทธิมนุษยชน นับถือในความมีศักดิ์ศรีของบุคคล บุคคลที่อยู่ในชั้นนี้คือพวกที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่

การให้เหตุผลทางด้านจริยธรรมนี้ ไม่ได้นำถึงถึงความแตกต่างกันในด้านการตัดสินใจ (หรือไม่ได้นำว่าแต่ละบุคคลตัดสินใจอย่างไร) แต่คำนึงถึงเหตุผลที่ใช้ในการตัดสินใจ

ตาราง 1 เหตุผลเชิงจริยธรรม 6 ชั้น ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ในทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ โคลเบอร์ก

ขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	ระดับของจริยธรรม
ขั้นที่ 1 หลักการหลบหลีกการลงโทษ (อายุ 2 - 7 ปี) ขั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัล (อายุ 7 - 10 ปี)	1. ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (อายุ 2 - 10 ปี)
ขั้นที่ 3 หลักการหาความพอใจเห็นชอบ (อายุ 10 - 13 ปี) ขั้นที่ 4 หลักการหาความน่าพอใจทางสังคม (อายุ 13 - 16 ปี)	2. ระดับตามกฎเกณฑ์ (อายุ 10 - 16 ปี)
ขั้นที่ 5 หลักการหาตามกามันสัญญา (อายุ 16 ปีขึ้นไป) ขั้นที่ 6 หลักการยึดอุดมคติสากล (วัยรุ่นใหญ่)	3. ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (อายุ 16 ปีขึ้นไป)

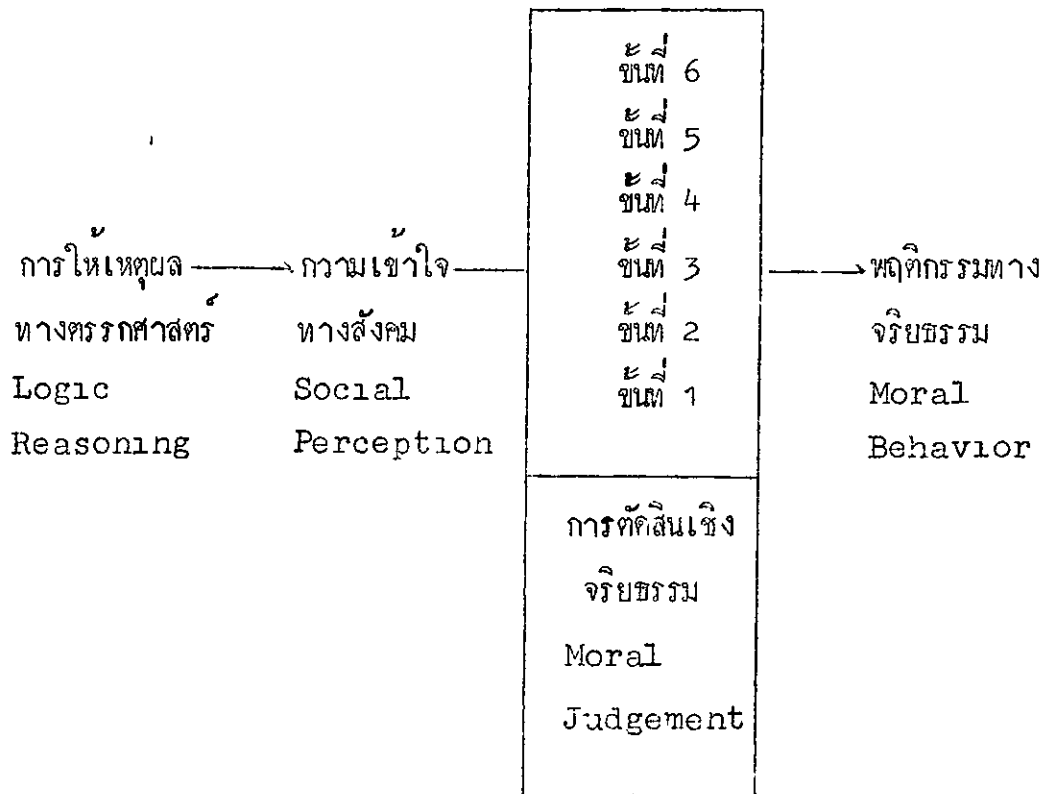
(คางเคื่อน พันธุมาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจุบัน 2520 : 43)

โคลเบอร์ก เห็นว่าการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลทุก ๆ คนนั้นจะพัฒนาไปตามลำดับขั้นที่ละขั้นตามระยะเวลา และความก้าวหน้าทางการให้เหตุผลทางจริยธรรมขึ้นอยู่กับความก้าวหน้าทางการให้เหตุผลทางตรรกศาสตร์ (Logic) บุคคลที่มีการให้เหตุผลทาง

ตรรกศาสตร์อยู่ในระดับต่ำ เขาก็จะมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับต่ำ หรืออยู่ในระดับต้น ๆ และเมื่อมีการให้เหตุผลทางตรรกศาสตร์ในระดับสูง เขาก็จะมีการให้เหตุผลทางจริยธรรมอยู่ในขั้นสูงด้วย

อย่างไรก็ตาม เมื่อนำพัฒนาการทางการให้เหตุผลเชิงตรรกะ (Logic Reasoning) จะเป็นเงื่อนไขที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาการทางจริยธรรม แต่ก็ไม่จำเป็นเงื่อนไขที่เพียงพอ ทั้งนี้เพราะยังปรากฏว่ามีบางคนที่มีพัฒนาการทางการให้เหตุผลเชิงตรรกะจะสูง แต่พัฒนาการทางจริยธรรมกลับไม่สูงตามไปด้วย แต่ไม่เคยปรากฏว่ามีบุคคลใดที่มีขั้นจริยธรรมสูงกว่าขั้นความคิดเชิงตรรกะ

มนุษย์จะมีพัฒนาการที่เป็นไปตามลำดับขั้น หลังจากพัฒนาการทางตรรกะแล้ว บุคคลก็จะมีการพัฒนาการทางความเข้าใจทางสังคม (Social Perception) เป็นขั้นที่บุคคลมองบุคคลอื่น แปลความรู้สึกนึกคิดของเขา มองถึงบทบาท ตำแหน่ง หน้าที่ของคนในสังคม หลังจากนั้นจึงจะพัฒนาสู่การตัดสินเชิงจริยธรรม (Moral Judgment) หรือการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม และขั้นความคิดทางจริยธรรมก็จะเป็นตัวทำนายหรือเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีต่อการกระทำของบุคคล ซึ่งก็จะพัฒนาไปสู่พฤติกรรมที่มีจริยธรรม (Moral Behavior) การพัฒนาแบบนี้จะเห็นไปในระดับแนวราบ แต่การเลื่อนระดับขั้นจากขั้นหนึ่งไปสู่อีกขั้นหนึ่งจะเป็นระดับแนวตั้ง (Kohlberg. 1976 : 32)

แต่โคลเบอร์กเองก็ยอมรับว่า การตัดสินเชิงจริยธรรมนั้นไม่ได้เป็นสิ่งที่แน่นอน
ถึงพฤติกรรมที่มีจริยธรรม มันเป็นการยากที่จะมีการกระทำที่เที่ยงตรงตามกลางสภาพแวดล้อม
ที่ไม่ยุติธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลที่อ่อนแอที่ไม่สามารถทนต่อความขี้ขลาดใจได้

การปกครองเรือนจำมักจะไม่ค่อยมีความยุติธรรมอยู่บ่อย ๆ และเจ้าหน้าที่ทำงาน
ในเรือนจำก็ไม่จำเป็นว่าจะมีจริยธรรมสูงกว่าผู้ต้องขัง

และเมื่อผู้ต้องขังถูกปล่อยตัวออกมาภายนอก สังคมก็อาจจะไม่ได้ให้ความช่วยเหลือ
สนับสนุนหรือส่งเสริมการปลูกฝังจริยธรรมใหม่ของพวกเขา

การเปรียบเทียบลำดับขั้นของเพียเจต์ และ โคลเบอร์ก

จะสังเกตเห็นว่าพัฒนาการสองขั้นแรกของโคลเบอร์ก คล้ายคลึงกับสองขั้นแรกของเพียเจต์ คือ เด็กในขั้นที่ 1 กฎระเบียบเป็นสิ่งที่แน่นอนตายตัวและสมบูรณ์ เคารพ เชื่อฟัง โดยปราศจากเงื่อนไข ส่วนเด็กในขั้นที่ 2 มองกฎระเบียบและมองปัญหาต่าง ๆ อย่างสัมพันธ์กันมากกว่า อย่างไรก็ตามมีข้อแตกต่างกัน โดยเพียเจต์คิดว่าในขั้นที่ 2 เด็กเริ่มมุ่งให้เหตุผลตามเจตนา หรือตามความตั้งใจของการกระทำมากกว่าผลที่เกิดขึ้นตามมา แต่โคลเบอร์กคิดว่าการให้เหตุผลตามเจตนาของการกระทำจะเกิดขึ้นในขั้นที่ 3 (Crain. 1980 : 108)

	<u>เพียเจต์</u>	<u>โคลเบอร์ก</u>
ขั้นที่ 1	เชื่อฟังผู้มีอำนาจเหนือกว่า ตามคำสั่ง โดยไม่มีข้อโต้แย้ง การพิจารณาหรือการตัดสินใจเอาผลที่เกิดขึ้นมาเป็นเกณฑ์	คล้ายกัน คล้ายกัน
ขั้นที่ 2	มองกฎเกณฑ์ต่าง ๆ อย่างสัมพันธ์กัน การพิจารณาหรือการตัดสินใจเอาเจตนาของการกระทำเป็นเกณฑ์	คล้ายกัน
ขั้นที่ 3		การพิจารณาตัดสินใจเอาเจตนาของการกระทำเป็นเกณฑ์ โดยสอดคล้องกับประจักษ์หรือความนึกเห็นของชุมชน

3. ความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม (Interactionism)

หมายถึง วิธีการที่โครงสร้างของความรู้ความเข้าใจของบุคคลได้พัฒนาขึ้นใน ขณะที่เด็กเจริญเติบโตเด็กก็จะสังเกตสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามปกติในสิ่งแวดล้อมของเขาและเด็กก็จะพัฒนารูปแบบของพฤติกรรม (โครงสร้างทางจิตความรู้ความเข้าใจ) เพื่อสามารถ

นำมาปฏิบัติในสภาพแวดล้อมตามปกติของเขา ขณะที่เด็กเจริญเติบโตและมีวุฒิภาวะเพิ่มขึ้น ประสบการณ์ทางด้านการโครงสร้างความคิดความเข้าใจที่เขาเคยได้รับมาแต่ก่อนนั้นไม่เพียงพอ ดังนั้นเด็กก็จะค้นหาและปรับปรุงวิธีการคิด เพื่อรับประสบการณ์ใหม่ ๆ เมื่อเด็กสามารถพบวิธีการคิดแบบใหม่ ซึ่งสามารถทำให้เขาเข้าใจประสบการณ์ที่เขาได้รับ โครงสร้างทางความคิด ความเข้าใจของเขาก็จะเปลี่ยนไป ดังนั้นสิ่งสำคัญในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจพัฒนาสติปัญญาของเด็ก ก็คือการที่เด็กได้มีโอกาสได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่แตกต่างกัน เพราะจะทำให้เด็กได้พยายามหาวิธีการคิดในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อที่เด็กจะได้จัดการกับข้อมูลที่เด็กได้รับ

(Fraenkel. 1977 : 55 - 59)

พุทธธรรมหรือกฎธรรมชาติดูแลคุณภาพชีวิต

พระพุทธศาสนานั้น เมื่อมองในทัศนะของคนสมัยใหม่ มักเกิดปัญหาขึ้นบ่อย ๆ ว่าเป็น ศาสนา หรือเป็นปรัชญา หรือว่าเป็นเพียงวิถีชีวิตแบบหนึ่ง เมื่อปัญหาเช่นนี้เกิดขึ้นแล้ว ก็เป็น เหตุให้ต้องถกเถียงหรือแสดงเหตุผลทำให้เรื่องปัญหานั้นออกไป อีกทั้งมีในเรื่องนี้ที่แตกต่างไม่ลง เป็นแบบเดียวกันทำให้เป็นเรื่องพราหมณ์หรือไม่มีที่สิ้นสุด ในขั้นนี้จะเขียนเรื่องพุทธธรรมไว้ ในหมวดปรัชญาจะไม่พิจารณาปัญหานี้เลย มุ่งแสดงแต่ในขอบเขตว่า พุทธธรรมสอนว่า อย่างไรมีเนื้อหาอย่างไรเท่านั้น ส่วนที่ว่าพุทธธรรมจะเป็นปรัชญาหรือไม่ ให้เป็นเรื่องของ ปรัชญาเองที่จะมีขอบเขตรอบกลุ่มหรือสามารถตีความให้ครอบคลุมถึงพุทธธรรมได้หรือไม่ โดยที่ว่าพุทธธรรม ก็คือพุทธธรรมและยังคงเป็นพุทธธรรมอยู่นั่นเอง มีข้อจำกัดอย่างเดียวว่า หลักการหรือคำสอนอย่างใดก็ตาม ที่เป็นเพียงการคิดค้นหาเหตุผลในเรื่องความจริง เพื่อสนอง ความต้องการทางปัญญา โดยมิได้มุ่งและแสดงแนวทางสำหรับประพฤติปฏิบัติในชีวิตจริง อันนั้น ให้ถือว่า ไม่ใช่พระพุทธศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ถือว่าเป็นคำสอนเดิมแท้ของพระพุทธเจ้า ซึ่งในที่นี้เรียกว่า พุทธธรรม

การสั่งสอนธรรมของพระพุทธเจ้า ทรงมุ่งผลในทางปฏิบัติให้ทุกคนจัดการกับชีวิตที่เป็น อยู่จริง ๆ ในโลกนี้ และเริ่มตนบัดนี้ ความรู้ในหลักที่เรียกว่า มัชฌิมนิคาเยกาทิ การประพฤติตามมรรค ที่เรียกว่า มัชฌิมาปฏิปทา ก็ เป็นสิ่งที่ทุกคนไม่ว่าจะอยู่ในสภาพและ

ระดับชีวิตอย่างไร สามารถเข้าใจและนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ได้ตามสมควรแก่สภาพและระดับชีวิตนั้น ๆ ถ้าความหวังโยในเรื่องราวหลังจากโลกนี้มีอยู่จนทำให้ชีวิตแบบที่ต้องการนั้นให้เกิดมี เป็นจริงเป็นจังแน่นอนขึ้นมาเสียในชีวิตนี้ทีเดียวจนมั่นใจในตัวเองโดยมีกองกำลังหวังโยในโลกหน้านั้นเลย ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน โดยธรรมชาติที่จะเข้าถึงผลสำเร็จเหล่านี้ แม้ว่าความสามารถจะต่างกัน ทุกคนจึงควรได้รับโอกาสเท่าเทียมกันที่จะสร้างผลสำเร็จนั้นตามความสามารถของตน และความสามารถนั้นก็จะเป็นสิ่งคัดแปลงเพิ่มพูนได้ จึงควรให้ทุกคนมีโอกาสพัฒนาความสามารถของตนอย่างดีที่สุด และแม้ว่าผลสำเร็จที่แท้จริงทุกคนจะต้องทำด้วยตนเอง โดยตระหนักในความรับผิดชอบของตนอย่างเต็มที่ แต่ทุกคนก็เป็นอุปกรณ์ในการช่วยตนเองของกันเองได้

(พระราชวรานู 2526 : 1 - 7)

ลักษณะทั่วไปของพุทธธรรมนั้น สรุปได้ 2 อย่าง คือ

1. แสดงหลักความจริงสายกลาง ที่เรียกว่า "มัชฌิมนธรรม" หรือเรียกเต็มว่า "มัชฌิมนธรรมเทศนา" ว่าด้วยความจริงตามแนวของเหตุผลบริสุทธิ์ที่ตามกระบวนการของธรรมชาติ นามมาแสดงเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติในชีวิตจริงเท่านั้น ไม่ส่งเสริมความพยายามที่จะเข้าถึง สัจธรรมด้วยวิธีการใด ๆ ขึ้นแล้วก็นำไปป้องกันภัยอันตรายต่าง ๆ คอยการ เก่งความจริงทางปรัชญา

2. แสดงข้อปฏิบัติสายกลาง ที่เรียกว่า "มัชฌิมาปฏิปทา" อันเป็นหลักการครองชีวิตของผู้นับถือธรรม บุรุษเพศที่ชีวิตไม่หลงงมงาย มุ่งผลสำเร็จคือ ความสุข สะอาด สว่าง สงบ เป็นอิสระ ที่สามารถมองเห็นได้ในชีวิตนี้ในทางปฏิบัติความเป็นสายกลางนี้ เป็นไปโดยสัมพันธ์กับองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น สภาพชีวิตของบรรพชิต หรือ คฤหัสถ์ เป็นต้น

ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับมัชฌิมาปฏิปทา

มัชฌิมาปฏิปทา เป็นประมวลหลักความประพฤติปฏิบัติ (หรือระบบจริยธรรมทั้งหมดยกในพระพุทธศาสนา) เป็นคำสอนภาคปฏิบัติที่จะช่วยให้การดำเนินสู่จุดหมายตามแนวทางของกระบวนการที่รู้เข้าใจแล้วนั้น เป็นผลสำเร็จขึ้นมาในชีวิตจริงหรือเป็นวิธีการใช้กฎเกณฑ์แห่งกระบวนการของธรรมชาติให้เกิดประโยชน์แก่ชีวิตจนถึงที่สุด

ความเป็นทางสายกลางนั้น เป็นเพราะไม่เข้าไปข้างแฉะที่สุดสองอย่าง (แต่ไม่ใช่อยู่
กลางระหว่างที่สุดทั้งสอง) ก็

1. กามสุขัลลิกานุโยค การหมกมุ่นกามสุข
2. อัตตกัมมทานุโยค การสร้างความลำบากเพื่อตรวนแก่ตัวเอง

ระบบของมัชฌิมาปฏิปทา

หัวข้อของมัชฌิมาปฏิปทา หรืออริยอัษฎางคิกมรรค (มรรคอันประเสริฐมีองค์ประกอบ
8 อย่าง) มีดังนี้

1. สัมมาทิฐิ ความเห็นชอบ
2. สัมมาสังกัปปะ ความคาริขอบ
3. สัมมาวาจา วาจาชอบ
4. สัมมากัมมัตะ การกระทำชอบ
5. สัมมาอาชีวะ เลี้ยงชีพชอบ
6. สัมมาวาयมะ พยายามชอบ
7. สัมมาสีติ ระลึกชอบ
8. สัมมาสมาธิ ตั้งจิตชอบ

ในทางปฏิบัติถือว่าผู้ปฏิบัติมีความรู้ความเข้าใจหรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐานมั่นคงอยู่แล้ว
การฝึกอบรมจึงเริ่มที่ความประพฤติทางกาย วาจา (ศีล) ก่อน แล้วประจักษ์ขึ้นถึงการฝึกอบรม
จิต (สมาธิ) จนถึงระดับสุดท้ายคือ ทำปัญญาให้แตกฉานหลุดพ้นจาก อวิชชา ตัณหา อุปาทานได้
ระบบการฝึกอบรมแบบนี้เรียกว่า ไตรสิกขา ซึ่งจัดลำดับเป็น ศีล สมาธิ ปัญญา และเพื่อบรรลุ
ได้ดังนี้

1. สัมมาทิฐิ	}	3. ปัญญา
2. สัมมาสังกัปปะ		

3. สัมมาวาจา	}	1. ศील
4. สัมมากัมมันตะ		
5. สัมมาอาชีวะ		
6. สัมมาวายามะ	}	2. สมาธิ
7. สัมมาสีติ		
8. สัมมาสมาธิ		

เมื่อกล่าวถึงระบบการปฏิบัติโดยละเอียด จึงกล่าวได้ว่า การปฏิบัติตามมรรค เริ่มด้วย ปัญญา และจบลงด้วยปัญญา คือ เบื้องต้นเริ่มด้วยความรู้ความเข้าใจเป็นความเชื่อตามเหตุผล ก่อน ซึ่งเรียกว่า สัมมาทิฐิ ความรู้ความเข้าใจนี้ค่อย ๆ เจริญยิ่งขึ้น จนกลายเป็นการรู้การเห็น ด้วยปัญญาของตนจริง ๆ โดยสมบูรณ์ ซึ่งเรียกว่า สัมมาญาณะ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะเน้นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมสมาธิ ซึ่ง มรรคที่อยู่ใน สายนี้ ได้แก่ สัมมาวายามะ สัมมาสีติ และสัมมาสมาธิ

สัมมาวายามะ

ความเพียรเป็นคุณธรรมสำคัญยิ่งข้อหนึ่งในพุทธศาสนา คงจะเห็นได้จากกรณีที่ สัมมาวายามะเป็นองค์มรรคประจำข้อ 1 ใน 3 ข้อ (สัมมาทิฐิ สัมมาวายามะ สัมมาสีติ) ซึ่งต้องการปฏิบัติแทบทุกหมวด จะพบความเพียรแทรกอยู่ด้วย องค์มรรคข้อนี้เป็นข้อแรกใน หมวดสมาธิมีคำจำกัดความแบบพระสุตรดังนี้

1. สร้างนัตตะพยายาม ระคมความเพียร คอยเร้าจิตไว้มุ่งมั่นเพื่อ (ป้องกัน) อกุศลธรรมอันเป็นบาปที่ยังไม่เกิด มิให้เกิดขึ้น (สังวรปธาน เพียรป้องกันหรือกักระวัง (อกุศลที่ยังไม่เกิด))
2. สร้างนัตตะพยายาม ระคมความเพียร คอยเร้าจิตไว้มุ่งมั่นเพื่อละอกุศลธรรม อันเป็นบาปที่เกิดขึ้นแล้ว (ปหานปธาน เพียรละ หรือเพียรกำจัด (อกุศลที่เกิดขึ้นแล้ว))
3. สร้างนัตตะพยายาม ระคมความเพียร คอยเร้าจิตไว้มุ่งมั่นเพื่อ (กุศลที่ยังไม่เกิด) กรรมที่ยังไม่เกิดให้เกิดขึ้น (ภาวนาปธาน เพียรเจริญ หรือเพียรสร้าง (กุศลที่ยังไม่เกิด))

4. สร้างฉันทะพยายาม ระดมความเพียร คอยเฝ้าจิตไว้มั่น เพื่อความดำรงอยู่ ไม่เฉื่อยหายเพ้อปัญญา เพื่อความไพบูลย์ เจริญเต็มเปี่ยมแห่งกุศลกรรมที่เกิดขึ้นแล้ว (อนุรักษนาปธาน เพียรอนุรักษ หรือเพียรรักษาและส่งเสริม (กุศลที่เกิดขึ้นแล้ว))

อย่างไรก็ตาม การที่ความเพียรก็เช่นเกี่ยวกับการปฏิบัติธรรมข้ออื่น ๆ จะต้องเริ่มก่อตัวขึ้นในใจให้พร้อมและถูกต้องก่อน แล้วจึงขยายออกไปเป็นการกระทำในภายนอก ให้ประสานกลมกลืนกันมีใจที่คอยหาทำความเข้าใจความเพียรก็สักเท่าไร ระดมใช้กำลังกายเอาแรงเข้ามาวม ซึ่งอาจเป็นการทรมาณตนเอง ทำให้เกิดผลเสียได้มากโดยนัยนี้ การหาความเพียรจึงต้องสอดคล้องกลมกลืนกันไปกับธรรมข้ออื่น ๆ ด้วย โดยเฉพาะสติสัมปชัญญะมีความรู้ความเข้าใจ ไขปัญญาคำนึงความเพียรให้พอเหมาะอย่างที่เราเรียกว่าไม่ตึงและไม่หย่อนเกินไป

สัมมาสีติ

สัมมาสีติเป็นองค์มรรคข้อที่ 2 ในหมวดสมาธิ หรืออธิจิตตสิกขา มีกำจำกัดความแบบพระสูตรดังนี้

1. พิจารณาเห็นกายในกาย มีความเพียร มีสติสัมปชัญญะ มีสติกำกับ อธิขณาและโหมนัสในโลกเสียได้
2. พิจารณาเห็นเวทนาในเวทนาทั้งหลายมีความเพียร มีสติสัมปชัญญะ มีสติกำกับ อธิขณาและโหมนัสในโลกเสียได้
3. พิจารณาเห็นจิตในจิต มีความเพียร มีสติสัมปชัญญะ มีสติกำกับ อธิขณาและโหมนัสในโลกเสียได้
4. พิจารณาเห็นธรรมในธรรมทั้งหลาย มีความเพียร มีสติสัมปชัญญะ มีสติกำกับ อธิขณาและโหมนัสในโลกเสียได้

สัมมาสีติตามคำจำกัดความแบบพระสูตรนั้น ก็คือหลักธรรมที่เรียกว่า สติปัฏฐาน 4 นั่นเอง คือ

1. กายานุปัสสนา (การพิจารณากาย)
2. เวทนานุปัสสนา (การพิจารณาเวทนา)

3. จิตตานุปัสสนา (การพิจารณาจิต)

4. สัมมานุปัสสนา (การพิจารณาธรรมต่าง ๆ)

สติ แปล (ง่าย ๆ) ว่า ความระลึกได้ ความไม่ลืม ความไม่เผลอ ไม่เผลินเลว ไม่ฝันเฟื่อง เลื่อนลอย ความระมัดระวัง ความทันตัวท่อนาที ภาวะที่พร้อมอยู่เสมอในการคอยรับรู้ต่อสิ่งต่าง ๆ ที่เข้าเกี่ยวข้องกับ และตระหนักว่าควรปฏิบัติต่องีนั้น ๆ อย่างไร สติเป็น ทัควมคุมการปฏิบัติหน้าที่และเป็นทัวกอป้องกันยับยั้งตนเอง ทั้งจะไม่ให้หลงเพลินไปตาม ความชั่ว และจะไม่ให้ความชั่วเล็ดลอดเข้าไปในจิตใจได้

พุทธธรรม เน้นความสำคัญของสติเป็นอย่างมาก ในการปฏิบัติวัชรยธรรมทุกชั้น การดำเนินชีวิตหรือการประพฤติปฏิบัติ โดยมีสติกำกับอยู่เสมอ นั้น ชื่อเรียกโดยเฉพาะว่า อัปปมาท หรือความไม่ประมาท อัปปมาทนี้เป็นหลักธรรมสำคัญยิ่ง (สำหรับความก้าวหน้าในระบบจริยธรรม) มักให้ความหมายว่า การเป็นอยู่โดยไม่ขาดสติ การระมัดระวังอยู่เสมอไม่ยอมถดถอยไปในทางเสื่อมและไม่ยอมพลาดโอกาสสำหรับความเจริญก้าวหน้า ตระหนักถึงสิ่งที่ต้องทำและไม่ต้องทำ ใส่ใจสำนึกอยู่เสมอในหน้าที่ ไม่ปล่อยปละละเลย กระทำการด้วยความจริงจังและพยายามเกิน ธุคนหาอยู่ตลอดเวลา กล่าวได้ว่า อัปปมาทธรรมนี้ เป็นหลักความรู้สึกรับผิดชอบตามแนวของ พุทธศาสนา

ความสำคัญและขอบเขตการใช้อัปปมาทธรรม จะเห็นได้จากพุทธพจน์ต่อไปนี้

"ภิกษุทั้งหลาย รอยเท้าของสัตว์บกทั้งหลายชนิดใด ๆ ก็ตาม ย่อมลงในรอยเท้าข้างใด ทั้หมด รอยเท้าข้าง เรียกว่า เป็นยอดของรอยเท้าเหล่านั้น โดยความใหญ่ฉันใด กุศลธรรม ทั้หลายอย่างก็ก็ตาม ย่อมมีความไม่ประมาทเป็นมูล ประชุมลงในความไม่ประมาทไ้ทั้หมด ความไม่ประมาท เรียกว่า เป็นยอดของธรรมเหล่านั้น ฉะนั้น"

"เราไม่เล็งเห็นธรรมอันแม้น้อย่างเดียว ที่เป็นเหตุให้กุศลธรรมที่ยังไม่เกิด เกิดขึ้นหรือให้กุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้วเสื่อมไป เหมือนความไม่ประมาทเลย เมื่อไม่ประมาท แล้วกุศลธรรมที่ยังไม่เกิด ย่อมเกิดขึ้นและอกุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้วย่อมเสื่อมไป"

ธรรมข้อเดียวที่บอกเอาประโยชน์ไว้ทั้ง 2 อย่าง คือ ทั้งกฎธรรมมีกัตตะ (ประโยชน์ปัจจุบัน หรือประโยชน์เฉพาะหน้า) และสัมปรายิกัตตะ (ประโยชน์เบื้องหน้าหรือประโยชน์สูงขึ้นไป) ธรรมนั้นคือ ความไม่ประมาท เมื่อบริกรรมว่าจากคือ พระคำรัสครั้งสุดท้ายของพระพุทธเจ้า เมื่อจะเสด็จดับขันธปรินิพพานก็เป็นพระคำรัสในเรื่อง อปฺปมาทธรรม ดังนี้ "กฎกริกขุทั้งหลาย บัดนี้เราขอเตือนพวกเธอว่า สังขารทั้งหลายมีความเสื่อมไปเป็นธรรมดา พวกเธอจงยังความไม่ประมาทให้ถึงพระมรรค" (อ.ป. 1.1.1)

อปฺปมาท คือ ความไม่ประมาทนั้น หมายถึง การมีชีวิตอยู่อย่างไม่ขาดสติ หรือการใช้สติอยู่เสมอในการครองชีพ อปฺปมาท เป็นตัวการทำให้ระมัดระวังตัว ป้องกันไม่ให้ตกไปในทางชั่วหรือเสื่อม คอยเร่งเร้าให้หมั่นเพียรที่จะเจริญรุดหน้าอยู่เรื่อยไป ทำให้ดำเนินไปในหน้าที่อยู่เสมอ โดยตระหนักถึงสิ่งที่ควรทำไม่ควรทำ ทำแล้วและยังมิไต่ถาม และช่วยให้ทำการต่าง ๆ ด้วยความละเอียดรอบคอบ ความเป็นองค์ธรรมสำคัญยิ่งในระบบจริยธรรม

สมาธิ

"สมาธิ" แปลว่า ความตั้งมั่นของจิต หรือภาวะที่จิตแน่วแน่วสิ่งที่กำหนด หรือแปลว่าภาวะที่จิตมีอารมณ์เป็นหนึ่งคือ การที่จิตกำหนดแน่วแน่ว อยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งไม่ฟุ้งซ่านหรือสลายไป

สมาธิ แบ่งได้เป็น 3 ระดับ คือ

1. ชนิทสมาธิ สมาธิชั่วขณะ ซึ่งคนสามัญทั่วไปสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่การทำงานในชีวิตประจำวันให้ได้ดี
2. อุปจารสมาธิ สมาธิเฉียด ๆ หรือสมาธิจวนจะแน่วแน่ว
3. อปฺปนาสมาธิ สมาธิที่แน่วแน่วสนิท เป็นสมาธิระดับสูงสุด ภาวะนี้มี 4 ฌานชั้นต่าง ๆ ซึ่งถือว่า เป็นผลสำเร็จที่ของการของการเจริญสมาธิ

อานาปานสติ

คำว่า "อานาปานะ" หมายถึงการหายใจเข้าออก

คำว่า "สติ" หมายถึงการระลึกนึกถึง

ดังนั้น "อานาปานสติ" จึงหมายถึง การระลึกรู้ถึงการหายใจเข้าออก

(ชินโอสถ หัสปาเรอ 2525 : 60)

ส่วนทางพุทธทาสภิกขุ ให้ความหมายว่า อานาปานสติ แปลว่า สติกำหนดจิตธรรม อย่างเป็นไปอย่างหนึ่งอยู่ทุกลมหายใจเข้าออก กล่าวให้เข้าใจง่ายขึ้นก็คือ การกำหนดอยู่ที่สิ่งใด สิ่งหนึ่งทุกลมหายใจเข้าออกแล้วก็เรียกว่าอานาปานสติได้ทั้งนั้น เพราะฉะนั้นเราอาจจะทำความเข้าใจกันอย่างกว้างขวางที่สุดได้ โดยหลักอันที่ว่า เมื่อนั่งถึงอะไรอยู่ กิเลสถึงอะไรอยู่ พิจารณาอะไรอยู่ รูสึกอะไรอยู่ ทุกครั้งที่ลมหายใจเข้าออกแล้ว ก็เรียกว่า อานาปานสติทั้งนั้น แต่หมายความว่าต้องควบคุมเป็นด้วย ในการนั่งหรือการระลึกหรือการรู้ถึงนั้นเป็นไปอย่างสม่ำเสมอทุกครั้งลมหายใจเข้าออก (พุทธทาสภิกขุ 2525 : 572 - 573)

อานาปานสติ เป็นวิธีการง่าย ๆ ที่ใช้ฝึกสมาธิให้เกิดขึ้นอย่างโดยลัดที่ลัดวิธีหนึ่ง วิธีนี้พระพุทธองค์สรรเสริญว่า ตะกขยิ่งกว่า ง่ายที่สุด และมีผลเฉพาะ สัมถอกณสวนใหญ่ทั่วไป เป็นวิธีที่ดำเนินตามมรรค ในกลุ่มสมาธิ อย่างถูกต้องครบถ้วนด้วย กล่าวคือ

ความเพียรพยายามฝึกฝนลมหายใจนั้นเป็น สัมมาวายามะ อย่างหนึ่ง
การตั้งสติระลึกรู้ถึงการหายใจเข้าออกนั้นเป็น สัมมาสติ อย่างหนึ่ง
สัมมาวายามะ ที่ครบถ้วนสมบูรณ์นั้น ประกอบไปด้วยความเพียร 4 ประการคือ

1. ความเพียรระวัง (สังวรปธาน) ไม่ให้เกิดอารมณ์ชอบหรือรัง
2. ความเพียรประหาร (ปหานปธาน) อารมณ์ชอบหรือรังที่เกิดขึ้นแล้วให้หมดไป
3. ความเพียรฝึกสมาธิ (ภาวนาปธาน) ให้จิตมั่น แน่วแน่
4. ความเพียรรักษาสมาธิ (อนุรักษนาปธาน) ที่เกิดแล้วให้อยู่คงที่

คือ สมาธิ ปัญญา นั้น มีผลเกี่ยวเนื่อง สัมพันธ์กันเอง กล่าวคือ เมื่อคนเรามีศรัทธา เขามาเรียนรู้อะไรหรือฟังธรรม เข้าใจหลักปฏิบัติแล้ว เกิดความเชื่ออันเป็นปัญญาชนตาแล้วก็จะทอง เริ่มปฏิบัติโดยถือเอาศีลอย่างง่าย ๆ หรือศีลขั้นต่ำ อันได้แก่ ศีล 5 ไปก่อน ต่อจากนั้นจึงค่อย เริ่มฝึกสมาธิในขณะที่ศีลยังไม่ค่อยจะบริบูรณ์ขึ้น สมาธิก็จะดีขึ้น แล้วก็นำไปใช้พิจารณาจนเกิด ปัญญาสูงขึ้นปัญญาที่เกิดขึ้นก็จะไปส่งเสริมศีลให้บริบูรณ์ยิ่งขึ้นไปอีก จนเวียนส่งเสริมกันอยู่ อย่างนี้ จนในที่สุดก็จะไต่ถึงศีลที่บริบูรณ์ (อธิศีล) สมาธิที่บริบูรณ์ (อธิสมาธิ) และปัญญาที่บริบูรณ์ (อธิปัญญา)

ดังนั้นถ้าเราหวังผลสำเร็จของการปฏิบัติ ก็ขอให้ระมัดระวังที่จะต้องปฏิบัติให้ไปตามเงื่อนไข 2 ประการ คือ

1. ความถูกต้องคือ ปฏิบัติไปโดยลำดับ
2. ความครบถ้วนคือ ปฏิบัติให้ครบทั้ง ศีล สมาธิ ปัญญา

เมื่อเราปฏิบัติได้ทั้ง ถูกต้อง และครบถ้วนแล้ว ผลของการปฏิบัติจะเกิดขึ้นช้าหรือเร็วก็ขึ้นอยู่กับกำลังภายในทั้ง 5 ของแต่ละบุคคลซึ่งไม่เหมือนกันคือ

1. กำลังศรัทธา ถ้ามีความเชื่อมั่นศรัทธาในทางปฏิบัติสูงก็ย่อมจะช่วยให้ได้ผลเร็ว
2. กำลังความเพียร ยิ่งขยันปฏิบัติเท่าใดก็ยิ่งสัมฤทธิ์ผลเร็วขึ้น
3. กำลังสติ ถ้าตั้งจิตระงับไว้นั้นคงตึกฝึกสมาธิได้เร็วขึ้น
4. กำลังสมาธิ ถ้าสมาธิพื้นฐานดีอยู่แล้วก็ฝึกให้สูงขึ้นได้โดยง่าย
5. กำลังปัญญา ถ้าปัญญาพื้นฐานดีอยู่แล้ว จิตจะสงบได้เร็วขึ้น

(ชินโอสถ ทศนัมภโร 2525 : 78 - 79)

การฝึกอานาปานสติแบ่งเป็น 4 หมวด ๆ ละ 4 ขั้น รวมเป็น 16 ขั้น คือ

หมวดที่ 1 ภาวนาปัสนาสติปัฏฐาน (สติพิจารณากาย)

- ขั้นที่ 1 เมื่อนหายใจ ออก - เข้า ยาว กู้
- ขั้นที่ 2 เมื่อนหายใจ ออก - เข้า สั้น กู้
- ขั้นที่ 3 รู้อย่างทั่วทั้งกาย จักหายใจ ออก - เข้า
- ขั้นที่ 4 หากหายใจสังขาร ให้ระงับอยู่ จักหายใจ ออก - เข้า

หมวดที่ 2 เวทนาศนาศติปัฏฐาน (สติพิจารณาเวทนา)

- ขั้นที่ 5 รู้ปิติ จักหายใจ ออก - เข้า
- ขั้นที่ 6 รู้สุข จักหายใจ ออก - เข้า
- ขั้นที่ 7 รู้จิตสังขาร จักหายใจ ออก - เข้า
- ขั้นที่ 8 รู้หาจิตสังขารให้ระงับอยู่ จักหายใจ ออก - เข้า

หมวดที่ 3 จิตตามุขัสสนาสติปัฏฐาน (สติพิจารณาจิต)

ชั้นที่ 9 รู้จิต จักหายใจ ออก - เข้า

ชั้นที่ 10 ทำจิตให้ปราโมทย์ยังอยู่ จักหายใจ ออก - เข้า

ชั้นที่ 11 ทำจิตให้คงมั่นอยู่ จักหายใจ ออก - เข้า

ชั้นที่ 12 ทำจิตให้ปล่อยอยู่ จักหายใจ ออก - เข้า

หมวดที่ 4 ฌานตามุขัสสนาสติปัฏฐาน (สติพิจารณาธรรมต่าง ๆ)

ชั้นที่ 13 ตามเห็นความไม่เที่ยง จักหายใจ ออก - เข้า

ชั้นที่ 14 ตามเห็นความจางคลาย จักหายใจ ออก - เข้า

ชั้นที่ 15 ตามเห็นความดับไม่เหลือ จักหายใจ ออก - เข้า

ชั้นที่ 16 ตามเห็นความสลัดकिन จักหายใจ ออก - เข้า

ในการทำการศึกษาทดลองครั้งนี้จะใช้อานาปานสติในชั้นที่ 1 และชั้นที่ 2 ทำการฝึก
กับกลุ่มทดลอง

ชั้นที่ 1 โดยอาศัยพระบาลีว่า "ทิม วา อสฺสสนฺโต ทิม อสฺสสํมิตี ปชานาติ"
ซึ่งแปลว่า "ภิกษุหนึ่ง เมื่อหายใจออกยาวก็รู้สึกตัวทั่วถึงว่าเราหายใจออกยาว" "ทิม วา
ปสฺสสนฺ ทิม ปสฺสสํมิตี ปชานาติ" ซึ่งแปลว่า "ภิกษุหนึ่ง เมื่อหายใจเข้ายาวก็รู้สึกตัวทั่วถึงว่า
หายใจเข้ายาว"

ชั้นที่ 2 โดยอาศัยพระบาลีว่า "รสฺส วา อสฺสสนฺโต รสฺส อสฺสสํมิตี ปชานาติ"
ซึ่งแปลว่า "ภิกษุหนึ่ง เมื่อหายใจออกสั้น ก็รู้สึกตัวทั่วถึงว่าหายใจออกสั้น" "รสฺส วา ปสฺสสนฺโต
รสฺส ปสฺสสํมิตี ปชานาติ" ซึ่งแปลว่า "ภิกษุหนึ่ง เมื่อหายใจเข้าสั้น ก็รู้สึกตัวทั่วถึงว่า หายใจ
เข้าสั้น"

สาเหตุการพิจารณาคลุมหายใจ

เมื่อเรากาหนดลมหายใจให้หายใจออกยาว หายใจเข้ายาวนั้น การหายใจยาวนั้น
เป็นภาวะปกติของคน ถ้ามีอารมณ์ที่ไม่ดีอารมณ์ร้าย เช่น อารมณ์โกรธ อารมณ์เกลียด ในภาวะ
อารมณ์ปกติตามธรรมชาติ เรื่งกำหนดที่ลมหายใจตามธรรมชาติที่ไม่มีอะไรแทรกแซง ถ้ามีอารมณ์

ร้ายเข้ามาแทรกแซง เช่น กำจัดโกรธ กำลังรู้สึกรุนแรงอยู่อย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว สมองใจมันก็สั่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเช่นนี้น้อย มันก็หายใจดี สมองใจมันก็สั่น อย่างนี้เราก็จะเห็นความสัมพันธ์กันในการเป็นอยู่ของเรา ระหว่างสมองใจกับสมองใจยาวนี้ มันสัมพันธ์กันตามอารมณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น และเราควรสังเกตพิจารณาว่าการที่สมองใจมันสั่นมันยาวนี้เป็นเพราะเหตุอะไร และจะมีผลอย่างไร

ทั้งนี้เนื่องจากอารมณ์ของเราก็มันเปลี่ยนแปลง มันก็มีการทำให้ยาว ให้สั้น มีอาการที่ทำให้สมองใจยาวหรือสั้นไปตามอารมณ์ที่เปลี่ยนแปลง เราจึงจำเป็นต้องสังเกตดูเอาเองว่า อารมณ์อย่างไรทำให้สมองใจยาว อารมณ์อย่างไรทำให้สมองใจสั้น

สมองใจมันเกี่ยวข้องกับอารมณ์ของจิตใจในเวลานั้น ๆ ในเมื่อต้นต้นหรือมีการต่อสู้กันหยามและสั่น การที่มันมีสมองใจยาวมันก็มีลักษณะสั่น ถ้าสมองใจละเอียด สมองใจมันก็ยาว สมองใจละเอียดคนนั้น แสดงว่ามีอารมณ์ดี สมองใจหยามหรือสั่นแสดงว่าอารมณ์ไม่ดี การรู้ถึงสมองใจมันยาวหรือสั้นนี้ เราเรียนรู้ถึงอารมณ์ที่มันเกี่ยวข้องกับจิตด้วย

ฉะนั้นถ้าเราบังคับความสั้น ความยาว ความหยาม ความละเอียด ของสมองใจได้ มันก็บังคับจิตได้ คือบังคับอารมณ์หรือเปลี่ยนแปลงอารมณ์ได้ ความมุ่งหมายสุดท้ายของเราก็คือเพื่อที่จะบังคับจิต หรือเปลี่ยนลักษณะธรรมชาติของจิต ให้มาอยู่ในภาวะที่เราต้องการ เราจะบังคับอารมณ์รายทาง ๆ ในภาควิชาทางจิตด้วยการบังคับสมองใจ (พุทธทาสภิกขุ 2525 : 643 - 646)

เอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม

เพียเจต์ เชื่อว่า พัฒนาการทางสติปัญญาเป็นรากฐานของการพัฒนาทางจริยธรรม จริยธรรมจะพัฒนาขึ้นตามพัฒนาการทางการรู้คิดที่เกิดขึ้นจากความฉลาดในการที่จะรับรู้ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทางสังคม พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลจึงขึ้นอยู่กับการพัฒนาทางสติปัญญาของบุคคลนั้น บุล (Bull. 1969 : 71) ได้ตรวจสอบพบความสัมพันธ์ระหว่างระดับสติปัญญากับเหตุผลเชิงจริยธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เขากล่าวว่า สติปัญญาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในหลาย ๆ องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับเหตุผลเชิงจริยธรรม และไลเดียต (Lydiat)

พบว่า สถิติปัญญาและวุฒิภาวะของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ เบอร์ต (ลูเรีย เพมเคสปี 2521 : 14 อ้างอิงมาจาก Burt. n.d.) เห็นว่า การปรับปรุงตัวให้เขาในครองครองของศีลธรรมนั้น เกี่ยวกับระดับสติปัญญา เขาได้ศึกษาเรื่องนี้ โดยการสอยสวนระดับสติปัญญาของเด็กเหลือขอ 107 คนอายุตั้งแต่ 6 - 15 ขวบ เด็กพวกนี้มี สันดานต่าง ๆ กัน เช่น ชีชโมย เกกมะเทรก เกลโดล ชมขึ้นหญิง จำลยวัตถุสิ่งของ เป็นต้น อายุปฏิทินเฉลี่ยของพวกเขาเด็กเหล่านี้อายุ 13.2 ปี อายุสมองโดยเฉลี่ย 11.3 ปีเท่านั้น แปลว่า อายุสมองช้ากว่าอายุจริงประมาณ 2 ปี คำนวณ I.Q. โดยเฉลี่ยได้ 85.6 ในการวิเคราะห์ แยกประเภทเด็กพวกนี้ออกเป็นพวก ๆ ปรากฏว่ามีพวกจิตพรหม (I.Q. 1 - 70) อยู่ รอยละ 7 พวกโง่มาก (I.Q. 70 - 80) รอยละ 20 พวกโง่พอประมาณ (I.Q. 80 - 90) รอยละ 44 พวกสติปัญญาปานกลาง 90 - 110 มีรอยละ 2 เท่านั้น ส่วนมากจะมี ทำ

จากการวิจัยของโคลเบอร์ก (Kohlberg. 1964 : 403) โดยศึกษาเด็กอเมริกัน อายุ 7, 10, 13 และ 16 ปี ปรากฏว่า

เด็กอายุ 7 ปี เกือบทุกคนใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 1 และขั้นที่ 2

เด็กอายุ 10 ปี ประมาณ 50 กว่าเปอร์เซ็นต์ ยังใช้เหตุผลในขั้นที่ 1 และขั้นที่ 2 แต่ประมาณ 35 เปอร์เซ็นต์ ใช้เหตุผลในขั้นที่ 3 และขั้นที่ 4

วัยรุ่นอายุ 16 ปี ประมาณ 50 กว่าเปอร์เซ็นต์ ใช้เหตุผลในขั้นที่ 3 และขั้นที่ 4 อีก 25 เปอร์เซ็นต์ ใช้เหตุผลในขั้นที่ 5 และขั้นที่ 6

ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ขั้นตอนการพัฒนาทางจริยธรรม 3 ระดับคือ ระดับก่อนกฎเกณฑ์ ระดับตามกฎเกณฑ์ และระดับเหนือกฎเกณฑ์ พัฒนาไปตามลำดับขั้นสัมพันธ์กับอายุที่เพิ่มขึ้นและ พบว่าการพัฒนาทางจริยธรรมจากระดับหนึ่งไปสู่ระดับหนึ่งนั้นขึ้นอยู่กับระดับเขาวินัจญญา

นอกจากนี้ โคลเบอร์ก (Kohlberg. 1964 : 389 - 392)

ยังพบความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมกับระดับสติปัญญาทั่วไป ความมีสมาธิ ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ของตน ความภาคภูมิใจในตนเอง เขาจึงสรุปว่า ความเป็นผู้มีจริยธรรมสูง เกิดจากความสามารถในการควบคุมตนเองในด้านต่าง ๆ โดยทั่วไปด้วย

จากการวิจัยของ สุพัทธ์ ชุมทรัพย์ (สุพัทธ์ ชุมทรัพย์ 2522 : 82 - 94) ศรีวรรณ เขียวดี (ศรีวรรณ เขียวดี 2522 : 74 - 85) และวิเชียร ทองนุช (วิเชียร ทองนุช 2521 : 111 - 118) ก็พบว่า การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กสูงขึ้นตามลำดับอายุ และชั้นเรียน แต่การวิจัยของ ดวงเดือน พันธุนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์จันก (ดวงเดือน พันธุนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์จันก 2520 : 178 - 179) ได้ศึกษาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเยาวชนไทยตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จนถึงนิสิตมหาวิทยาลัยไม่พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ วิรัช จาบทนอม (วิรัช จาบทนอม 2520 : 58 - 63) ศึกษาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็ก อายุ 13 และ 15 ปี ไม่พบว่ามี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุษา หัซซวนิช (อุษา หัซซวนิช 2521 : 30) ที่พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อายุ 15 - 16 ปี ที่มีความถนัดทางภาษาดูและดำเนินการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน เมื่อความถนัดทางภาษาเป็นส่วนหนึ่งของสติปัญญา และการวิจัยของ สุริยา เหมะศิลป์ (สุริยา เหมะศิลป์ 2521 : 42) ที่ศึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อายุ 15 - 16 ปี พบว่า นักเรียนที่มีระดับสติปัญญาสูง และนักเรียนที่มีระดับสติปัญญาต่ำมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

จริยธรรมกับสภาพแวดล้อมทางค่านิยมต่าง ๆ

สกินเนอร์ (Skinner. 1971 : 101 - 129) ได้ให้ความสำคัญของ สิ่งแวดล้อมทางสังคม (Social Environment) หรือวัฒนธรรมว่ามีส่วนกำหนดเงื่อนไขทางสังคม (Social Contingencies) ให้กับเด็กในสังคมตั้งแต่เกิด จริยธรรมจะพบได้ในเงื่อนไขทางสังคม ซึ่งมีขึ้นเพื่อควบคุมพฤติกรรมของบุคคล ถึงแม้มนุษย์เราจะมิได้มีจริยธรรมหรือต้องการมาตรฐานทางจริยธรรมมาตั้งแต่เกิด แต่เมื่อโตขึ้นก็ต้องมีจริยธรรมและมีพฤติกรรมไปตามแนวโครงสร้างทางวัฒนธรรมของสังคม เคย์ (Kay. 1975 : 37) ให้ความสำคัญอย่างมากต่อเรื่องราวทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวในการจะช่วยเพิ่มหรือลดความเร็วของการพัฒนาทางจริยธรรมของเยาวชน เคย์ เห็นความสำคัญของลักษณะของครอบครัวว่ามีส่วนที่จะปลูกฝังลักษณะ เบื้องต้นทางจริยธรรมให้แก่เยาวชน คือการยอมรับ

ตัวเอง การมีเอกลักษณ์การประสบความสำเร็จและสัมฤทธิ์ผลต่าง ๆ อันจะเป็นหนทางให้เกิดความรู้สึกนึกชอบชั่วดี ซึ่งเป็นโอกาสให้ลักษณะจริยธรรมอื่น ๆ เกิดขึ้นในภายหลัง

แต่โคลเบอร์ก (Kohlberg. 1971 : 311 - 313) เชื่อว่าเหตุผลเชิงจริยธรรมไม่ขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์ของสังคมใดสังคมหนึ่งโดยเฉพาะ ขึ้นต่าง ๆ ในการพัฒนาจริยธรรมเป็นสากลเป็นขบวนการเดียวกันกับการใช้สติปัญญาวัดคุณค่า และจากการศึกษาเขาพบว่า ลำดับขั้นในการพัฒนาจริยธรรมของเด็กต่างวัฒนธรรมใน ไต้หวัน เม็กซิโก และสหรัฐอเมริกา เป็นอย่างเดียวกัน จึงไม่น่าจะมีความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมหรือสภาพแวดล้อม

นักสังคมวิทยา และนักจิตวิทยาหลายท่านมีความเชื่อและได้แสดงหลักฐานทางการวิจัยว่า บุคคลมีฐานะต่ำและฐานะปานกลางนั้นมีความแตกต่างกัน บุคคลเหล่านี้มีความเชื่อว่าสิ่งใดที่ควรทำสิ่งใดชั่วไม่ควรทำต่างกัน เช่น การเก็บของตกแล้วนำไปคืนเจ้าของ เป็นความดีควรสรรเสริญ ในสังคมของบุคคลในฐานะปานกลางและสูง แต่เป็นสิ่งที่ไม่ควรทำในสังคมของชนฐานะต่ำ (Kay. 1975 : 38)

โบม และฮาวิก เฮอร์ท (Hurlock. 1964 : 547 citing Boehm and Havighurst. n.d.) พบเหมือนกันว่า เด็กจากครอบครัวชั้นกลางจะพัฒนาความรู้สึกนึกชอบได้ดีและเร็วกว่าเด็กจากครอบครัวชั้นต่ำ คงเคื่อน พันธุมพานิน (คงเคื่อน พันธุมพานิน และเพ็ญแข ประจักษ์จันท์ 2520 : 176) ทาการศึกษาเรื่องจริยธรรมของเยาวชนไทย ในช่วงอายุ 11 - 16 ปี โดยทดสอบทดลองกับงานวิจัยดังกล่าว ก็อยู่ในช่วง อายุ 15 - 17 ปี ผู้ที่มาจากครอบครัวฐานะสูงมีพัฒนาการทางจริยธรรมที่ก้าวหน้ากว่าผู้ที่มาจากครอบครัวฐานะปานกลางและต่ำตามลำดับ

เบอร์ตัน (Burton. 1963 : 496 - 497) ได้ศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการทางจริยธรรมของคนในต่างสังคม วัฒนธรรม และฐานะต่อการใช้เหตุผล หรือการตัดสินใจเชิงจริยธรรม พบว่าถ้าเปรียบเทียบการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของเยาวชนที่มาจากครอบครัวฐานะต่างกันส่วนมากเด็กที่มาจากครอบครัวฐานะต่ำมีพัฒนาการทางจริยธรรมต่ำกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะปานกลางหรือสูง และการศึกษาของ แฮโรเออร์

(วิรัช จาบทนอม 2520 : 29 อ้างอิงมาจาก Harroer, n.d.) พบว่าเด็กที่มา
จากครอบครัวที่มีฐานะเศรษฐกิจและสังคมต่ำ จะให้คำตอบในรูปการไขว่ถามจากตนเองแทน
ผู้ทักถามมากกว่า และเด็กที่มีอายุต่ำกว่ามักให้คำตอบในตนเอง ทาตอบมากกว่าเด็ก
ที่มีอายุสูงขึ้น

แต่ผลการวิจัยเรื่องจริยธรรมของเยาวชนไทย ของดวงเดือน พันธุมนาวิน
และเพ็ญแข ประจักษ์จันท์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์จันท์ 2520 :
175 - 176) ไม่สอดคล้องกับผลวิจัยในต่างประเทศ เพราะในการศึกษาฐานะทางเศรษฐกิจ
ของครอบครัว ซึ่งวัดจากรายได้ประกอบจำนวนคนในครอบครัว ฐานะทางสังคมของครอบครัว
ซึ่งวัดจากลักษณะอาชีพของบิดาและระดับการศึกษาของบิดาและมารดา ไม่ปรากฏว่าตัวแปรทั้ง
4 ชนิดนี้ มีความสัมพันธ์กับระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมหรือลักษณะบุคลิกภาพอย่างเด่นชัด
แต่ประการใด

แม้ว่าฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว จะไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะทาง
จริยธรรมของเยาวชนไทย แต่รายละเอียดในการศึกษาภาคสนามและการทดลองก็แสดงว่าฐานะ
ทางเศรษฐกิจและสังคมมีแนวโน้มที่จะสัมพันธ์กับระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและพฤติกรรม
เชิงจริยธรรม นอกจากนี้ยังมีการศึกษาถึงความแตกต่างของการคิดหาเหตุผลเชิงจริยธรรม
ระหว่างกลุ่มของเด็กในกรุงเทพฯ และชนบท ของวิรัช จาบทนอม (วิรัช จาบทนอม 2520 :
63) ได้พบว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มของเด็กในกรุงเทพฯ กับชนบท แต่ถาพิจารณาแล้วมี
แนวโน้มว่าคะแนนของกลุ่มชนบทสูงกว่าในกรุงเทพฯ

เอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ทองขัง

ช.กิริติ ศิริบุญ และคนอื่น ๆ (ช.กิริติ ศิริบุญ และคนอื่น ๆ 2523 : 37)
ได้ทำการศึกษาระดับเชาว์ปัญญาของผู้ทองขังวัยหนุ่ม ทั้งสถานวัยหนุ่มนครปฐม เป็นผู้ทองขังชาย
จำนวน 253 คน มีอายุระหว่าง 15 - 27 ปี เครื่องมือที่ใช้ทดสอบคือ I.Q. ใช้
แบบทดสอบ Progressive Metrics ของ เจ.ซี.เรเวน โดยทำการทดสอบเป็น
รายบุคคล เป็นการทดสอบที่ใช้วัดความสามารถในการสังเกตการรับรู้ทางการเห็น การคิด

อย่างกระจ่าง และเหตุผลเชิงซัดแย้ง เป็นวิธีที่ง่ายไม่ซับซ้อน และมีอิทธิพลของวัฒนธรรม โดยเฉพาะภาษาเข้ามาเกี่ยวของน้อยที่สุด แล้วนำค่าคะแนนเหล่านั้นมาเทียบเป็น I.Q. จาก WAST (Wechsler Adult Intelligence Scale) โดยผลการวิจัยว่ามีจำนวนผู้ต้องขังวัยหนุ่มประมาณ 58 เปอร์เซ็นต์ อยู่ในระดับคาบเส้น (Borderlines) มี I.Q. ระหว่าง 70 - 79) และค่อนข้างโง่ (Dull Normal มี I.Q. ระหว่าง 80 - 89) รองลงมาคือระดับปานกลาง (Average) มี I.Q. ระหว่าง 90 - 109) 37 เปอร์เซ็นต์ พวกที่มีสติปัญญาอ่อน (Mental Retarded) มี I.Q. ระหว่าง 60 - 69) มีไม่ถึง 1 เปอร์เซ็นต์ ส่วนพวกฉลาด (Bright มี I.Q. ระหว่าง 110 - 119) มี 4 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับการศึกษาระดับเซเว่นัญญาของเยาวชนทั่วไป จังหวัดระยอง ของ ช.กิริติ ศิริบุญย์ และคนอื่น ๆ (บรรจง สืบสวน อ้างอิงมาจาก ช.กิริติ ศิริบุญย์ และคนอื่น ๆ 2523 : 39 - 42) แล้วได้ผลใกล้เคียงกัน

จึงสรุปได้ว่า การศึกษาระดับเซเว่นัญญาของผู้ต้องขังวัยหนุ่มซึ่งเป็นกลุ่มที่กระทำผิดกฎหมายในคดีต่าง ๆ พบว่าส่วนใหญ่ของผู้ต้องขังมีระดับเซเว่นัญญาอยู่ในระหว่างระดับคาบเส้น และค่อนข้างโง่ นอกจากนั้นยังพบว่าผู้ต้องขังที่มีการศึกษาแล้วส่วนมากมีการศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 และผู้ต้องขังที่มีบ้านเกิดอยู่ในภาคกลางมีค่าดังกล่าวของ I.Q. สูงกว่าภาคอื่น ๆ

ต่อมา ช.กิริติ ศิริบุญย์ และคนอื่น ๆ (ช.กิริติ ศิริบุญย์ และคนอื่น ๆ 2528 : 9 - 26) ได้ทำการศึกษาลักษณะบุคลิกภาพบางประการของผู้ต้องขังไทย โดยใช้แบบสำรวจบุคลิกภาพ M.M.P.I. (The Minnesota Multiphasic Personality Inventory) ศึกษากับผู้ต้องขังชาย จากเรือนจำกลางบางขวาง นนทบุรี เรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพฯ และทัณฑสถานวัยหนุ่มนครปฐม รวม 300 คน นี้อยู่ตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป กระทำความคิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย และกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน สรุปผลการวิจัยได้ว่าผู้ต้องขังที่กระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายมีคะแนน Hysteria Scale ซึ่งหมายถึงลักษณะอาการความเจ็บป่วยทางร่างกาย ถ้ามีได้มีสาเหตุจากทางร่างกายก็เป็น การแสดงออกเพื่อหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ และปัญหาในการปรับตัวต่าง ๆ สูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับความเชื่อมั่น 05 กับผู้ต้องขังที่กระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน และ

ผู้ต้องขังที่กระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินมีคะแนนสูงกว่าผู้ต้องขังที่กระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิต และร่างกายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .05 ในมาตรา Psychasthenia scale ซึ่งวัดลักษณะอาการย้ำคิดย้ำทำ ความกังวลอย่างผิดปกติ ความไม่สามารถ มีสมาธิในการทำงาน ความรู้สึกผิดปกติชั่วครู่ มีความรู้สึกเหนื่อยหน่ายไม่สามารรถทำงานได้ และในมาตรา Hypomania Scale ซึ่งวัดความผิดปกติทางอารมณ์ โดยเฉพาะลักษณะสำคัญของความผิดปกติคือ มีการเคลื่อนไหวและการกระทำมากกว่าปกติ มีความตื่นตัวทางอารมณ์มากและมีความคิดสับสน

ผู้ต้องขังที่กระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายในระดับอายุที่ต่างกัน (15 - 25 ปี, 26 - 40 ปี และ 41 ปีขึ้นไป) มีคะแนนบุคลิกภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .05 ในมาตรา Hypochondriasis Scale Hysteria Scale และ Social Introversion Scale โดยที่ผู้ต้องขังที่มีอายุสูงมีคะแนนของบุคลิกภาพสูงตามอายุไปทั่วทั้งใน 3 มาตรา Hypochondriasis Scale ซึ่งวัดความรู้สึกกังวลของบุคคลที่เอาใจใส่ต่อสุขภาพของร่างกายอย่างผิดปกติ ส่วน Social Introversion Scale วัดลักษณะการเก็บตัว โดยแยกพิจารณาจากลักษณะความคิด การเข้าร่วมในสังคม และการแสดงออกของอารมณ์ ส่วนผู้ต้องขังที่กระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินในระดับอายุที่แตกต่างกัน มีคะแนนของบุคลิกภาพต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .05 ในมาตรา Hypochondriasis Scale เพียงมาตราเดียว โดยได้ผลเช่นเดียวกัน คือมีคะแนนสูงตามระดับอายุ

ผู้ต้องขังที่มีระดับอายุ 15 - 25 ปี กระทำความผิดต่างกัน มีคะแนนบุคลิกภาพไม่แตกต่างกันในทุกมาตรา

ผู้ต้องขังที่มีระดับอายุ 26 - 40 ปี กระทำความผิดต่างกัน มีคะแนนบุคลิกภาพไม่แตกต่างกันในทุกมาตรา

ผู้ต้องขังที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป กระทำความผิดต่างกัน มีคะแนนของบุคลิกภาพแตกต่างกัน ในมาตรา Hysteria Scale และมาตรา Psychasthenia scale

การสำรวจลักษณะบุคลิกภาพบางประการของผู้ทองขังเรือนจำกลางบางขวาง โดยเฉพาะได้สำรวจ โดย ชนิษฐา จันทักษ์ และคนอื่น ๆ (ชนิษฐา จันทักษ์ และคนอื่น ๆ 2521 : 34 - 44) โดยใช้แบบทดสอบ M.M.P.I. ศึกษาผู้ทองขังเรือนจำกลางบางขวาง ซึ่งเป็นผู้ที่ประกอบอาชญากรรมรุนแรง และได้รับการตัดสินลงโทษสถานหนัก คือตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป จนถึงตลอดชีวิตและประหารชีวิต เป็นผู้ทองขังชาย จำนวน 250 คน

ผลจากการศึกษาพบว่า ผู้ทองขังเรือนจำกลางบางขวางมีคะแนนสูงเกินไป Hypochondriasis Scale, Psychopathic Deviate Scale, Masculinity Femininity Scale, Paranoid Scale และ Hypomania Scale

เหตุที่ผู้ทองขังเรือนจำกลางบางขวาง ได้คะแนนสูงเกินปกติใน scale ดังกล่าว เพราะ

ใน Hypochondriasis Scale ซึ่งใช้วัดความกังวลของบุคคลที่เอาใจใส่ ต่อสุขภาพของร่างกายอย่างผิดปกติ และพบว่าผู้ทองขังจากเรือนจำกลางบางขวางมีคะแนนสูง ในมาตรานี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ทองขังพวกนี้ส่วนใหญ่ได้รับการตัดสินลงโทษสถานหนัก ต้องถูกกักขัง ควบคุมในที่จำกัด สภาวะรอย ๆ ตัว ตลอดจนการกินอยู่หลับนอนได้เปลี่ยนแปลงไป อาจเป็นผลให้ ต้องคิดถึงตัวเองเป็นพิเศษ คะแนนจึงได้สูงกว่าเกณฑ์ปกติ

ใน Psychopathic Deviate Scale การได้คะแนนสูงใน scale นี้ ก็เพราะว่าอาชญากรรมนั้นถือว่าเป็นผู้ที่ไม่ยอมรับกฎเกณฑ์ของสังคมที่ตราไว้เป็นกฎหมายและมัก ทำผิดกฎหมายซ้ำ ๆ โดยไม่เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ ฉะนั้นจึงเป็นไปตามที่คาดหวังไว้ว่า ในผู้ทองขังเหล่านี้ควรจะมีคะแนนใน scale นี้สูงด้วย

ใน Masculinity Femininity Scale ซึ่งเป็นคำถามลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดที่สอดคล้องกับบทบาททางเพศ และพบว่ามีความสูงใน scale นี้ อาจ เป็นเพราะว่าเขาต้องการแสดงความเป็นชายอย่างแท้จริง แสดงถึงความเก่ง ความเข้มแข็ง ของจิตใจก็ได้

ใน Paranoid Scale ซึ่งวัดลักษณะความคิดที่เป็นไปในรูปหวาดระแวง และ
ก็พบว่ามีความสูงใน scale นี้ อาจเป็นเพราะว่าคนเหล่านี้ไปได้อยู่ในสภาพแวดล้อมตาม
ปกติความคิดในชีวิตประจำวัน เหตุการณ์ในท้องซัง ตลอดจนเพื่อนผู้ทองยังด้วยกันอาจเป็น
ตัวกระตุ้นได้

ใน Hypomania Scale ซึ่งวัดความผิดปกติทางอารมณ์ โดยเฉพาะลักษณะ
สำคัญของความผิดปกติคือ มีการเคลื่อนไหว และการกระทำมากกว่าปกติ มีความตื่นตัวทาง
อารมณ์มาก และความคิดสับสน ที่โคะแนนใน scale นี้ สูงอาจเป็นเพราะผู้ทองซังเหล่านี้
ส่วนใหญ่อยู่ในภาวะที่วุ่นวาย วิตกกังวลเกี่ยวกับคดี และมีความคิดสับสน จึงแสดงออกให้เห็นถึง
ความผิดปกติทางอารมณ์ด้วย

เอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมาชิ

ชนชั้น สมประเสริฐ (ชนชั้น สมประเสริฐ 2526 : 30) อ้างอิงมาจาก
ศาสตราจารย์นายแพทย์โรจน์ สุวรรณสุทธิ และคนอื่น ๆ) แห่งคณะแพทยศาสตร์
ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ทำการวิจัยเรื่อง "สมาชิช่วยในการศึกษาเพียงใด"
โดยใช้เวลานานสถิติสมาชิในการฝึกอบรมให้กับนักศึกษาแพทย์ปีที่ 1 ปีการศึกษา 2513 - 2514
จำนวน 32 คน เป็นชาย 20 คน หญิง 12 คน อายุระหว่าง 19 - 23 ปี ใช้เวลาในการฝึก
อบรม 20 สัปดาห์ ๆ ละ 5 วัน ผลการวิจัย พบว่านักศึกษามีความตั้งใจเรียนมากขึ้น (ร้อยละ 31)
มีประโยชน์ต่อการเรียน (ร้อยละ 65) และเมื่อใช้ Diet Symbol ทดสอบกับนักศึกษ
ที่อบรมสมาชิ มีความจำและความคล่องแคล่ว ในการทำงานดีกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการอบรมชัดเจน
ส่วนในด้านจิตใจ โดยใช้แบบสอบถาม พบว่าความหงุดหงิด อ่อนใจว โกรธง่าย นอยลง
(ร้อยละ 85) จิตสงบ เบาสบาย (ร้อยละ 50) ในด้านสุขภาพพบว่า นักศึกษาที่ได้อบรมสมาชิ
เจ็บป่วยน้อยกว่านักศึกษาที่ไม่ได้อบรมสมาชิ

ชนชั้น สมประเสริฐ (ชนชั้น สมประเสริฐ 2526 : 82) ได้ทำการวิจัยเรื่อง
ผลของการฝึกสมาชิต่อระดับความวิตกกังวล โดยใช้วิธีฝึกแบบ อานาปานสติสมาชิ กลุ่มตัวอย่าง
เป็นนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2524 - 2525 อายุระหว่าง

17 - 21 ปี จำนวน 64 คน ซึ่งนักศึกษาศึกษาทุกคนได้รับการทดสอบระดับความวิตกกังวลก่อนและหลังการฝึกอานาปานสติสมาธิด้วยแบบทดสอบ State-Trait Anxiety Inventory

ความวิตกกังวลแบบสเทท (State Anxiety) เป็นความวิตกกังวลซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์จะเกิดขึ้นกับบุคคลแต่ละคนในบางสถานการณ์เท่านั้น และความเข้มของความวิตกกังวลขึ้นอยู่กับความเข้มของสิ่งเร้าด้วย ความวิตกกังวลประเภทนี้จะมีภาวะเข้สูง แต่เมื่อเกิดแล้วจะคงอยู่ในช่วงเวลาอันสั้น ผู้ที่มีความวิตกกังวลแบบนี้มากคือ ผู้ที่มีความตึงเครียดของความวิตกกังวลในสถานการณ์ต่าง ๆ มาก

ความวิตกกังวลแบบเทรท (Trait Anxiety) เป็นความวิตกกังวลซึ่งเป็นลักษณะคงที่ในตัวบุคคล มักจะเกิดขึ้นกับบุคคลในสถานการณ์ทั่ว ๆ ไปทุกสถานการณ์ จะมีความเข้มในระดับต่ำ แต่จะเกิดขึ้นอย่างทอเนื่อง เป็นระยะเวลาอันยาวนานจนเป็นลักษณะเฉพาะประจำตัวบุคคล ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพ (Personality Trait) บุคคลที่มีความวิตกกังวลประเภทนี้มักจะเกิดความวิตกกังวลในสถานการณ์ทั่ว ๆ ไปทุกสถานการณ์และโดยทั่วไปบุคคลจะมีความวิตกกังวลประเภทนี้โดยที่เราไม่รู้ตัว

โดยมีการจับบันทึกจำนวนครั้งของการฝึกสมาธิของนักศึกษา ห้วงระยะเวลาการฝึกสมาธิ 3 เดือน ได้กลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ตามจำนวนการฝึกสมาธิคือ กลุ่มนักศึกษาที่มาฝึกสมาธิ โดยมีระยะเวลาฝึกมากกว่าร้อยละ 75 นักศึกษาที่มาฝึกสมาธิ โดยมีระยะเวลาฝึกสมาธิระหว่างร้อยละ 50 - 75 และกลุ่มนักศึกษาที่ไม่ได้ฝึกสมาธิ ผลการวิจัยพบว่า ระดับความวิตกกังวลแบบ State ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม หลังฝึกอานาปานสติสมาธิ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ระดับความวิตกกังวลแบบ Trait ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม หลังการฝึกอานาปานสติสมาธิ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่กลุ่มฝึกสมาธิโดยมีระยะเวลาฝึกมากกว่าร้อยละ 75 มีความวิตกกังวลน้อยกว่ากลุ่มฝึกสมาธิ โดยมีระยะเวลาฝึกระหว่างร้อยละ 50 - 75 แต่ไม่แตกต่างกับกลุ่มที่ไม่ได้ฝึกสมาธิ และหลังการฝึกอานาปานสติสมาธิ นักศึกษาที่ฝึกสมาธิ โดยมีระยะเวลาการฝึกสมาธิมากกว่าร้อยละ 75 มีระดับความวิตกกังวลแบบ Trait ลดลงกว่าก่อนการฝึกสมาธิอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกลุ่มนักศึกษาที่ฝึกสมาธิ โดยมีระยะเวลาฝึกระหว่างร้อยละ 50 - 75 และกลุ่มที่ไม่ได้ฝึกสมาธิ มีระดับความวิตกกังวลแบบ State ก่อนและหลังการฝึกอานาปานสติสมาธิ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อวยชัย โรจนนันทกรกิจ (อวยชัย โรจนนันทกรกิจ 2526 : 68 - 70)

ได้ทำการวิจัยเรื่องผลของการฝึกอานาปานสติสมาธิในพุทธศาสนาต่อการพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหิดล ปริญญา 2525 - 2526 อายุระหว่าง 17 - 20 ปี จำนวน 71 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มฝึกอานาปานสติในพุทธศาสนา จำนวน 20 คน กลุ่มนั่งหลับตา จำนวน 18 คน และกลุ่มที่มีกิจกรรมปกติ จำนวน 33 คน นักศึกษาทั้ง 3 กลุ่ม ได้รับการทดสอบการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม โดยใช้แบบทดสอบ The Defining Issues Test (The D.I.T. ของ James Rest, 1974) ก่อนและหลังการทดลองทางกันเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ ผลการวิจัยปรากฏว่า หลังการทดลอง การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของกลุ่มฝึกสมาธิ สูงกว่ากลุ่มนั่งหลับตา และกลุ่มที่มีกิจกรรมปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และภายในกลุ่มฝึกสมาธิเอง การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมศรี พิพัฒน์วระวัฒน์ (สมศรี พิพัฒน์วระวัฒน์ 2524 :- 57 - 59) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลของการฝึกสมาธิแบบ ที.เอ็ม. (Transcendental Meditation) ที่มีต่อเชาว์ปัญญาและการเรียนรู้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อายุระหว่าง 16 - 18 ปี จำนวน 54 คน ซึ่งทุกคนได้รับการทดสอบเชาว์ปัญญาและการเรียนรู้ก่อนการเริ่มฝึกสมาธิแบบ ที.เอ็ม. ด้วยแบบทดสอบเชาว์ปัญญาของ Wechsler (Wechsler Adult Intelligence Scale (WAIS) และการเรียนรู้รายการคำที่ไม่มีความหมาย มีการจดบันทึกจำนวนครั้งของการฝึกสมาธิในนักเรียนที่ฝึกสมาธิแบบ ที.เอ็ม. หลังจากระยะเวลา 4 เดือน ได้กลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ตามจำนวนการฝึกสมาธิคือ กลุ่มนักเรียนที่ฝึกสมาธิสม่ำเสมอ ซึ่งหมายถึงผู้ที่ใช้เวลาฝึกสมาธิมากกว่า ร้อยละ 50 ของระยะเวลาทั้งหมด กลุ่มนักเรียนที่ฝึกสมาธิไม่สม่ำเสมอ และกลุ่มนักเรียนที่ไม่ได้ฝึกสมาธิ ผลการศึกษาในเรื่องเชาว์ปัญญา พบว่าหลังการฝึกสมาธิแล้ว กลุ่มนักเรียนที่ฝึกสมาธิสม่ำเสมอและกลุ่มนักเรียนที่ฝึกสมาธิไม่สม่ำเสมอระดับเชาว์ปัญญาเพิ่มขึ้นจากตอนก่อนฝึกสมาธิอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ และกลุ่มที่ฝึกสมาธิสม่ำเสมอระดับเชาว์ปัญญาเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มที่ฝึกสมาธิไม่สม่ำเสมอและกลุ่มที่ไม่ได้ฝึกสมาธิอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างพวกที่ฝึกสมาธิไม่สม่ำเสมอกับพวกที่ไม่ได้ฝึกสมาธิ

ส่วนการศึกษาในด้านการเรียนรู้ พบว่าหลังการฝึกสมาธิแล้วปรากฏว่า มีเพียงกลุ่มที่ฝึกสมาธิอย่างสม่ำเสมอมีความสามารถในการเรียนรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และกลุ่มที่ฝึกสมาธิสม่ำเสมอมีความสามารถในการเรียนรู้เพิ่มมากกว่ากลุ่มที่ฝึกสมาธิไม่สม่ำเสมอ และกลุ่มที่ไม่ได้ฝึกสมาธิอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างกลุ่มที่ฝึกสมาธิไม่สม่ำเสมอและกลุ่มที่ไม่ได้ฝึกสมาธิ

ช. กীরติ ศิริบุญย (ช. กীরติ ศิริบุญย 2525 : 72) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลของการฝึกสมาธิแบบ ที.เอ็ม. (Transcendental Meditation) ต่อลักษณะบุคลิกภาพ บางประการของเยาวชนสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นเยาวชนสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง อายุ 14 - 19 ปี จำนวน 59 ปี โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่ฝึกสมาธิ 39 คน และกลุ่มควบคุม 20 คน เยาวชนฯ ทุกคนได้รับการทดสอบ M.M.P.I. ก่อนเริ่มการฝึกสมาธิแบบ ที.เอ็ม. หลังจากการฝึกสมาธิ 3 เดือน ปรากฏว่ากลุ่มที่ฝึกสมาธิแบบ ที.เอ็ม. เกินร้อยละ 65 ปี 14 คน จาก 39 คน จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าตัวกลางระหว่างกลุ่มฝึกสมาธิ (คือพวกที่ฝึกสมาธิเกินร้อยละ 65) กับกลุ่มควบคุม กลุ่มฝึกสมาธิมีคะแนนลดลง 2 มาตรา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือมาตรความสนใจในเรื่องเพศและความหวาดระแวง ส่วนในการเปรียบเทียบภายในกลุ่มฝึก พบว่ามีคะแนนในการทดสอบครั้งหลังต่ำกว่าการทดสอบครั้งแรก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 5 มาตร คือ Psychopathic Deviate Scale, Paranoid Scale, Psychasthenia Scale, Schizophrenia Scale, Social Introversion Scale

Psychopathic Deviate Scale ใช้วัดถึงลักษณะความไม่รับผิดชอบ มีอารมณ์ไม่สอดคล้องกับเหตุการณ์ ไม่ยอมรับกฎเกณฑ์ของสังคม ความไม่สามารถที่จะเรียนรู้จากประสบการณ์

Paranoid Scale ใช้วัดถึงลักษณะความคิดที่เป็นไปในรูปหวาดระแวง หลังเกิดการแปลความหมายของประสบการณ์อย่างไม่ถูกต้อง

Psychasthenia Scale ใช้วัดถึงลักษณะอาการย้ำคิดย้ำทำ ความกลัวอย่างผิดปกติ ความไม่สามารถที่จะมีสมาธิในการทำงาน ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี มีความรู้สึกเหนื่อยหน่ายไม่สามารถทำงานได้

Schizophrenia Scale ตามถึงพฤติกรรมที่มีปกติต่าง ๆ เช่น
พฤติกรรมที่ยากแก่การเข้าใจ มีความคิดแบบหลงผิด

Social Introversion Scale วัดลักษณะการเก็บตัว โดยแยก
พิจารณาจากลักษณะความคิด การเข้าร่วมในสังคม และการแสดงออกของอารมณ์

ผลการศึกษานี้สรุปได้ว่า การฝึกสมาธิทำให้ความวิตกกังวลในเยาวชนฯ ลดลง
เป็นผลให้คะแนนของบุคลิกภาพทั่วๆ โดย M.M.P.I. ลดลงไปด้วย ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
ของบุคลิกภาพไปในทางที่ดีขึ้น

การศึกษาลักษณะทางประชากรของผู้ทองขังเรือนจำกลางบางขวาง

นางค สกขาว (นางค สกขาว 2520 : 29 - 33, 135 - 139) ได้ทำการศึกษา
ลักษณะทางประชากรของผู้ทองขังเรือนจำกลางบางขวาง ในช่วงปี 2518 - 2519 ซึ่งเป็น
ผู้ทองขังชายประเภทเด็ดขาดที่มีโทษจำคุกตั้งแต่ 15 ปี จนถึงตลอดชีวิตและประหารชีวิต
(ในปัจจุบันรับผู้ทองขังที่มีกำหนดโทษตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไป) ผู้ทองขังที่มีโทษความผิดดังกล่าวทั่ว
ราชอาณาจักร จะถูกส่งเข้ามาคุมขังในเรือนจำกลางบางขวาง ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูล
ปฐมภูมิ ซึ่งได้จากการส่งแบบสอบถามให้ผู้ทองขังในเรือนจำกลางบางขวางเป็นผู้ตอบจำนวน
1,500 ฉบับ และได้รับแบบสอบถามที่มีคำตอบสมบูรณ์กลับคืนมา 1,007 ฉบับ จากจำนวนผู้ทองขัง
ที่มีอยู่ทั้งสิ้นในขณะนั้น 5,227 คน โดยการศึกษาดังต่อไปนี้

อายุของผู้ทองขังก่อนกระทำความผิดครั้งแรก พบว่าส่วนมากอยู่ในช่วงอายุ
ระหว่าง 20 - 29 ปี เป็นจำนวนมากถึงร้อยละ 59.9 รองลงมาได้แก่ ช่วงอายุระหว่าง
30 - 39 ปี 40 - 49 ปี ต่ำกว่า 20 ปี และ 50 ปีขึ้นไป ร้อยละ 23.6, 8.4, 7.9 และ
0.2 ตามลำดับ

<u>อายุของผู้ทองขัง</u>	<u>ร้อยละ</u>
ต่ำกว่า 20 ปี	7.9
20 - 29 ปี	59.9
30 - 39 ปี	23.6
40 - 49 ปี	8.4
50 ปีขึ้นไป	0.4

รวม 100.0 (1,007)

การศึกษาของผู้ทองขังก่อนจะกระทำความผิด พบว่าการศึกษาของผู้ทองขังมีการศึกษาค่อนข้างต่ำ กล่าวคือ ผู้ทองขังมีการศึกษาระหว่าง ป.1 - 7 มีถึงร้อยละ 58.4 ของการศึกษาของผู้ทองขังทั้งหมด รองลงมาได้แก่ ผู้ทองขังที่ไม่รู้หนังสือเลยมีถึงร้อยละ 34.1 นอกเหนือจากการศึกษา ม.ศ. 1 - ม.ศ. 5 และสูงกว่าชั้นเตรียมอุดมศึกษาร้อยละ 6.3 และ

1.0 ตามลำดับ

<u>การศึกษาของผู้ทองขัง</u>	<u>ร้อยละ</u>
ไม่รู้หนังสือเลย	34.1
ป.1 - ป.7	58.4
ม.ศ.1 - ม.ศ.5 หรืออาชีวศึกษา	6.3
สูงกว่าชั้นเตรียมอุดมศึกษา	1.0
ไม่ทราบ, ไม่ตอบ	0.2

รวม 100.0 (1,007)

อาชีพของผู้ทองขังก่อนจะกระทำความผิด ผู้ทองขังที่ประกอบอาชีพรับจ้างแรงงาน หรือกรรมกรมีจำนวนสูงมากที่สุดถึงร้อยละ 48.5 รองลงมาได้แก่ ผู้ที่มีอาชีพเกษตรกรและทนาย ร้อยละ 31.1 นักเรียน นักศึกษา และผู้ไม่มีอาชีพร้อยละ 14.6 อาชีพรับราชการ และค้าขายหรือประกอบธุรกิจส่วนตัว มีอัตราส่วนตามลำดับเท่ากัน คือร้อยละ 2.9

<u>อาชีพของผู้ทองช้าง</u>	<u>ร้อยละ</u>
รับราชการ	2.9
ค้าขายหรือประกอบธุรกิจส่วนตัว	2.9
เกษตรกรรมหรือทำนา	31.1
รับจ้างแรงงานหรือกรรมกร	48.5
นักเรียนนักศึกษา, ไม่มีอาชีพ	14.6
รวม	100.0 (1,007)

รายได้ของผู้ทองช้างก่อนจะกระทำความผิดครั้งแรก พบว่ารายได้ของผู้ทองช้างมีจำนวนมากที่สุดคือ ร้อยละ 43.8 ของรายได้ทั้งหมดเป็นรายได้ระหว่าง 1,000 - 1,999 บาท รองลงมาได้แก่ รายได้ต่ำกว่า 1,000 บาท ไม่มีรายได้ รายได้ระหว่าง 2,000 - 2,999 บาท และมากกว่า 3,000 บาท ร้อยละ 36.9, 14.0, 3.3 และ 1.5 ตามลำดับ

<u>รายได้ของผู้ทองช้างต่อเนื่อง</u>	<u>ร้อยละ</u>
ต่ำกว่า 1,000 บาท	36.9
1,000 - 1,999 บาท	43.8
2,000 - 2,999 บาท	3.8
มากกว่า 3,000 บาทขึ้นไป	1.5
ไม่มีรายได้	14.0
รวม	100.0 (1,007)

สถานภาพสมรสของผู้ทองช้างก่อนกระทำความผิด ผู้ทองช้างมีสถานภาพสมรสคือ ผู้ที่เป็นโสด ร้อยละ 47.7 รองลงมาได้แก่ ผู้ที่สมรส ร้อยละ 44.2 และผู้หย่าร้าง ร้อยละ 8.1

<u>สถานภาพสมรส</u>	<u>ร้อยละ</u>
โสด	47.7
สมรส (กำลังอยู่กั้นกับภรรยา)	44.2
หย่าร้าง	8.1
รวม	100.0 (1,007)

จำนวนบุตรของผู้ทองซึ่งก่อนจะทำความผิด โดยแยกผู้ทองซึ่งที่สมรสหรือหย่าร้าง
ออกจากผู้ทองซึ่งเป็นโสด พบว่าผู้ทองซึ่งที่สมรสหรือหย่าร้างมีจำนวน 577 คนนั้น พบว่าผู้ทองซึ่ง
ซึ่งมีบุตรระหว่าง 3 - 4 คน มีจำนวนร้อยละมากที่สุดคือ ร้อยละ 34.7 รองลงมาได้แก่ ผู้ที่มี
บุตร 5 - 6 คน, 1 - 2 คน, มากกว่า 6 คน และผู้ไม่มีบุตรจำนวนร้อยละ 27.1, 26.6,
8.7 และ 2.9 ตามลำดับ

<u>จำนวนบุตร</u>	<u>ร้อยละ</u>
ไม่มีบุตร	2.9
1 - 2 คน	26.6
3 - 4 คน	34.7
5 - 6 คน	27.1
มากกว่า 6 คน	8.7
รวม	100.0 (1,007)

จำนวนพี่น้องของผู้ทองซึ่งก่อนจะกระทำความผิด พบว่าผู้ทองซึ่งมีพี่น้องจำนวน
6 คนขึ้นไป มีร้อยละ 30.9 รองลงมาได้แก่ ที่มีพี่น้องจำนวน 4 - 6 คน, 1 - 3 คน และ
ไม่ทราบว่า มีพี่น้องจำนวนกี่คนมีอัตราส่วนมากถึงร้อยละ 36.8

<u>จำนวนพี่น้อง</u>	<u>ร้อยละ</u>
ไม่มีพี่น้อง	4.9
1 - 3 คน	10.9
4 - 6 คน	10.5
มากกว่า 6 คนขึ้นไป	30.9
ไม่ทราบ, ไม่ตอบ	36.8
รวม	100.0 (1,007)

ลักษณะความผิดของผู้ต้องขังกระทำผิดครั้งแรก ความผิดฐานประทุษร้ายต่อทรัพย์ มีความผิดมากที่สุดถึงร้อยละ 38.0 ของความผิดทั้งหมด รองลงมาได้แก่ ความผิดฐานประทุษร้ายต่อร่างกาย ประทุษร้ายต่อชีวิต, ผิดตาม พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2456, ความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดตาม พ.ร.บ. ป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ พ.ศ. 2495 และความผิดอื่น ๆ ร้อยละ 16.3, 14.3, 12.5, 6.9, 1.9 และร้อยละ 10.1 ตามลำดับ

ลักษณะความผิด	ร้อยละ
ความผิดประทุษร้ายต่อทรัพย์	38.0
ความผิดฐานประทุษร้ายต่อชีวิต	14.3
ความผิดฐานประทุษร้ายต่อร่างกาย	16.3
ความผิดตาม พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2456	12.5
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	6.9
ความผิดตาม พ.ร.บ. ป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ พ.ศ. 2495	1.9
ความผิดอื่น ๆ, ไม่ทราบ, ไม่ตอบ	10.1

รวม 100.0 (1,007)

จำนวนครั้งของการกระทำผิดของผู้ต้องขัง พบว่าผู้ต้องขังที่ไม่เคยทำความผิดมาถึงร้อยละ 78.7 รองลงมาได้แก่ การทำความผิดมาแล้ว 1 ครั้ง ร้อยละ 18.8 และผู้กระทำผิดมาแล้ว 2 ครั้ง และมากกว่า 2 ครั้ง ร้อยละ 2.1 และ 0.4 ตามลำดับ

จำนวนครั้งของการกระทำความผิด	ร้อยละ
ไม่เคยทำความผิดมาก่อน	78.7
ทำความผิดมาแล้ว 1 ครั้ง	18.8
ทำความผิดมาแล้ว 2 ครั้ง	2.1
ทำความผิดมาแล้วมากกว่า 2 ครั้ง	0.4
รวม	100.0 (1,007)

จากการศึกษาสรุปผลได้ดังต่อไปนี้

1. มีความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของความผิดกับลักษณะทั่วไปของผู้ต้องขัง กล่าวคือ ส่วนใหญ่ของผู้ต้องขัง เป็นผู้ที่อายุ 20 - 29 ปี ได้รับการศึกษา ป.1 - ป.7 มีอาชีพรับจ้าง แรงงาน และกรรมกรยังไม่โตสมรส ไม่มีบุตร เป็นผู้ที่ไม่เคยขอขมาความผิดเกี่ยวกับประทุษร้าย ต่อทรัพย์ และเป็นผู้ที่ไม่เคยกระทำความผิดมาก่อน
2. มีความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของความผิดกับลักษณะทางค่านิยมค่านิยมของผู้ต้องขัง พบว่า ผู้ต้องขังส่วนมากก่อนกระทำความผิดอาศัยอยู่กับผู้เฒ่ามากกว่ากับบิดามารดา มีพี่น้อง มากกว่า 6 คน มีลักษณะเป็นครอบครัวแตกแยก บิดาและมารดาเสียชีวิตสำหรับผู้ที่บิดาหรือมารดา ยังมีชีวิตอยู่นั้น บิดาและมารดาส่วนมากประกอบอาชีพรับจ้าง แรงงาน และกรรมกร
3. มีความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทั่วไปของผู้ต้องขังกับจำนวนครั้งของการกระทำความผิด และมูลเหตุจูงใจของการกระทำความผิดพบว่า ผู้ต้องขังที่ไม่เคยกระทำความผิดมาก่อนมีอัตราส่วน ร้อยสูงกว่าผู้ต้องขังที่เคยทำความผิดมาก่อน อายุ และอาชีพมีส่วนเกี่ยวข้องกับการที่ผู้ต้องขังกระทำความผิดซ้ำอีก โดยพบว่า ผู้ต้องขังที่มีอายุน้อย และเป็นผู้ที่ไม่มีอาชีพ หรืออาชีพรับจ้างแรงงาน กรรมกร มีโอกาสที่จะกระทำความผิดซ้ำอีก สำหรับมูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิดครั้งแรก และครั้งสุดท้ายนั้น พบว่าผู้ต้องขังที่อายุน้อยและทุกระดับการศึกษา มักจะกระทำความผิดเนื่องจาก ถูกเพื่อนชักจูง หรือความใคร่และกามารมณ์ ผู้ต้องขังที่อายุมาก ๆ และเป็นผู้ที่ไม่มีอาชีพ หรืออาชีพรับจ้างแรงงาน กรรมกร การศึกษาระหว่าง ป.1 - ป.7 กระทำความผิดเนื่องจาก ประสงค์ต่อทรัพย์

สมมติฐานในการวิจัย

1. กลุ่มผู้ทองซึ่งกำหนดโทษ 25 - 50 ปี กลุ่มที่ได้รับการฝึกสมาธิแล้วจะมีคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกสมาธิ
2. กลุ่มผู้ทองซึ่งกำหนดโทษ 50 ปี ถึงกำหนดโทษตลอดชีวิต กลุ่มที่ได้รับการฝึกสมาธิแล้วจะมีคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกสมาธิ
3. กลุ่มผู้ทองซึ่งกำหนดโทษประหารชีวิต กลุ่มที่ได้รับการฝึกสมาธิแล้วจะมีคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกสมาธิ
4. ผู้ทองซึ่งกำหนดโทษระดับต่าง ๆ ในกลุ่มทดลองมีการเปลี่ยนแปลงการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกันหลังการฝึกสมาธิ

วิธีการในการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Design) มีรูปแบบการทดลองเป็นแบบ (Pretest Posttest Control Design) ซึ่งมีรูปแบบดังนี้ (রাই সুলতানী ৫ অধ্যায় ২৫২৪ : ৩)

กลุ่ม	ก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
กลุ่มทดลอง	T ₁	X	T ₂
กลุ่มควบคุม	T ₁	-	T ₂

ประชากร

ประชากร เป็นผู้ต้องขังชาย เรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี สัญชาติไทย ที่ศาลได้พิพากษาจนคดีถึงที่สุดแล้ว **ศรัทธา** ในพุทธศาสนา มีกำหนดโทษคุมขังตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไป จนถึงจำคุกตลอดชีวิตและประหารชีวิต และกำลังถูกคุมขังอยู่ในระหว่างปี พ.ศ. 2529 จำนวนประมาณ 7,500 คน ซึ่งเป็นนักโทษประหาร 226 คน ผู้ต้องขังเหล่านี้ทำความผิดเกี่ยวกับประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ประทุษร้ายต่อร่างกาย ประทุษร้ายต่อชีวิต ความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ และความผิดอื่น ๆ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษากครั้งนี้ ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) เป็นผู้ที่ศึกษาในพุทธศาสนา และเต็มใจที่จะรวมในงานวิจัยครั้งนี้ จำนวน 39 คน

การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

มีขั้นตอนดังนี้

1. ในครั้งแรกแบ่งประชากรโดยสำรวจรายชื่อผู้ทองซึ่งจากงานทะเบียนประวัติผู้ทองซึ่งออกเป็น 3 กลุ่ม กำหนดโทษ คือ กลุ่มที่มีกำหนดโทษ 25 - 50 ปี กลุ่มที่มีกำหนดโทษตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป จนถึงกำหนดโทษตลอดชีวิต และกลุ่มกำหนดโทษประหารชีวิต
2. สุ่มผู้ทองซึ่งในแต่ละกลุ่มระดับโทษที่ได้รับการแบ่งจากข้อที่ 1 กรงนี้ใช้วิธีการสุ่มแบบสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) สุ่มมาจำนวน 100 คน จากกลุ่มที่มีกำหนดโทษ 25 - 50 ปี และกลุ่มที่มีกำหนดโทษ 50 ปีขึ้นไป จนถึงกำหนดโทษตลอดชีวิตตามลำดับ และในกลุ่มกำหนดโทษประหารชีวิตสุ่มมา 20 คน เนื่องจากมีกลุ่มประชากรน้อย
3. ทำการคัดเลือกผู้ทองซึ่งที่มีคุณสมบัติตามต้องการ แล้วทำการสุ่มแบบ Simple Random Sampling จากกลุ่มผู้ทองซึ่งกำหนดโทษ 25 - 50 ปี กลุ่มที่มีกำหนดโทษตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป จนถึงกำหนดโทษตลอดชีวิต สุ่มให้ไ้กลุ่มละ 16 คน ส่วนกลุ่มนักโทษประหาร สุ่มให้ไ้กลุ่มละ 4 คน
4. ในแต่ละกลุ่มกำหนดโทษ ทำการสุ่มโดยการจับสลาก เพื่อแบ่งออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมให้ไ้กลุ่มละครึ่งหนึ่งของจำนวนทั้งหมดในแต่ละกลุ่ม (แต่ในกลุ่มทดลองของผู้ทองซึ่งกำหนดโทษ 25 - 50 ปี ขณะที่ทำการทดลองมีผู้ทองซึ่งย้ายเรือนจำไป 1 คน จึงเหลือผู้ทองซึ่ง 7 คน และมีผู้ทองซึ่งเหลือในกลุ่มตัวอย่างเพียง 39 คน)

การดำเนินการทดลอง

1. ทำการทดสอบ Pre-test ด้วยแบบทดสอบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
2. ในกลุ่มทดลอง ให้ได้รับการฝึกอานาปานสติสมาธิ ติดต่อกันเป็นเวลา 16 สัปดาห์ ๆ ละ 5 วัน ๆ ละ 1 ชั่วโมง ยกเว้นกลุ่มกำหนดโภชนาการชีวิตที่ทำการฝึก 6 สัปดาห์ ๆ ละ 3 วัน ๆ ละ 1 ชั่วโมง ส่วนกลุ่มควบคุมให้กลับไปทำงานตามปกติในเรือนจำ
3. เมื่อครบกำหนดเวลาทำการทดสอบ Post-test วัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม จากแบบทดสอบชุดเดิม ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
4. ดำเนินการทดสอบสมมติฐาน

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้คือ แบบทดสอบวัดระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ที่สร้างขึ้นตามทฤษฎีของ Kohlberg ที่ผู้วิจัยสร้างเอง

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

แบบทดสอบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้น โดยยึดหลักการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม 6 ขั้น ตามทฤษฎีของ โคลเบอร์ก

1. ลักษณะของแบบทดสอบ เป็นเรื่องของสถานการณ์ที่สมมุติขึ้น และก่อให้เกิดความขัดแย้งเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้เป็นเรื่องราวที่เป็นไปตามสภาพของสังคมและวัฒนธรรมไทย จำนวน 20 ข้อ มีทั้งสถานการณ์ที่สังคมสนับสนุน และไม่สนับสนุนสลับกันไป ลักษณะคำถามในแต่ละข้อจะมีลักษณะบังคับ เช่น ควรกระทำหรือไม่ควรกระทำเพราะอะไรซึ่งในแต่ละสถานการณ์มีตัวเลือก 6 ตัวเลือก แต่ละตัวเลือกอยู่ในแต่ละขั้นต่าง ๆ ของการให้เหตุผล

เชิงจริยธรรม ซึ่งโกลด์เบอร์เกอร์แบ่งออกเป็น 6 ระดับชั้นดังนี้

ระดับจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 6	ถ้าใช้หลักการยึดอุดมคติสากล
ระดับจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 5	ถ้าใช้หลักการทำตามคำมั่นสัญญา
ระดับจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 4	ถ้าใช้หลักการทำตามหน้าที่ทางสังคม
ระดับจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 3	ถ้าใช้หลักการทำตามผู้อื่นเห็นชอบ
ระดับจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 2	ถ้าใช้หลักการแสวงหารางวัล
ระดับจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 1	ถ้าใช้หลักการหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ

ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เรื่องที่ (0) นายการณไคแจของทอดผ้าป่าวัดแห่งหนึ่ง และได้รับเงินบริจาคมาจำนวนหนึ่ง จากผู้ศรัทธา ขณะนั้นมารดาของนายการณเจ็บป่วยกระทันหัน หองใช้เงินจำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท รักษา แต่เงินที่นายการณมีอยู่ไม่พอ ถ้าเอาเงินที่ได้รับจากการบริจาคมาช่วยใช้จ่ายในการรักษา จะช่วยชีวิตมารดานายการณไค ทางคิควานายการณไม่ควรเอาเงินที่ชาวบ้านบริจาคทอดผ้าป่ามาใช้จ่ายในการรักษาเพราะ

1. จะถูกมองว่าไปโกงเขา และอาจถูกทนายจากผู้บริจาคไค
2. กลัวว่าคราวต่อไป จะขอความช่วยเหลืออะไรจากชาวบ้านไม่ได้
3. กลัวว่าถ้าผู้บริจาคทั้งหลายทราบนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ จะไม่พอใจ
4. อาจเป็นการกระทำผิดกฎหมายฐานฉ้อโกง
5. ผิดเจตนาของการรับบริจาค และของผู้บริจาค
6. แม้ไม่มีใครรู้ก็ควรจะละอายใจตนเอง

เรื่องที่ (00) ท่านเชาหงพักอยู่กับเพื่อน โดยมีข้อตกลงกันว่าท่านและเพื่อนของท่านจะผลักดันหาความสะอาดของคนละ 1 อาทิตย์ ปรากฏว่าต่อมาเพื่อนของท่านไม่ยอมทำตามสัญญา ไม่ยอมหาความสะอาดของ ท่านจึง รับหาความสะอาดของคนเดียวกันเพราะ

1. ไม่อยากให้มีเรื่องทะเลาะวิวาทบาดหมางกัน
2. ขาพเจายังไม่อยากเสียเพื่อน

3. เพื่อนอาจเห็นใจและยอมช่วยทำและอาจได้รับคำยกย่องชมเชย
4. มันเป็นหน้าที่ที่เราจะต้องรักษาความสะอาดห้องของเรา
5. ถ้าเขาจะเป็นและมีเหตุผลที่สมควร ข้าพเจ้าก็ทำเองได้
6. การกระทำที่ดีก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น เป็นสิ่งที่ควรกระทำ
2. เกณฑ์ในการให้คะแนน

แบบทดสอบแต่ละข้อมีตัวเลือก 6 ตัวเลือก ซึ่งกำหนดให้ตรงกับชั้นการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม 6 ชั้น ตามทฤษฎีของ โคลเบอร์ก ในการตอบถูกต้องข้อใดก็ได้เพียงข้อเดียว โดยชี้คําเครื่องหมายจงหนาข้อความนั้น แล้วพิจารณาว่าคำตอบนั้นตรงกับชั้นการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก ชั้นใดก็ให้คะแนนเท่านั้น ดังนี้

ให้คะแนน 6 คะแนน	ถ้าระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 6
ให้คะแนน 5 คะแนน	ถ้าระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 5
ให้คะแนน 4 คะแนน	ถ้าระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 4
ให้คะแนน 3 คะแนน	ถ้าระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 3
ให้คะแนน 2 คะแนน	ถ้าระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 2
ให้คะแนน 1 คะแนน	ถ้าระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 1

3. วิธีการสร้างแบบทดสอบคาเนนเป็นขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของ โคลเบอร์ก ศึกษาจากหนังสือ เอกสาร งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.2 ศึกษาบทความเกี่ยวกับพุทธศาสนา การฝึกสมาธิ และผลของการฝึกสมาธิ และเรื่องเกี่ยวกับพุทธองชัง โดยศึกษาจาก หนังสือ เอกสาร งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.3 สอดถามเกี่ยวกับความรู้ทางคานจริยธรรม ตามทฤษฎีของโคลเบอร์ก จากผู้มีความรู้ทางคานนี้ ทางคานหลักธรรมทางพุทธศาสนา การฝึกสมาธิและวิธีการอบรมสั่งสอนสอดถามจากพระภิกษุผู้มีความสามารถและความชำนาญและจากผู้มีความรู้ ส่วนรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับพุทธองชัง ได้จากการสัมภาษณ์ สอดถามเจ้าพนักงานเรือนจำที่ทำการควบคุมและจากผู้ทองชังในบางส่วน

3.4 สร้างนิยามปฏิบัติการของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม โดยการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากทฤษฎี และผลงานวิจัย รวมทั้งรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ต้องขัง โดยยึดทฤษฎีของโคลเบอร์ก เป็นหลัก โดยใช้ความรู้จากข้อ 3.1 และ 3.2

3.5 สร้างข้อความที่เป็นสถานการณ์ที่มีลักษณะของภาวะขัดแย้ง เป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตามสภาพของสังคมไทย พร้อมทั้งตัวเลือกที่เป็นวิธีการแก้ปัญหา จำนวน 45 ข้อ มีสถานการณ์ที่สังคมสนับสนุนและไม่สนับสนุนสลับกัน อันแสดงถึงจริยธรรมทั้ง 6 ขั้ว โดยใช้ความรู้จากข้อ 3.1, 3.2 และ 3.3

4. หาคูณภาพของแบบทดสอบ

4.1 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้ครูผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแบบทดสอบที่สร้างขึ้น เพื่อให้เป็นแบบทดสอบที่สมบูรณ์ ตรงตามเนื้อหาทางค่านิยมจริยธรรม จึงเป็นการหาค่าความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาของแบบทดสอบ

4.2 นำแบบทดสอบที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว จากข้อ 4.1 ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน ทั่วทั้งให้คะแนนตามวิธีการและเกณฑ์การให้คะแนนแล้วนำคะแนนมาเรียงลำดับจากน้อยที่สุดไปหามากที่สุด แล้วเอาเพียง 25 % จากคะแนนต่ำสุดและคะแนนสูงสุดมาวิเคราะห์รายข้อ โดยใช้สถิติ t-test ได้ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อเสร็จแล้วคัดเลือกเฉพาะคำถามข้อที่มีอำนาจจำแนกสูงเป็นการหาความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (ค่าอำนาจจำแนกแสดงไว้ในภาคผนวก ตาราง 17)

4.3 นำแบบทดสอบที่ผ่านการวิเคราะห์จากข้อ 4.2 มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach เมื่อได้ค่าความเชื่อมั่น .82 ซึ่งนำไปใช้ในการวิจัยได้ จึงนำไปใช้

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำแบบทดสอบวัดระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ไปทดสอบกับกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมก่อนการฝึกสมาธิ โดยอธิบายวิธีการทำแบบทดสอบให้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม ฟังและสอบถามจนทั้งสองกลุ่มเข้าใจกันแล้วจึงเริ่มลงมือทำแบบทดสอบ เป็นการทดสอบ

Pre-test

2. แยกผู้ต้องขังที่เป็นกลุ่มทดลองทั้ง 3 ระเบียบโทษไปรับการฝึกสมาธิ จากพระภิกษุ หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่หอประชุมของเรือนจำกลางบางขวาง เป็นระยะเวลา 16 สัปดาห์ ๆ ละ 5 วัน ๆ ละ 1 ชั่วโมง แต่ในส่วนผู้ต้องขังกาหนดโทษประหารชีวิต ใช้เวลาฝึก 6 สัปดาห์ ละ 3 วัน ๆ ละ 1 ชั่วโมง ส่วนกลุ่มควบคุมให้กลับไปทำงานในเกณฑ์ต่าง ๆ ตามปกติ

3. หลังจากกลุ่มทดลองได้ทำการฝึกสมาธิจนครบกำหนดแล้ว นำกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมาทำแบบทดสอบวัดระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมฉบับเดิมอีกครั้งหนึ่ง เป็นการทดสอบ Post-test

4. นำคำตอบที่ได้มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ได้ออกมาแล้ว แล้วนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อทำการทดสอบสมมติฐานต่อไป

	กลุ่มตัวอย่าง	กำหนดโทษ 25 - 50 ปี	กำหนดโทษ 50 ปี ถึง ตลอดชีวิต	กำหนดโทษ ประหารชีวิต	
ทดสอบ Pre-test	กลุ่มที่ฝึกสมาธิ	7	8	4	ทดสอบ Post-test
	กลุ่มที่ไม่ได้รับ การฝึกสมาธิ	8	8	4	

การดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบทดสอบที่ใช้วัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ทั้งช่วงที่วัด Pre- test และ Post-test มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความแปรปรวน

2.1 สถิติที่ใช้หาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n} \quad (\text{Ferguson. 1981 : 49})$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

n แทน จำนวนผู้ตอบข้อ

2.2 สถิติที่ใช้หาค่าความแปรปรวน (Variance) ใช้สูตร

$$s^2 = \frac{n\sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)} \quad (\text{Ferguson. 1981 : 68})$$

เมื่อ s^2 แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

n แทน จำนวนผู้ตอบข้อในกลุ่มตัวอย่าง

3. ทดสอบคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ในการทำ Pre-test ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในแต่ละระดับโทษ เพื่อดูว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ โดยใช้สถิติ Mann-Whitney U Test โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์ 2528 : 287)

$$U = \frac{n_1 n_2 + n_1(n_1 + 1) - R_1}{2}$$

$$U' = n_1 n_2 - U$$

เมื่อ U และ U' แทน Mann-Whitney U Test

n_1 แทน ขนาดของกลุ่มของข้อมูลที่มีขนาดเล็ก

n_2 แทน ขนาดของกลุ่มของข้อมูลที่มีขนาดใหญ่

R_1 แทน ผลบวกอันดับที่ในกลุ่มที่มีน้อยกว่า

เลือกให้ค่า U และ U' ที่มีค่าน้อยกว่าในการทดสอบ

รูปแบบตารางสำหรับการวิเคราะห์

คะแนนของกลุ่ม ทดลอง	อันดับที่	คะแนนของกลุ่ม ควบคุม	อันดับที่	U	U'
X_1		Y_1			
X_2		Y_2			
X_3		Y_3			
$\vdots$		$\vdots$			
X_n		$\vdots$			
		Y_n			
$n_1 =$	$R_1 =$	$n_2 =$	$R_2 =$		

หาค่า U จากตารางที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ (α) ที่ตั้งไว้จากตาราง

Mann-Whitney Rank-Sum Two-Sample Test

ถ้าค่า U หรือ U' ที่หาได้ (เลือกค่าที่น้อยกว่า ถ้า U น้อยกว่า U' ก็ใช้ค่า U แต่ถ้า U' น้อยกว่า U ก็ใช้ค่า U') มีค่ามากกว่าค่า U ที่เปิดจากตาราง ก็จะสรุปว่ายอมรับ H_0 คือคะแนนของทั้ง 2 กลุ่ม ไม่มีความแตกต่างกัน

4. เปรียบเทียบคะแนนพื้นฐานของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ระดับ ในช่วงก่อนทำการทดลองฝึกสมาธิ โดยใช้คะแนนจากการทดสอบ Pre-test ว่ามีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกันหรือไม่ โดยใช้สถิติ One-way ANOVA ✓
 ✕ สถิติที่ใช้หาค่าวิเคราะห์ความแปรปรวน One-way ANOVA โดยใช้ F-test (ชูศรี วงศ์ธนะ 2527 : 249)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน F-distribution

MS_b แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม (Mean Square Between - Groups)

MS_w แทน ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม (Mean Square Within - Groups)

5. เปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมระหว่าง Pre-test และ Post-test ในแต่ละกลุ่มทดลอง และแต่ละกลุ่มควบคุม ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ทั้ง 3 ระดับ โดยใช้สถิติ Wilcoxon Matched-Pairs Signed-Ranks Test ใช้สูตร (ชูศรี วงศ์ธนะ 2528 : 283)

รูปแบบตารางสำหรับการวิเคราะห์

จำนวนผู้ตอบข้อ n	คะแนนก่อน การทดลอง (Pre- test)	คะแนนหลัง การทดลอง (Post- test)	ผลต่างของ คะแนนทั้งสอง	อันดับที่ของ ความแตกต่าง	อันดับที่รวม น้อยกว่า
1	X_1	Y_1	$(X_1 - Y_1)$		
2	X_2	Y_2	$(X_2 - Y_2)$		
3	X_3	Y_3	$(X_3 - Y_3)$		
$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$		
n	X_n	Y_n	$(X_n - Y_n)$		
					T =

เปรียบเทียบกับระดับ α ที่กำหนด โดยพิจารณาจากจำนวนผู้ตอบข้อในกลุ่ม

ตัวอย่าง = n และหาค่า T จากตาราง Critical Value of T

ถ้าค่า T ที่ได้จากการคำนวณ $>$ T จากตาราง ยอมรับ H_0 ถือคะแนนทั้ง 2 กลุ่ม
ไม่แตกต่างกัน

ถ้าค่า T ที่ได้จากการคำนวณ $\leq$ T จากตาราง จะปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1 คือ
คะแนนทั้ง 2 กลุ่มมีความแตกต่างกัน

6. ทดสอบสมมติฐานที่ 1 เปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ตอบข้อกำหนด
โทษ 25 - 50 ปี กลุ่มที่ทำการทดลองฝึกสมาธิ จะมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มที่ไม่
ได้รับการฝึกสมาธิ

เมื่อทำการทดสอบ คะแนน Pre-test ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมของ
ผู้ตอบข้อกำหนดโทษ 25 - 50 ปี พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน ก็ทำการทดสอบสมมติฐานโดยใช้
คะแนน Post-test ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ของผู้ตอบข้อกำหนดโทษ 25 - 50 ปี
มาเปรียบเทียบกัน โดยใช้สถิติ Mann-Whitney U Test ซึ่งเป็นสูตรเกี่ยวกับอันดับที่ใช้
ทดสอบในข้อที่ 4

7. ทดสอบสมมติฐาน ที่ 2 และ 3 ใช้วิธีการเดียวกับกับทดสอบสมมติฐาน ที่ 1 ในข้อที่ 7

8. ทดสอบสมมติฐาน ที่ 4 เปรียบเทียบคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของ ผู้ตอบซึ่ง กำหนดโทษระดับต่าง ๆ ในกลุ่มทดลองมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน หลังการฝึกสมาธิแล้วโดยใช้ ผลต่างระหว่างคะแนน Pre-test และ Post-test ของกลุ่มทดลองต่าง ๆ มาทำการวิเคราะห์ โดยใช้สถิติ One-way ANOVA (ชูศรี วงศ์รัตน์ 2528 : 249 - 251)

9. การวิเคราะห์หาค่าจากแผนทดสอบ ใช้สูตร (วิเชียร เกตุสิงห์ 2524 : 138)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2 + S_L^2}{n}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่พามาใน t -distribution

$\bar{X}_H$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มใดคะแนนสูง

$\bar{X}_L$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มใดคะแนนต่ำ

S_H^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มใดคะแนนสูง

S_L^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มใดคะแนนต่ำ

n แทน จำนวนผู้ตอบแบบทดสอบในแต่ละกลุ่ม

10. การวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์ 2523 : 99)

$$\alpha = \frac{n}{n - 1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_e^2} \right]$$

เมื่อ α	แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ
n	แทน จำนวนข้อของแบบทดสอบทั้งฉบับ
s_i^2	แทน ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
s_e^2	แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลองและการแปลความหมาย
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ดังนี้

n	แทน จำนวนผู้ต้องขังในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนน
S	แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
S^2	แทน ความแปรปรวน
SS	แทน Sum Square
MS	แทน Mean Square
df	แทน Degree of Freedom
F	แทน ค่าสถิติที่ใช้ใน F-distribution
U และ U'	แทน Mann - Whitney U Test
R_1, R_2	แทน ผลรวมของอันดับของข้อมูลชุดที่ 1 และข้อมูลชุดที่ 2 ตามลำดับ
T	แทน อันดับที่น้อยกว่า ใช้ในการวิเคราะห์ด้วย Wilcoxon Matched-Pairs Signed-Ranks Test
$*$	แทน คำนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็นลำดับขั้นตอนดังนี้คือ
ตอนที่ 1 เสนอค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบทดสอบการให้เหตุผลเชิง
จริยธรรมของผู้ทองช้างทั้ง 3 ระดับโทษ ในช่วงก่อนการทดลอง (Pre-test) และ
หลังการทดลอง

ตอนที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ทองช้าง
ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในช่วงก่อนการทดลอง

2.1 เปรียบเทียบคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ทองช้างกำหนดโทษ
25 - 50 ปี

2.2 เปรียบเทียบคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ทองช้างกำหนดโทษ
50 ปีขึ้นไปจนถึงกำหนดโทษตลอดชีวิต

2.3 เปรียบเทียบคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ทองช้างกำหนดโทษ
ประหารชีวิต

2.4 เปรียบเทียบคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ทองช้าง
ทั้ง 3 ระดับโทษ

ตอนที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ทองช้าง
ในช่วงก่อนการทดลอง (Pre-test) และช่วงหลังการทดลอง (Post-test)
ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และทำการทดสอบสมมติฐานในการศึกษา

3.1 เปรียบเทียบคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ทองช้างกำหนดโทษ
25 - 50 ปี กลุ่มทดลอง ในช่วงก่อนการทดลอง (Pre-test) และหลังการทดลอง
(Post-test)

3.2 เปรียบเทียบคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ทองช้างกำหนดโทษ
25 - 50 ปี กลุ่มควบคุม ในช่วงก่อนการทดลอง (Pre-test) และหลังการทดลอง
(Post-test)

3.3 ทดสอบสมมติฐานที่ 1 โดยเปรียบเทียบคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขังกำหนดโทษ 25 - 50 ปี หลังการทดลอง (Post-test) ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

3.4 เปรียบเทียบคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขังกำหนดโทษ ตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป จนถึงกำหนดโทษตลอดชีวิต กลุ่มทดลอง ในช่วงก่อนการทดลอง (Pre-test) และหลังการทดลอง (Post-test)

3.5 เปรียบเทียบคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขังกำหนดโทษ ตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป จนถึงกำหนดโทษตลอดชีวิต กลุ่มควบคุม ในช่วงก่อนการทดลอง (Pre-test) และหลังการทดลอง (Post-test)

3.6 ทดสอบสมมติฐานที่ 2 โดยเปรียบเทียบคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขังกำหนดโทษ ตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป จนถึงกำหนดโทษตลอดชีวิต หลังการทดลอง (Post-test) ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

3.7 เปรียบเทียบคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขังกำหนดโทษ ประหารชีวิต กลุ่มทดลอง ในช่วงก่อนการทดลอง (Pre-test) และหลังการทดลอง (Post-test)

3.8 เปรียบเทียบคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขังกำหนดโทษ ประหารชีวิต กลุ่มควบคุม ในช่วงก่อนการทดลอง (Pre-test) และหลังการทดลอง (Post-test)

3.9 ทดสอบสมมติฐานที่ 3 โดยเปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขังกำหนดโทษประหารชีวิต หลังการทดลอง (Post-test) ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

3.10 ทดสอบสมมติฐานที่ 4 โดยใช้ผลต่างของคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมระหว่างคะแนนช่วงก่อนการทดลอง (Pre-test) และหลังการทดลอง (Post-test) ของกลุ่มทดลองในระดับโทษต่าง ๆ มาทำการวิเคราะห์

ผู้ต้องขังกำหนดโทษประหารชีวิตทำการทดลองแก่ 6 สัปดาห์ ส่วนระดับโทษอื่น ทำการทดลอง 16 สัปดาห์ เนื่องจากผู้ต้องขังกำหนดโทษประหารชีวิตจำนวนหนึ่งถูกประหารชีวิตในช่วงเวลาต่อมา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 เสนอการสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบทดสอบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขังทั้ง 3 ระดับโทษ ในช่วงก่อนการทดลอง (Pre-test) และหลังได้รับการทดลองแล้ว (Post-test)

ตาราง 2 แสดงการสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบทดสอบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขังทั้ง 3 ระดับโทษ ในช่วงก่อนการทดลอง (Pre-test) และหลังได้รับการทดลองแล้ว (Post-test)

กลุ่มตัวอย่าง	คะแนนก่อนการทดลอง		คะแนนหลังการทดลอง	
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
ผู้ต้องขังกำหนดโทษ 25 - 50 ปี				
กลุ่มทดลอง (N = 7)	99.8571	6.2561	106.1428	4.7759
กลุ่มควบคุม (N = 8)	98.8750	9.9489	100.5000	8.8501
ผู้ต้องขังกำหนดโทษ 50 ปีตลอดชีวิต				
กลุ่มทดลอง (N = 8)	96.0000	8.7993	98.3750	7.7170
กลุ่มควบคุม (N = 8)	98.5000	9.2117	97.7500	12.6010
ผู้ต้องขังกำหนดโทษประหารชีวิต				
กลุ่มทดลอง (N = 4)	103.7500	6.2915	106.7500	6.4485
กลุ่มควบคุม (N = 4)	103.7500	5.7373	105.2500	3.5475

จากตาราง 2 บำคาสถิติพื้นฐานที่ได้หามาจากการทดสอบสมมติฐานที่
ตั้งไว้ต่อไป แสดงให้เห็นว่าแนวโน้มของคะแนนเฉลี่ยจะเพิ่มขึ้นหลังการทดลองแล้ว

ตอนที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ทองซึ่ง
ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในช่วงก่อนทำการทดลอง (Pre-test)

ตาราง 3 เปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ทองซึ่งกำหนดโทษ 25 - 50 ปี
ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในช่วงก่อนทำการทดลอง (Pre-test)

ผู้ทองซึ่ง คนที่	กลุ่มทดลอง	อันดับที่	กลุ่มควบคุม	อันดับที่	U	U'
1	106	14	104	11	29	27
2	99	2	101	7.5		
3	89	2	106	11		
4	100	6	98	4		
5	106	14	102	9		
6	104	11	104	11		
7	95	3	101	7.5		
8			75	1		
	$n_1 = 7$	$R_1 = 55$	$n_2 = 8$	$R_2 = 65$		

$$\alpha = .05, n_1 = 7, n_2 = 8 \quad U \text{ จากตาราง} = 10$$

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า U' มีค่าเท่ากับ 27 มากกว่า U
จากตารางซึ่งมีค่าเท่ากับ 10 หมายความว่า การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ทองซึ่ง
กำหนดโทษ 25 - 50 ปี กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในช่วงก่อนการทดลอง (Pre-test)
ไม่แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 4 เปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขังกำหนดโทษ 50 ปีขึ้นไป จนถึงกำหนดโทษตลอดชีวิต กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในช่วงก่อนทำการทดลอง (Pre-test)

ผู้ต้องขัง คนที่	กลุ่มทดลอง	อันดับที่	กลุ่มควบคุม	อันดับที่	U	U'
1	95	6.5	103	12	36.5	27.5
2	95	6.5	111	16		
3	109	15	90	4		
4	93	5	106	13		
5	78	1	88	3		
6	101	11	87	2		
7	99	10	98	8.5		
8	98	8.5	107	14		
	$n_1 = 8$	$R_1 = 63.5$	$n_2 = 8$	$R_2 = 72.5$		

$$\alpha = .05, n_1=8, n_2=8 \quad U \text{ จากตาราง} = 13$$

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า U' มีค่าเท่ากับ 27.5 มากกว่า U จากตาราง ซึ่งมีค่าเท่ากับ 13 หมายความว่า การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขังกำหนดโทษ 50 ปีขึ้นไป จนถึงกำหนดโทษตลอดชีวิต กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในช่วงก่อนการทดลอง (Pre-test) ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 5 เปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขังกำหนดโทษประหารชีวิต
กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในช่วงก่อนการทดลอง (Pre-test)

ผู้ต้องขัง คนที่	กลุ่มทดลอง	อันดับที่	กลุ่มควบคุม	อันดับที่	U	U'
1	98	2	101	4	8	8
2	107	5	109	7		
3	111	8	108	6		
4	99	3	97	1		
	$n_1 = 4$	$R_1 = 18$	$n_2 = 4$	$R_2 = 18$		

$$\alpha = .05, n_1 = 4, n_2 = 4 \quad U \text{ จากตาราง} = 0$$

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า U หรือค่า U' นี้น่าเท่ากับ 8 มากกว่า ที่ได้จากราง ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0 หมายความว่า การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขังกำหนดโทษประหารชีวิต กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในช่วงก่อนการทดลอง (Pre-test) ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 6 เปรียบเทียบคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขัง

กำหนดโทษ 25 - 50 ปี ผู้ต้องขังกำหนดโทษ 50 ปีขึ้นไปจนถึงกำหนดโทษตลอดชีวิต และผู้ต้องขังกำหนดโทษประหารชีวิต ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในช่วงก่อนทำการทดลอง (Pre-test)

Source of Variation	df	SS	MS	F
Between Groups	5	253.9986	50.7997	.7348
Within Groups	33	2281.2322	69.1282	
Total	38	2535.2308		

$$F_{.05} (5, 33) = 2.5$$

จากตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า ผู้ต้องขังกำหนดโทษ 25 - 50 ปี ผู้ต้องขังกำหนดโทษ 50 ปีขึ้นไป จนถึงกำหนดโทษตลอดชีวิต และผู้ต้องขังกำหนดโทษประหารชีวิต ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมเชิงจริยธรรมก่อนทำการทดลองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขัง ในช่วงก่อนการทดลอง (Pre-test) และหลังการทดลอง (Post-test) ทั้ง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จะทำการทดสอบสมมติฐานในการศึกษา

สมมติฐานที่ 1 กลุ่มผู้ต้องขังกำหนดโทษ 5 - 50 ปี กลุ่มที่ได้รับการฝึก สภาธิจะมีคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกสมาธิ

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

ตาราง 7 เปรียบเทียบคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขังกำหนดโทษ 25 - 50 ปี กลุ่มทดลอง ในช่วงก่อนการทดลอง (Pre-test) และหลังการทดลอง (Post-test)

ผู้ต้องขัง คนที่	กำหนดโทษ	25 - 50 ปี	ผลต่างของ คะแนน	อันดับที่ของ ความแตกต่าง	อันดับที่ของเครื่องหมาย ที่มีน้อยกว่า
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง			
1	106	105	3	1	1
2	99	99	0		
3	89	105	-16	-6	
4	100	105	-5	-2.5	
5	106	114	-8	-4	
6	104	109	-5	-2.5	
7	95	108	-13	-5	
					T = 1

$$\alpha = .05, n = 6$$

$$T \text{ จากตาราง } = 2$$

จากตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า T ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 1 น้อยกว่า T ที่ได้จากการตาราง ซึ่งเท่ากับ 2 หมายความว่า คะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขังกำหนดโทษ 25 - 50 ปี กลุ่มทดลอง หลังจากได้รับการฝึกสมาธิแล้ว (Post-test) สูงกว่าก่อนการทดลอง (Pre-test) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลของคะแนนที่สูงขึ้นในตาราง 7 นี้ ยังไม่สามารถสรุปได้ว่า เป็นเพราะผลของการทดลองฝึกสมาธิ อาจเป็นเพราะตัวแปรอื่น ดังนั้นจึงต้องนำไปเปรียบเทียบกับคะแนนหลังการทดลอง (Post-test) ของกลุ่มควบคุมเสียก่อนว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ คะแนนหลังได้รับการทดลอง (Post-test) ของกลุ่มควบคุม ได้แสดงไว้ในตาราง 8

ตาราง 8 เปรียบเทียบคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขังที่มีกำหนดโทษ 25 - 50 ปี กลุ่มควบคุม ในช่วงก่อนการทดลอง (Pre-test) และหลังการทดลอง (Post-test)

ผู้ต้องขัง คนที่	กำหนดโทษ 25 - 50 ปี		ผลต่างของ คะแนน	อันดับที่เรียง ความแตกต่าง	อันดับที่ของเครื่องหมาย ที่น้อยกว่า
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง			
1	104	105	-1	-1.5	
2	101	104	-3	-4.5	
3	106	103	3	4.5	4.5
4	98	103	-5	-7	
5	102	101	1	1.5	1.5
6	104	102	2	3	3
7	101	107	-6	-8	
8	75	79	-4	-6	
					T = 9

$$\alpha = .05, n = 8 \quad T \text{ จากตาราง} = 5$$

จากตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า T ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 9 มากกว่า T ที่ได้จากตารางซึ่งมีค่าเท่ากับ 5 หมายความว่า คะแนนของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขังกำหนดโทษ 25 - 50 ปี กลุ่มควบคุม ในช่วงก่อนการทดลอง (Pre-test) และหลังการทดลอง (Post-test) ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 9 เปรียบเทียบคะแนนการได้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขังกำหนดโทษ 25 - 50 ปี กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม ในช่วงหลังการทดลอง (Post-test)

ผู้ต้องขัง คนที่	กลุ่มทดลอง	อันดับที่	กลุ่มควบคุม	อันดับที่	U	U'
1	103	6	105	10	14	42
2	99	2	104	8		
3	105	10	103	6		
4	105	10	103	6		
5	114	15	101	3		
6	109	14	102	4		
7	108	13	107	12		
8			79	1		
	$n_1 = 7$	$R_1 = 70$	$n_2 = 8$	$R_2 = 50$		

$$\alpha = .05, n_1 = 7, n_2 = 8 \quad U \text{ จากตารางมีค่า} = 10$$

จากตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า U ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 14 มากกว่า U จากตารางที่มีค่าเท่ากับ 10 หมายความว่า กลุ่มการได้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขังกำหนดโทษ 25 - 50 ปี กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 2 กลุ่มผู้ต้องชั่งกำหนดโทษ 50 ปีขึ้นไป จนถึงกำหนดโทษตลอดชีวิต กลุ่มที่ได้รับการฝึกสมาธิแล้ว จะมีคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกสมาธิ

การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน

ตาราง 10 เปรียบเทียบคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องชั่งกำหนดโทษตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป จนถึงกำหนดโทษตลอดชีวิต กลุ่มทดลอง ในช่วงก่อนการทดลอง (Pre-test) และหลังการทดลอง (Post-test)

ผู้ต้องชั่ง คนที่	กำหนดโทษ 50 ปี-ตลอดชีวิต		ผลต่างของ คะแนน	อันดับที่ของ ค่าแตกต่าง	อันดับที่ของ เครื่องหมาย ที่น้อยกว่า
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง			
1	95	86	9	5	5
2	95	105	-10	-6	
3	109	105	4	2.5	2.5
4	93	105	-12	-7	
5	78	91	-13	-8	
6	101	105	-4	-2.5	
7	99	101	-2	-1	
8	98	93	5	4	4
					T=11.5

$$\alpha = .05, n = 8 \quad T \text{ จากตาราง} = 5$$

จากตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า T ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 11.5 มากกว่า T ที่ได้จากตาราง ซึ่งมีค่าเท่ากับ 5 หมายความว่า คะแนนของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องชั่งกำหนดโทษ 50 ปีขึ้นไปจนถึงกำหนดโทษตลอดชีวิต กลุ่มทดลองในช่วงก่อนการทดลอง (Pre-test) และหลังการทดลอง (Post-test) ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 11 เปรียบเทียบคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขังกำหนดโทษตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไปจนถึงกำหนดโทษตลอดชีวิต กลุ่มควบคุม ในช่วงก่อนการทดลอง (Pre-test) และหลังการทดลอง (Post-test)

ผู้ต้องขัง คนที่	กำหนดโทษ 50 ปี-ตลอดชีวิต		ผลต่างของ คะแนน	อันดับที่ของ ความแตกต่าง	อันดับที่ของ เครื่องหมาย ที่น้อยกว่า
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง			
1	103	102	1	1	
2	111	102	9	5	
3	90	107	-17	-7	7
4	104	110	-6	-3	3
5	88	95	-7	-4	4
6	87	69	18	8	
7	98	100	-2	-2	2
8	107	97	10	6	
					T=16

$$\alpha = .05, n = 8 \quad T \text{ จากตาราง} = 5$$

จากตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า T ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 16 มากกว่า T ที่ได้จากตารางซึ่งมีค่าเท่ากับ 5 หมายความว่า คะแนนของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขังกำหนดโทษตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป จนถึงกำหนดโทษตลอดชีวิต กลุ่มควบคุมในช่วงก่อนการทดลอง (Pre-test) และหลังการทดลอง (Post-test) ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 12 เปรียบเทียบคะแนนช่วงการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องชั่งกำหนดโทษ ตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป จนถึงกำหนดโทษตลอดชีวิต ในช่วงหลังการทดลอง (Post-test) ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ผู้ต้องชั่ง คนที่	กลุ่มทดลอง	อันดับที่	กลุ่มควบคุม	อันดับที่	U	U'
1	86	2	102	9.5	13	31
2	105	12.5	102	9.5		
3	105	12.5	107	15		
4	105	12.5	110	16		
5	91	3	95	5		
6	105	12.5	69	1		
7	101	8	100	7		
8	93	4	97	6		
	$n_1 = 8$	$R_1 = 67$	$n_2 = 8$	$R_2 = 69$		

$$\alpha = .05, n_1=8, n_2=8 \quad U \text{ จากตาราง} = 13$$

จากตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า U' ซึ่งมีค่าเท่ากับ 31 มากกว่า U จากตารางซึ่งมีค่าเท่ากับ 13 หมายความว่า คะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องชั่งกำหนดโทษ 50 ปีขึ้นไป จนถึงกำหนดโทษตลอดชีวิต ในช่วงหลังการทดลอง (Post-test) ของทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 3 กลุ่มผู้ต้องขังกำหนดโทษประหารชีวิต กลุ่มที่ได้รับการฝึกสมาธิแล้ว จะมีคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกสมาธิ

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

ตาราง 13 เปรียบเทียบคะแนนของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขังกำหนดโทษประหารชีวิต กลุ่มทดลอง ในช่วงก่อนการทดลอง (Pre-test) และหลังการทดลอง (Post-test)

ผู้ต้องขัง คนที่	กำหนดโทษประหารชีวิต		ผลต่างของ คะแนน	อันดับของ ความแตกต่าง	อันดับที่ของเครื่องหมาย ที่น้อยกว่า
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง			
1	98	101	-3	-2	1
2	107	105	2	1	
3	111	116	-5	-3	
4	99	105	-6	-4	
					T = 1

$$\alpha = .05, n = 4 \quad T \text{ จากตาราง} = 0$$

จากตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า T คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 1 มากกว่า T ที่ได้จากตารางซึ่งมีค่าเท่ากับ 0 หมายความว่า คะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขังกำหนดโทษประหารชีวิตกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง (Pre-test) และหลังการทดลอง (Post-test) ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

ตาราง 14 เปรียบเทียบคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขังกำหนดโทษ
ประหารชีวิต กลุ่มควบคุม ในช่วงก่อนการทดลอง (Pre-test) และหลังการทดลอง
(Post-test)

ผู้ต้องขัง คนที่	กำหนดโทษประหารชีวิต		ผลต่างของ คะแนน	อันดับที่ของ ความแตกต่าง	อันดับที่ของ เครื่องหมาย ที่น้อยกว่า
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง			
1	101	102	-1	-2	
2	109	110	-1	-2	
3	108	107	1	2	2
4	97	102	-5	-4	
					T = 2

$$\alpha = .05, n = 4 \quad T \text{ จากตาราง} = 0$$

จากตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า T ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 2
มากกว่า T ที่ได้จากตารางซึ่งมีค่าเท่ากับ 0 หมายความว่า คะแนนการให้เหตุผล
เชิงจริยธรรมของผู้ต้องขังกำหนดโทษประหารชีวิต กลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง (Pre-test)
และหลังการทดลอง (Post-test) ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 15 เปรียบเทียบคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขังกำหนดโทษ
ประหารชีวิต หลังได้รับการทดลอง (Post-test) ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ผู้ต้องขัง คนที่	กลุ่มทดลอง	อันดับที่	กลุ่มควบคุม	อันดับที่	U	U'
1	101	1	102	2.5	8	8
2	105	4.5	110	7		
3	116	8	107	6		
4	105	4.5	102	2.5		
	n = 4	R ₁ = 13	n = 4	R ₁ = 18		

$$\alpha = .05, n_1 = 4, n_2 = 4 \text{ U จากตาราง} = 0$$

จากตาราง 15 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า U หรือ U' ซึ่งมีค่าเท่ากับ 8 มากกว่า U จากตารางซึ่งมีค่าเท่ากับ 0 หมายความว่า คะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขังกำหนดโทษประหารชีวิต กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในช่วงหลังการทดลอง (Post-test) ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 4 ผู้ต้องขังกำหนดโทษระดับต่าง ๆ ในกลุ่มทดลอง มีการเปลี่ยนแปลงการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกันหลังการฝึกสมาธิ
การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

ตาราง 16 เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขังกลุ่มทดลองทั้ง 3 ระดับโทษ

Source of Variation	df	SS	MS	F
Between Groups	2	50.2228	25.1114	.5032
Within Groups	10	798.306	49.8939	
Total	18	843.5264		

$$F_{.05} (2, 16) = 3.63$$

จากตาราง 16 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า ผู้ต้องขังที่มีกำหนดโทษ 25 - 50 ปี ผู้ต้องขังกำหนดโทษ 50 ปีขึ้นไป จนถึงกำหนดโทษตลอดชีวิตที่ได้รับ การทดลอง 16 สัปดาห์ และผู้ต้องขังกำหนดโทษประหารชีวิตที่ได้รับการทดลอง 6 สัปดาห์ กลุ่มทดลอง มีการเปลี่ยนแปลงการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของการฝึกสมาธิของผู้ต้องขังในกลุ่มทดลองของระดับโทษต่าง ๆ ว่าหลังการฝึกสมาธิแล้ว จะมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างจากกลุ่มควบคุมหรือไม่เพียงไร
2. เพื่อเปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขังระดับโทษต่าง ๆ ในช่วงก่อนและหลังการฝึกสมาธิว่ามีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมต่างกันหรือไม่ เพียงไร

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร เป็นผู้ต้องขังชาย เรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี สัญชาติไทย ที่ศาลได้พิพากษาจนคดีถึงที่สุดแล้ว นับถือพุทธศาสนา มีกำหนดโทษคุมขังตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไป จนถึง จากคุกตลอดชีวิต และประหารชีวิต

กลุ่มตัวอย่าง ได้มาจากการประชากร โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) เป็นผู้นับถือพุทธศาสนา ไม่เคยผ่านการฝึกสมาธิมาก่อนและ เติบโตที่จะรวมในงานวิจัยครั้งนี้ จำนวน 39 คน โดยกลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 3 ระดับโทษคือ

- 1.1 ผู้ต้องขังกำหนดโทษ 25 - 50 ปี จำนวน 15 คน
- 1.2 ผู้ต้องขังกำหนดโทษ 50 ปีขึ้นไป - ตลอดชีวิต จำนวน 16 คน
- 1.3 ผู้ต้องขังกำหนดโทษประหารชีวิต จำนวน 8 คน

ผู้ต้องขังในแต่ละระดับโทษ สุ่มแบ่งออกเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบทดสอบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

การดำเนินการศึกษาค้นคว้า

นำแบบทดสอบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ไปให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำ
 ต่อจากนั้นจึงนิมนต์พระภิกษุที่มีความสามารถในการฝึกอานาปานสติสมาธิ และเชิญอุปัชฌายารับ
 ของเรือนจำที่ได้ผ่านการอบรมการฝึกสมาธิจากกรมราชทัณฑ์มาแล้ว มาทำการฝึกสมาธิให้แก่
 ผู้ต้องขังกลุ่มทดลอง สัปดาห์ละ 5 วัน ๆ ละ 1 ชั่วโมง เป็นเวลา 16 สัปดาห์ ยกเว้น
 กลุ่มผู้ต้องขังกำหนดโทษประหารชีวิต ที่สามารถทำการฝึกได้แก่ 6 สัปดาห์ เท่านั้น เพราะ
 มีผู้ต้องขังบางคนในกลุ่มตัวอย่างถูกประหารชีวิต จึงไม่สามารถทำการทดลองต่อไปได้ กลุ่ม
 ผู้ต้องขังกำหนดโทษประหารชีวิตนี้ทำการฝึกสัปดาห์ละ 3 วัน ๆ ละ 1 ชั่วโมง เมื่อเสร็จสิ้น
 การทดลองแล้ว จึงนำแบบทดสอบชุดเดิมมาให้กลุ่มตัวอย่างทำ หลังจากนั้นจึงนำแบบทดสอบ
 ที่วัดในช่วงก่อนการทดลอง (Pre-test) และหลังการทดลอง (Post-test) มา
 ตรวจสอบคะแนน และทำการวิเคราะห์สมมติฐานต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำผลของการทดสอบ ทั้งช่วงก่อนการทดลองและหลังการทดลอง มาตรวจให้
 คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
2. หาค่าสถิติพื้นฐาน คือ คะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า
 ความแปรปรวน จากแบบทดสอบทั้ง 2 ช่วง
3. ทำการเปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขังกลุ่มทดลองและ
 กลุ่มควบคุม ในแต่ละระดับโทษ ในช่วงก่อนการทดลอง โดยใช้สถิติ Mann-Whitney
 U Test
4. ทำการเปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขังกลุ่มทดลองและ
 กลุ่มควบคุมในระดับโทษต่าง ๆ ในช่วงก่อนการทดลอง โดยใช้สถิติ One-Way ANOVA
5. ทำการเปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขังกลุ่มทดลองและ
 กลุ่มควบคุม ในแต่ละระดับโทษ ระหว่างช่วงก่อนการทดลองและหลังได้รับการทดลองแล้ว
 โดยใช้สถิติ Wilcoxon Matched-Pairs Signed-Ranks Test

6. ทาการทดสอบสมมติฐาน โดยเปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม และทำการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ของผู้ทองข้งในกลุ่มทดลอง ทั้ง 3 ระดับโทษ โดยใช้สถิติ One-Way ANOVA

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้ ปรากฏผลดังต่อไปนี้

1. ผู้ทองข้งในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ในแต่ละระดับโทษ (ระดับโทษ 25 - 50 ปี ระดับโทษ 50 ปีขึ้นไป - ตลอดชีวิต และระดับโทษประหารชีวิต) มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ในช่วงก่อนการทดลองไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ระดับโทษ ในช่วงก่อนการทดลอง ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ทองข้งกำหนดโทษ 25 - 50 ปี ในกลุ่มทดลอง หลังจากได้รับการฝึกสมาธิแล้ว เป็นเวลา 16 สัปดาห์ ไม่มีความแตกต่างกับผู้ทองข้งกำหนดโทษ 25 - 50 ปี ในกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ทองข้งกำหนด 50 ปีขึ้นไป - ตลอดชีวิต ในกลุ่มทดลอง หลังจากได้รับการฝึกสมาธิแล้ว 16 สัปดาห์ ไม่มีความแตกต่างกับผู้ทองข้งกำหนดโทษ 50 ปีขึ้นไป - ตลอดชีวิตในกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ทองข้งกำหนดโทษประหารชีวิต กลุ่มทดลอง หลังจากได้รับการฝึกสมาธิแล้วเป็นเวลา 6 สัปดาห์ ไม่มีความแตกต่างกับผู้ทองข้งกำหนดโทษประหารชีวิต กลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
6. ผู้ทองข้งกำหนดโทษ 25 - 50 ปี ผู้ทองข้งกำหนดโทษ 50 ปีขึ้นไป - ตลอดชีวิต ในกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกสมาธิ เป็นเวลา 16 สัปดาห์ และผู้ทองข้งกำหนดโทษประหารชีวิต ในกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกสมาธิ เป็นเวลา 6 สัปดาห์ มีการเปลี่ยนแปลงการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยในครั้งนี้ จะแบ่งการอภิปรายผลออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 จะอภิปรายผลเกี่ยวกับผลของการทดสอบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ช่วงก่อนการทดลอง (Pre-test) ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ของผู้ทองช้างในแต่ละระดับโทษ และเปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมช่วงก่อนการทดลอง (Pre-test) กลุ่มตัวอย่างของผู้ทองช้างระดับโทษต่าง ๆ ในตอนที่ 2 อภิปรายเกี่ยวกับผลของการทดสอบสมมติฐานที่ 1, 2, 3 ซึ่งเป็นผลการทดสอบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในช่วงหลังการทดลอง (Post-test) ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมของผู้ทองช้างในแต่ละระดับโทษ และตอนที่ 3 อภิปรายเกี่ยวกับผลของการทดสอบสมมติฐานที่ 4 ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของกลุ่มทดลองในระดับโทษต่าง ๆ

ตอนที่ 1

1. ในการทำการศึกษาดังกล่าวครั้งนี้ จำเป็นต้องทำการทดสอบ การให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ของผู้ทองช้างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในแต่ละระดับโทษดูเสียก่อนว่า มีความแตกต่างกันหรือไม่ ซึ่งผลการทดสอบปรากฏว่า การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ทองช้างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระดับโทษ 25 - 50 ปี ระดับโทษ 50 ปีขึ้นไป - ตลอดชีวิต และระดับโทษประหารชีวิต ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อนำกลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม) ของผู้ทองช้างในระดับโทษต่าง ๆ มาเปรียบเทียบกัน ก็ปรากฏว่าผู้ทองช้างในกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ระดับโทษ มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังที่ได้แสดงไว้ในตาราง 2, 3, 4 และ 5 ซึ่งก็หมายความว่า ผู้ทองช้างทุกกลุ่ม ในทุกระดับโทษ ก่อนที่จะทำการทดลองมีสมมติ มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับเดียวกัน การที่ผู้ทองช้างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมระดับโทษเดียวกันและระดับโทษต่างกัน มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่ต่างกัน แม้ว่าผู้ทองช้างระดับโทษทั้ง 3 จะมีกำหนดโทษต่างกัน อาจเนื่องจาก

- 1.1 ประสพการณ์ทางสังคมของผู้ต้องขัง
- 1.2 การอบรมแก้ไขฟื้นฟูจิตใจผู้ต้องขัง
- 1.3 ระเบียบอาญาของผู้ต้องขังที่อยู่ในช่วงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น

1.1 ผู้ต้องขังส่วนใหญ่จะมีประสบการณ์ทางสังคมบางอย่างที่คล้ายคลึงกันคือ การได้กระทำความผิดหรือถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดต่อกฎระเบียบของสังคม และถูกลงโทษโดยผ่านขั้นตอนต่าง ๆ ของขบวนการยุติธรรม ระหว่างต่อสู้คดี จึงต้องถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำ ซึ่งมักเป็นเรือนจำในจังหวัดที่ผู้ต้องขังอาศัยอยู่ เมื่อศาลชั้นต้นพิจารณาคดีแล้ว ถ้ามียุติมากกว่า 25 ปี ก็ถูกส่งมาอยู่เรือนจำกลางบางขวาง เมื่อมาอยู่ในเรือนจำกลางบางขวาง ผู้ต้องขังมีสิทธิที่จะต่อสู้คดีในชั้นศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา ในระหว่างต่อสู้คดีก็ถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำกลางบางขวาง กวาคติจะสิ้นสุดก็อาจใช้เวลาต่อสู้คดี 2 - 4 ปี ในเรือนจำกลางบางขวาง ผู้ต้องขังที่อยู่ในกลุ่มตัวอย่างนี้เป็นผู้ต้องขังที่คดีถึงที่สุดแล้ว ดังนั้นผู้ต้องขังเหล่านี้จึงมีประสบการณ์ในเรือนจำในช่วงเวลาอันนานพอควรและมีประสบการณ์ในเรือนจำมาแล้วและผ่านการต่อสู้คดีตามขั้นตอนของขบวนการยุติธรรม ซึ่งทำให้ผู้ต้องขังได้เรียนรู้ในเรื่องการให้เหตุผล ความถูกต้อง ความผิด และการทองชดเชยความผิดที่ตนก่อขึ้น ในเรื่องประสบการณ์ทางสังคมนี้ ดวงเคื่อน พันธมนาวิน (ดวงเคื่อน พันธมนาวิน 2520 : 13) กล่าวว่า ถ้าบุคคลได้รับประสบการณ์ทางสังคมที่คล้ายคลึงกัน บุคคลเหล่านั้นก็อาจมีจริยธรรมที่คล้ายคลึงกันได้

1.2 เมื่อผู้ต้องขังมาอยู่ในเรือนจำ ผู้ต้องขังจะได้รับการอบรมแก้ไขและฟื้นฟูจิตใจ โดยถือว่า เป็นหน้าที่สำคัญของทางเรือนจำ การอบรมแก้ไขและฟื้นฟูจิตใจผู้ต้องขังมีวิธีปฏิบัติดังนี้ (ประสาธน์ ประเสริฐประศาสน์ 2526 : 108 - 133)

1. การให้การศึกษากับผู้ต้องขัง มีการให้การศึกษาระดับสามัญศึกษา ที่เรือนจำกลางบางขวาง มีการให้การศึกษาดังในระดับมัธยม 3 และมีการให้การศึกษาระดับประถมศึกษา มีการอบรมธรรมศึกษา ทรี - โท - เอก

2. การให้การพักผ่อนและการบันเทิง เปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังได้ฟังวิทยุ และดูโทรทัศน์ ในวันหยุดราชการ

3. การกีฬาและพลศึกษา เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ทองช้างได้เล่นกีฬาตามสมควร เช่น เล่นตะกร้อ ฟุตบอล หมากรุก ฯลฯ
4. การฝึกวิชาชีพ เพื่อให้ผู้ทองช้างได้มีวิชาชีพติดตัว เมื่อเวลาพ้นโทษ
5. การอบรมในทางศีลธรรมและวินัย การอบรมนั้นกระทำโดยวิธีต่าง ๆ ดังนี้

5.1 การอบรมทั่วไป เป็นการอบรมผู้ทองช้างทุกประเภทรวมกันทั้งหมด โดยผู้บัญชาการเรือนจำ อนุศาสนาจารย์ หรือจากวิทยากรภายนอก เป็นครั้งคราว การอบรมทั่วไป ก่อให้เกิดประโยชน์ คือ

- 5.1.1 ผู้ทองช้างได้รับความรู้เพิ่มเติมมากขึ้น
- 5.1.2 สภาพจิตใจของผู้ทองช้างดีขึ้น
- 5.1.3 ทาให้ผู้ทองช้างมีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติที่ดี ถูกต้อง
- 5.1.4 เป็นผลดีในการปกครองเรือนจำ

5.2 อบรมหมู่ตามประเภทโทษ

5.3 อบรมเป็นรายบุคคล

5.4 อบรมผู้ทองช้างเข้าใหม่หรือแรกรับ มักเน้นหนักเกี่ยวกับระเบียบวินัย ขอบบังคับของเรือนจำ สิทธิหน้าที่ และประโยชน์ที่ผู้ทองช้างพึงได้รับเป็นพิเศษ ผลดีในการอบรมผู้ทองช้างเข้าใหม่ มีดังนี้

5.4.1 ผู้ทองช้างเข้าใจระเบียบวินัย ของเรือนจำได้ดีจะได้ไม่ปฏิบัติในสิ่งที่ผิด ซึ่งอาจทำให้ถูกลงโทษ

5.4.2 ผู้ทองช้างสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมในเรือนจำได้เร็ว

5.4.3 เป็นการบำรุงขวัญผู้ทองช้าง

5.5 การแสดงพระธรรมเทศนา โดยการอาราธนาพระสงฆ์เข้ามาแสดงพระธรรมเทศนาในวันเสาร์หรือวันอาทิตย์อย่างน้อย สัปดาห์ละ 1 ครั้ง

5.6 อบรมเนื่องในวันสำคัญ ตามขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี
ของชาวไทย เช่น ในวันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ วันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษา วันเฉลิมพระชนมพรรษา
 ฯลฯ

5.7 การอบรมกอนุพนโทษ

5.8 การอบรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม

หน้าที่ของเรือนจำ ทิศสถาน ที่เกี่ยวกับการอบรมผู้ต้องขัง

1. จัดอบรมผู้ต้องขังตามประเภท ลักษณะของการอบรม

กึ่งกลางทางคน

2. จัดนิมนต์พระสงฆ์แสดงธรรมอบรม ทุกวันเสาร์หรือ

วันอาทิตย์

3. จัดใหญ่ต้องขังฟังพระธรรมเทศนาทางวิทยุกระจายเสียง

เป็นประจำ

4. จัดใหญ่ต้องขังฟังรายการอบรมทางอากาศ ซึ่งดำเนินการ

โดยกรมราชทัณฑ์

5. จัดนิมนต์พระสงฆ์ทรงคุณวุฒิ หน่วยงานการทางจิต

แห่งจิตภาวันวิทยาลัย เข้าอบรมผู้ต้องขังเป็นประจำ

6. เชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากพุทธสมาคม หรือจากสถานที่ต่าง ๆ หรือ

อนุศาสนาจารย์ทหารเข้าอบรม

7. จัดนิมนต์พระธรรมทูตเข้าอบรมตามโอกาส

8. จัดใหญ่ต้องขังเข้าอบรมธรรมศึกษา ทรี โท เอก

ตามหลักสูตรของคณะสงฆ์ และจัดสอบได้เพื่อรับประกาศนียบัตร เป็นประจำทุกปี

9. จัดประกอบพิธีทำบุญในเรือนจำ และประชุมอบรมผู้ต้องขัง

ในวันสำคัญของทางราชการ และวันสำคัญของทางศาสนาทุกครั้ง

10. จัดหาอุปกรณ์ในการอบรมจิตใจต่าง ๆ

11. อำนวยความสะดวกแก่พยาบาลทางศาสนาต่าง ๆ

จะเห็นได้ว่าทางกรมราชทัณฑ์และทางเรือนจำ เน้นในเรื่องการให้การอบรมแก้ไข พื้นฟูจิตใจผู้ต้องขัง โดยเฉพาะในด้านการอบรมทางศาสนาและจริยธรรมมาก

1.3 ประการสุดท้าย ที่ควรคำนึงถึงคือ ระยะเวลา ผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง ประมาณ 83.5 % มีอายุระหว่าง 20 - 39 ปี (ณรงค์ สงขาว 2520 : 135) ซึ่งจัดอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น คือผู้มีอายุระหว่าง 21 - 40 ปี ลักษณะของความเป็นผู้ใหญ่ตอนต้น มีดังนี้ (พยอม อิงคทานุวัฒน์ 2523 : 2 - 5)

1.3.1 สามารถตอบสนองต่อเหตุการณ์ และต่อสภาวะแวดล้อมได้ถูกต้อง โดยอาศัยสติปัญญา การเรียนรู้ และประสบการณ์ในอดีต

1.3.2 มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

1.3.3 สามารถรวมงานรวมกิจกรรมกับหมู่คณะได้อย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพ

1.3.4 สามารถมองเห็นผลที่ตามมาจากการวางแผนในปัจจุบัน

1.3.5 สามารถสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลที่เกี่ยวข้อได้

1.3.6 คำนึงถึงความต้องการของผู้อื่น

1.3.7 สามารถแก้ปัญหาและทนต่อความผิดหวังได้

1.3.8 สามารถควบคุมการแสดงออกของอารมณ์ต่าง ๆ ได้

1.3.9 มีความเชื่อมั่นและความภาคภูมิใจในตัวเอง

1.3.10 มีความเต็มใจในการเสียสละและกล่าวนำพื่อที่จะช่วยรับผิดชอบ

ทอส่วนรวม

1.3.11 มีลักษณะประจำตัวที่เหมาะสม

จากที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมด จะเห็นว่าประสบการณ์ทางสังคมของผู้ต้องขัง ซึ่งอย่างน้อยทุกคนได้อยู่ในเรือนจำมานานพอควรประมาณว่าไม่ต่ำกว่า 4 ปี การอบรมแก้ไขพื้นฟูจิตใจของผู้ต้องขัง และระยะเวลาที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น เหตุผลทั้ง 3 ประการนี้ อาจเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้ต้องขังในกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่ม มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขังกลุ่มตัวอย่าง

อยู่ในขั้นเห็นอกกฎเกณฑ์ (Postconventional Level) (รายละเอียดของคะแนนอยู่ในภาคผนวก) ตามทฤษฎีของโคลเบอร์กกล่าวว่า ผู้ที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่จะมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นเห็นอกกฎเกณฑ์ (Postconventional Level) (Kohlberg. 1976 : 33)

ตอนที่ 2

2. เมื่อทำการทดสอบสมมติฐานที่ 1, 2 และ 3 ปรากฏว่าไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้คือ ผู้ทองชั่งกำหนดโทษ 25 - 50 ปี ผู้ทองชั่งกำหนดโทษ 50 ปีขึ้นไป - ตลอดชีวิต และผู้ทองชั่งกำหนดโทษประหารชีวิต กลุ่มที่ได้รับการฝึกสมาธิแล้วมีคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกับกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกสมาธิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังที่ได้แสดงไว้ในตาราง 9, 12 และ 15 ซึ่งการทดลองนี้ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ อวยชัย โรจนนิรันดร์กิจ (อวยชัย โรจนนิรันดร์กิจ 2526 : 68 - 70) ซึ่งทำการศึกษารื่อง ผลของการฝึกอานาปานสติสมาธิในพุทธศาสนาต่อการพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ ปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2525 - 2526 อายุระหว่าง 17 - 20 ปี จำนวน 71 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มฝึกอานาปานสติสมาธิในพุทธศาสนา จำนวน 20 คน กลุ่มนั่งหลับตาจำนวน 18 คน กลุ่มที่มีกิจกรรมปกติ จำนวน 33 คน ทั้ง 3 กลุ่ม ได้รับการทดสอบการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม โดยใช้แบบทดสอบ The Defining Issues Test (The D.I.T) ของ เรสท์ (Rest. 1974) ก่อนและหลังการทดลองทางกันเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ ก่อนการทดลองนั้น การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ไม่มีความแตกต่างกัน แต่หลังการทดลองแล้วปรากฏว่า การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของกลุ่มฝึกสมาธิสูงกว่ากลุ่มนั่งหลับตาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของกลุ่มฝึกสมาธิ สูงกว่ากลุ่มที่มีกิจกรรมปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ภายในกลุ่มฝึกสมาธิเอง การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ การศึกษาของโอโนซา จังจวัง (โอโนซา จังจวัง 2529 : 71) ได้ทำการศึกษารื่อง ผลของการบวชชีพราหมณ์ต่อระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยพลศึกษาในจังหวัดภาคกลาง ใช้เวลาในการบวชเป็นระยะเวลา 15 วัน ในการบวชชีพราหมณ์ครั้งนี้ จะมีการสวดมนต์ทำวัตร เช้า - เย็น ศึกษาอบรมธรรมะ

ในช่วงเช้าและบ่าย และมีการฝึกปฏิบัติกันมีฐาน และฝึกสมาธิ วันละ 3 เวลา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักศึกษาวัยรุ่นหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้น ป.ศ.สูง ปีที่ 1 ปีการศึกษา 2527 จำนวน 80 คน โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มควบคุม 40 คน และกลุ่มทดลอง 40 คน ผลปรากฏว่าการทดลองบวชชีพราหมณ์ นักศึกษากลุ่มที่บวชชีพราหมณ์และกลุ่มที่ไม่ได้บวชชีพราหมณ์มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่หลังการทดลอง กลุ่มที่บวชชีพราหมณ์ มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้บวชชีพราหมณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักศึกษาที่บวชชีพราหมณ์เป็นระยะเวลา 15 วัน มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมตอนหลังบวชสูงกว่าตอนก่อนบวช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.1 การที่การศึกษาครั้งนี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะจากตาราง 2 คะแนนเฉลี่ยของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมช่วงก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทั้ง 3 ระดับโทษ อยู่ในชั้นสูง (รายละเอียดของคะแนนแต่ละคนได้แสดงไว้ในภาคผนวก) จัดอยู่ในระดับขั้นเหนือกฎเกณฑ์ (Postconventional Level) ตามทฤษฎีของ Kohlberg ผู้ที่อายุย่างเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ หรือผู้ที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ ซึ่งส่วนมากจะมีอายุ 20 ปีขึ้นไป จะมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นเหนือกฎเกณฑ์ แต่สำหรับผู้ที่ เป็นอาชญากรนั้น Kohlberg กล่าวว่า จะมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับก่อนกฎเกณฑ์ (Preconventional Level) (Kohlberg, 1976 : 33) ซึ่งต่างจากการศึกษาครั้งนี้ ที่พบว่าผู้ต้องขังวัยผู้ใหญ่มีคะแนนสูงอยู่ในระดับขั้นเหนือกฎเกณฑ์ (Postconventional Level)

การที่ผู้ต้องขังทำคะแนนได้ในระดับสูงอาจเป็นเพราะ 1. ระดับอายุที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ ในงานวิจัยต่าง ๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมและการฝึกสมาธินั้นมักกระทำกับวัยรุ่น เช่น งานวิจัยของ อวยชัย โรจน์นันทกรกิจ (อวยชัย โรจน์นันทกรกิจ 2526) ที่ทำการศึกษารื่องผลของการฝึกอานาปานสติสมาธิในพุทธศาสนาต่อการพัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 17 - 20 ปี ใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ ผลการศึกษาปรากฏว่า กลุ่มที่ฝึกสมาธิมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มที่มีกิจกรรมปกติและกลุ่มที่นั่งหลับตา และงานวิจัยของ อโนชา จังจริง (อโนชา จังจริง 2526) ที่ได้ทำการศึกษารื่อง ผลของการบวชชีพราหมณ์ต่อระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาในจังหวัดภาคกลาง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับ ป.กศ.สูง ชั้นปีที่ 1 ซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่น ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่บวชชีพร่าหมณ มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้บวชชีพร่าหมณ ทั้งได้อธิบายผลละเอียดถี่ถ้วนแล้วในตอนต้น 2 ของบทนั้น นอกจากนี้งานวิจัยของ ชมชื่น สมประเสริฐ (ชมชื่น สมประเสริฐ 2526 : 82) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องผลของการฝึกสมาธิต่อระดับ ความวิตกกังวล โดยใช้วิธีการฝึกแบบอานาปานสติสมาธิ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาอายุระหว่าง 17 - 21 ปี ใช้เวลาในการศึกษา 4 เดือน ผลการศึกษาปรากฏว่ากลุ่มที่ฝึกสมาธิโดยมีระยะเวลา ฝึกมากกว่าร้อยละ 75 มีความวิตกกังวลแบบ Trait (เป็นความวิตกกังวล ซึ่งเป็นลักษณะคงที่ ในตัวบุคคล มักจะเกิดขึ้นกับบุคคลในสถานการณ์ต่าง ๆ ไปทุกสถานการณ์ จะมีความเข้มข้นในระดับต่ำ แต่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นระยะเวลานาน จนเป็นลักษณะเฉพาะประจำตัวบุคคล) น้อยกว่า กลุ่มที่ฝึกสมาธิที่มีระยะเวลาฝึกระหว่างร้อยละ 50 - 75 แต่ไม่แตกต่างกับกลุ่มที่ไม่ได้ฝึกสมาธิ และ หลังการฝึกอานาปานสติสมาธิ นักศึกษาที่ฝึกสมาธิโดยมีระยะเวลาการฝึกสมาธิมากกว่าร้อยละ 75 มีระดับความวิตกกังวลแบบ Trait ลดลงกว่าก่อนการฝึกสมาธิ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และกลุ่มนักศึกษที่ฝึกสมาธิโดยมีระยะเวลาฝึกระหว่างร้อยละ 50 - 75 และกลุ่มที่ไม่ได้ฝึกสมาธิ มีระดับความวิตกกังวลแบบ Trait ก่อนและหลังการฝึกอานาปานสติสมาธิไม่แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สมศรี พิพัฒน์วิระวัฒน์ (Somsri Pipatveravat. 1981) ทำการศึกษาเรื่อง ผลของการฝึกสมาธิแบบ ที.เอ็ม. (Transcendental Meditation) ที่มีต่อชาวปัญญาและการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษา มีอายุระหว่าง 16 - 18 ปี ใช้เวลาในการฝึกสมาธิ 4 เดือน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มที่ฝึกสมาธิอย่างสม่ำเสมอ มีชาวปัญญาและการเรียนรู้ เปลี่ยนแปลงไปในทางที่เพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มที่ไม่สม่ำเสมอและ กลุ่มนักเรียนที่ไม่ได้ฝึกสมาธิ

ช.กัรติ ศิริบุญ (Chaw-Keerati Sriripoon. 1982)

ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลของการฝึกสมาธิแบบ ที.เอ็ม. (Transcendental Meditation) ต่อลักษณะบุคลิกภาพบางประการของเยาวชนสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง มีอายุระหว่าง 14 - 19 ปี ใช้เวลาในการฝึกสมาธิ 3 เดือน ผลการศึกษาสรุปว่า การฝึกสมาธิทำให้ ความวิตกกังวลในเยาวชนลดลง เป็นผลให้คะแนนของบุคลิกภาพที่วัดโดยแบบทดสอบ M.M.P.I ลดลงไปด้วย ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของบุคลิกภาพไปในทางที่ดีขึ้น

จากผลการวิจัยต่าง ๆ ชัดเจนจะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา เป็นผู้ที่อยู่ในระดับวัยรุ่นตอนปลายต่อกับวัยผู้ใหญ่ และผลการศึกษพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเกิดขึ้นระหว่างกลุ่มที่ฝึกสมาธิและไม่ได้รับการฝึกสมาธิ กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในระดับวัยรุ่นตอนปลายต่อวัยผู้ใหญ่ส่วนใหญ่ยังเป็นนักเรียน นักศึกษาอยู่ ซึ่งยังมีประสบการณ์ในชีวิตน้อย และยังมีโอกาสที่จะมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ต่อไปอีก แต่การศึกษาวัยครั้งนี้ได้กระทำกับกลุ่มที่มีวัยเป็นผู้ใหญ่วัยผ่านประสบการณ์ในชีวิตมามากตามวัยที่ผ่านมา มีการพัฒนาทางด้านความคิดตามประสบการณ์ที่ได้รับจึงทำให้มีคำแนะนำการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูง และทำให้มีการเปลี่ยนแปลงต่อไปได้น้อย

2. การผ่านประสบการณ์ทางสังคมบางประการ เช่น การต่อสู้คดีตามขั้นตอนของขบวนการยุติธรรม หรือการถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำมานานพอสมควรประมาณ 4 ปี ก่อนที่จะได้รับการศึกษาทดลองในครั้งนี้ การที่ได้อ่านการต่อสู้คดีตามขั้นตอนของขบวนการยุติธรรม ทำให้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องของการให้เหตุผล และการถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำนานพอควรนี้อาจทำให้ผู้ต้องขังยอมรับถึงผลกระทบที่ตนกระทำ หรือเกิดความสำนึกผิดขึ้น ยอมรับตนเองในสภาพที่เป็นจริง และทำให้เกิดการปรับตัวขึ้นในอีกระดับหนึ่ง เมื่อต้องอยู่ภายในเรือนจำและถูกตัดขาดจากสังคมภายนอก ในเรื่องประสบการณ์ทางสังคมนี้ ทั้งเพียเพ (Piaget. 1932) และโคลเบอร์ก

(Kohlberg. 1958) ต่างก็มองพัฒนาการทางจริยธรรมว่าเป็นผลผลิตของอิทธิพลรวมระหว่างพัฒนาการของสติปัญญากับประสบการณ์ทางสังคม (โกเลด มีคุณ 2526 : 18) และในเรื่องของการยอมรับตนเองนั้น สุริยา เหมตะศิลป์ (สุริยา เหมตะศิลป์ 2521 : 57) ได้ศึกษาเนื้อหาความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมกับระดับสติปัญญาและการยอมรับตนเองของเด็กวัยรุ่นตอนต้น ผลของการศึกษาพบว่าการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ระดับสติปัญญา และการยอมรับตนเองมีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เนื้อหาความสัมพันธ์ที่ละคู่พบว่า การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสัมพันธ์กับการยอมรับตนเองอย่างเชื่อมั่นได้ แต่การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับระดับสติปัญญาไม่สัมพันธ์กัน นอกจากนั้นการยอมรับตนเองกับระดับสติปัญญาก็ไม่สัมพันธ์กันด้วย 3. การได้รับการอบรมสั่งสอนทางด้านศาสนาและศีลธรรมเป็นประจำเมื่ออยู่ในเรือนจำ อาจทำให้ระดับการให้เหตุผลทางจริยธรรมอยู่ในขั้นสูงขึ้น จากเหตุผลทั้ง 3 ประการนี้ อาจเป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้ต้องขังมีคำแนะนำการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่สูงแล้ว ก่อนการทดลอง 4. กลุ่มตัวอย่างที่เข้าการศึกษาทดลองครั้งนี้ ถึงแม้ว่าจะไม่ได้รับการฝึกสมาธิ

มาก่อน แต่ก็เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีความสมัครใจและพร้อมที่จะให้ความร่วมมือ ซึ่งอาจทำให้โดยผู้ที่มีความพร้อมทางจิตใจ มีความสนใจใฝ่ศึกษาด้านศีลธรรมอยู่แล้วมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งทำให้ได้คะแนนในระดับที่สูง

จากการศึกษาทดลองของ เทรซี และครอส (โกศล มีคุณ 2524 : 52 อ้างอิงมาจาก Tracy and Cross. 1973) โดยใช้วิธีการแสดงบทบาท เพื่อพัฒนาระดับจริยธรรมของผู้รับการฝึก โดยต้องการทราบว่าวัยรุ่นลักษณะเช่นไร จะมีพัฒนาการทางจริยธรรมมากที่สุด เมื่อได้รับการฝึก ซึ่งเขาพบว่าวัยรุ่นที่มีพัฒนาการทางจริยธรรมมากที่สุดคือผู้ที่มีจริยธรรมเดิมอยู่ในระดับก่อนกฎเกณฑ์ (ชั้น 1, 2) ซึ่งผลการวิจัยนี้ได้แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาจริยธรรมแก่ผู้ที่มีจริยธรรมต่ำ ทำได้ง่ายกว่าผู้ที่มีจริยธรรม เดิมอยู่ในระดับปานกลางหรือสูงอยู่แล้วเดิม

การวิจัยของไทยซึ่งทำโดย ฉกาจ ช่วยโต (ฉกาจ ช่วยโต 2521) ได้ศึกษาผลของการอบรมตามโครงการจริยธรรมสำหรับนักศึกษาวิทยาลัยครูสงขลา ซึ่งโครงการดังกล่าวได้ใช้วิธีการฝึกอบรมจริยธรรมโดยวิธีการอบรมทางศาสนา และได้พบว่าจากการเข้าร่วมการฝึกอบรม ผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำอยู่เดิม มีการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมมากกว่าผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงอยู่เดิม ดังนั้นการที่ผู้ทองซึ่งมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงอยู่แล้ว จึงมีโอกาสในการพัฒนาต่อไปได้น้อย

2.2 ประการที่สอง อาจจะเนื่องมาจากทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทั้ง 3 ระดับโหม ได้รับการอบรมสั่งสอนทางค่านิยมศาสนา และศีลธรรมอย่างต่อเนื่อง เช่นมีการเปิดวิทยุรายการธรรมะใหญ่ทองซังฟ้ง และมีการอบรมโดยอนุศาสนาจารย์ในตอนกลางวัน และยังมีพระภิกษุมาแสดงพระธรรมเทศนา ทุกวันเสาร์หรือวันอาทิตย์อีกด้วย ดังนั้นแม้กลุ่มควบคุมจะไม่ได้รับการฝึกสมาธิ แต่ก็ได้รับการอบรมสั่งสอนทางค่านิยมศาสนา และศีลธรรมอย่างต่อเนื่องตลอด เหมือนกับกลุ่มทดลองและผู้ทองซังอื่นได้รับ ดังนั้นจึงทำให้คะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ทองซังกลุ่มทดลองไม่แตกต่างกับกลุ่มควบคุมในทุกระดับโหม

ตอนที่ 3

3. ทดสอบสมมติฐานที่ 4 ที่ว่า ผู้ทองซึ่งกำหนดโทษระดับต่าง ๆ ในกลุ่มทดลองมีการเปลี่ยนแปลงการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกันหลังการฝึกสมาธิ ผลปรากฏว่าจากการทดสอบต่อการเปลี่ยนแปลงการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของกลุ่มทดลอง โดยการเปรียบเทียบระหว่างผลต่างของคะแนนหลังการทดลอง (Post-test) กับคะแนนช่วงก่อนการทดลอง (Pre-test) ของผู้ทองซึ่งกลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่ม ปรากฏว่าสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถสรุปว่ากลุ่มทดลองทั้ง 3 ระดับโทษ คือกลุ่มทดลองของผู้ทองซึ่งกำหนดโทษ 25 - 50 ปี และกำหนดโทษ 50 ปีขึ้นไป - ตลอดชีวิต ที่ทำการฝึกสมาธิ 16 สัปดาห์ และกลุ่มทดลองของผู้ทองซึ่งกำหนดโทษประหารชีวิต ที่ทำการฝึกสมาธิ 6 สัปดาห์ มีการเปลี่ยนแปลงการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกันหลังการฝึกสมาธิ ทั้งนี้เพราะ

ประการแรก ผู้ทองซึ่งในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ในช่วงก่อนการทดลอง (Pre-test) มีคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน ดังแสดงไว้ในตาราง 5 ซึ่งหมายความว่า กลุ่มทดลองของผู้ทองซึ่งระดับโทษทั้ง 3 ระดับ ไม่มีความแตกต่างกันในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ซึ่งได้อธิบายไปแล้วในตอนที่ 1 ของบทนี้ และเมื่อให้ทำการทดสอบสมมติฐานที่ 1, 2 และ 3 แล้วพบว่ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมของแต่ละระดับโทษ มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับกลุ่มทดลองของระดับโทษต่าง ๆ จึงไม่ต่างกัน

ประการที่สอง การที่กลุ่มทดลองทั้ง 3 ระดับโทษมีการเปลี่ยนแปลงคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่ต่างกัน เพราะคะแนนเฉลี่ยของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของกลุ่มทดลองทั้ง 3 ระดับโทษ อยู่ในขั้นสูงอยู่แล้ว ซึ่งการอภิปรายผลเป็นเช่นเดียวกับตอนที่ 2 ข้อ 2.1

ประการที่สาม เป็นเพราะผลของการอบรมสั่งสอนทางค่านิยมพุทธศาสนาและศีลธรรมอย่างต่อเนื่อง ให้กับผู้ทองซึ่ง ในเรือนจำกลางบางขวาง ซึ่งการอภิปรายผลเป็นเช่นเดียวกับในตอนที่ 2 ข้อ 2.2

ถึงแม้ว่าจากการศึกษาครั้งนี้ ไม่ได้แสดงให้เห็นว่า การฝึกสมาธิมีผลต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ทองขังก็ตาม แต่จากการสอบถามถึงความรู้สึกของผู้ทองขังที่ได้รับ การฝึกสมาธิ เกือบทุกคนยอมรับว่าการฝึกสมาธิเป็นสิ่งที่ดีและมีประโยชน์ต่อตัวเขาเอง เช่น ทำให้จิตใจสงบเยือกเย็นลง อารมณ์โกรธลดน้อยลงหรือไม่โกรธใครง่าย ๆ มีเหตุผลมากขึ้น และมีความสนใจในการศึกษาธรรมะมากขึ้น เพราะเห็นว่าเป็นแนวทางที่ตนจะหาความสงบ และความสุขใจได้

มีข้อที่น่าสนใจก็คือ ผู้ทองขังกำหนดโทษประหารชีวิต (ดูตาราง 2) ทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม จะมีคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าผู้ทองขังระดับโทษอื่น ๆ และใน ผู้ทองขังกำหนดโทษประหารชีวิตกลุ่มทดลอง มีความตั้งใจในการฝึกสมาธิสูง และมีความสนใจที่จะหาหนังสือธรรมะมาอ่านมาก รวมทั้งผู้ทองขังกำหนดโทษประหารชีวิตที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมก็มีความสนใจในการหาหนังสือธรรมะมาอ่านมาก การที่ผู้ทองขังกำหนดโทษ ประหารชีวิตหันมาให้ความสนใจใ้ษาธรรมะอย่างมาก อาจเป็นเพราะความสำนึกผิด จึงใช้ ธรรมะเป็นที่พึ่งสุดท้ายของตน หรือเพื่อเป็นการชำระความบาปของตนบางส่วนและเป็นโอกาส สร้างบุญกุศลเป็นครั้งสุดท้าย การฟังธรรมะเป็นวิธีทางเดียวที่จะทำให้จิตใจเกิดความสงบได้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การที่กรมราชทัณฑ์ได้นำการอบรมฟื้นฟูแก้ไขจิตใจของผู้ทองขัง โดยใช้วิธี การอบรมสั่งสอนทางศาสนาและศีลธรรมนั้น เป็นสิ่งที่ดีถูกต้องแล้ว ควรที่จะทำอย่างต่อเนื่อง และควรมีการประเมินผล หรือติดตามผลดูว่าผู้ทองขังให้ความสนใจและให้ความสำคัญเพียงใด
2. แม้ว่าการศึกษาในครั้งนี้จะไม่แสดงให้เห็นว่า การฝึกสมาธิมีผลต่อการให้เหตุผล เชิงจริยธรรมของผู้ทองขังก็ตาม แต่การให้ผู้ทองขังฝึกสมาธิก็เป็นสิ่งที่ดี อันอาจก่อให้เกิดผลดี ในด้านอื่น ๆ ซึ่งสมควรที่จะมีการศึกษาวินิจฉัยต่อผู้ทองขังอะไรบางอย่าง สมควรที่กรมราชทัณฑ์ให้ ความสำคัญ โดยจัดหาสถานที่ที่เหมาะสมในเรือนจำที่ปราศจากเสียงรบกวนต่าง ๆ เป็นที่ให้ผู้ทองขังได้ฝึกสมาธิ

3. กรมราชทัณฑ์ควรให้ความสนใจต่อการอบรมสั่งสอนทางศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรมแก่เจ้าหน้าที่เรือนจำด้วย เพราะเจ้าหน้าที่เรือนจำนั้นเป็นบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดผู้ต้องขัง เป็นแบบอย่างและเป็นผู้ที่ให้คำปรึกษาให้โทษผู้ต้องขัง เป็นผู้ต้องขังปฏิบัติตามคำสั่ง และมีอำนาจในการดูแลปกครองให้เป็นไปตามเป้าหมายของกรมราชทัณฑ์ ควรให้การอบรมสั่งสอนอย่างต่อเนื่อง และควรมีการประเมินผลและติดตามผลด้วยว่า เจ้าหน้าที่ให้ความสำคัญหรือให้ความสนใจเพียงใด

4. ในเรื่องของผู้นำในการฝึกสมาธิ และวิธีการในการฝึกสมาธิเป็นสิ่งสำคัญอย่างมาก ผู้นำในการฝึกสมาธิควรมีความเข้าใจในเป้าหมายของการฝึกสมาธิว่าจะฝึกสมาธิให้แก่ผู้ต้องขังเพื่อจุดประสงค์ใด และควรเข้าใจในวิธีการในการฝึกสมาธิให้เหมาะสมกับลักษณะของผู้ต้องขัง และถ้าสามารถนิมนต์พระภิกษุที่มีความรู้ความสามารถมาช่วยอบรมสั่งสอนในการฝึกสมาธิให้แก่ผู้ต้องขังเป็นครั้งคราวก็จะเป็นสิ่งที่ดี

5. ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ต้องขังที่ให้ความสนใจขอเข้าร่วมการฝึกสมาธิ เมื่อเทียบจำนวนกับผู้ที่ไม่ให้ความสนใจแล้ว ผู้ต้องขังที่ให้ความสนใจขอเข้าร่วมการฝึกสมาธิมีจำนวนน้อย ผู้ต้องขังส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสนใจ ดังนั้นทางกรมราชทัณฑ์และทางเรือนจำควรหาวิธีการชี้แนะหรือแนะนำ หรือชักจูงให้ผู้ต้องขังให้ความสนใจเห็นถึงประโยชน์และความดีงามของการฝึกสมาธิ รวมทั้งการอบรมทางศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรมด้วย

6. ทางกรมราชทัณฑ์และทางเรือนจำควรจัดหาหนังสือธรรมะให้ผู้ต้องขังได้อ่านอย่างกว้างขวางและเพียงพอ และสภาพแวดล้อมภายในเรือนจำควรมีความสะอาด ร่มรื่นและมีมุมสงบในแต่ละแดน ผู้ต้องขังในแต่ละเรือนจำไม่ควรแออัดมากเกินไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ควรมีการทำการศึกษาร่องผลของการฝึกสมาธิที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขัง โดยใช้กลุ่มตัวอย่างในระดับอื่น ๆ เช่น พวกที่มีกำหนดโทษน้อย ผู้ต้องขังที่มีลักษณะความผิดที่แตกต่างกันไป หรือผู้ต้องขังในระดับอายุต่าง ๆ เพื่อศึกษาว่าจะมีผลแตกต่างกันหรือไม่ และจะใ้รู้ว่าการใช้วิธีการฝึกสมาธิมีผลต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแก่ผู้ต้องขังประเภทใดที่ใดผล เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางในการให้การอบรมแก้ไขฟื้นฟูจิตใจผู้ต้องขัง

2. ควรศึกษาว่าการฝึกสมาธิมีผลด้านใดบ้างต่อผู้ทองซังในระดับโทษ, ลักษณะโทษ และอายุต่าง ๆ เพื่อจะใคร่เป้าหมายของการให้การฝึกสมาธิแก่ผู้ทองซังที่มีลักษณะต่าง ๆ ต่างกัน

3. ในการศึกษาทดลองครั้งนี้กระทำกับผู้ทองซังที่มีความสนใจจะเข้าร่วมการฝึกสมาธิซึ่งเป็นกลุ่มผู้ทองซังที่มีจำนวนน้อย ผู้ทองซังส่วนใหญ่ยังไม่มี ความสนใจที่จะเข้าร่วมการฝึกสมาธิ ถ้ามีโอกาสที่จะทำการศึกษาดูทดลองครั้งต่อไปควรนำผู้ทองซังที่ไม่สนใจมาทำการทดลองฝึกสมาธิ เพื่อศึกษาดูว่ามีความแตกต่างจากกลุ่มที่มีความตั้งใจฝึกสมาธิหรือไม่

4. การศึกษาดูทดลองครั้งนี้ปรากฏว่าผู้ทองซังในกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นสูง จึงควรมีการศึกษาดูว่าผู้ทองซังเมื่อแรกเข้ามาถูกคุมขังในเรือนจำแล้วจะยังไม่ถึงที่สุดก็ควรศึกษาดูว่าการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแก่ไหน และหลังจากคดีสิ้นสุดแล้วศึกษาดูว่าการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแก่ไหน และเมื่อใกล้พ้นโทษก็ควรวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมดูอีกที่ว่าการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแก่ไหน ทั้งนี้เพื่อศึกษาดูว่าระหว่างที่ผู้ทองซังถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำมีการพัฒนาการการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมหรือไม่อย่างไร แต่การศึกษาแบบนี้ต้องใช้ระยะเวลายาวนาน

5. ในการทดลองเพื่อพัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม นอกจากใช้วิธีการฝึกสมาธิแล้วยังมีอีก 4 วิธีการที่ได้รับการศึกษาดูทดลองแล้วว่าสามารถเพิ่มการพัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมได้ คือ การให้ความรู้ขั้นสูงขึ้น การให้แสดงบทบาท การใช้กลุ่มให้เกิดการคล้อยตาม และการเลียนแบบจากตัวแบบ จึงควรที่จะนำวิธีการเหล่านี้มาลองทำการศึกษาดูทดลองดูว่า วิธีไหนที่เหมาะสมที่จะใช้ในการพัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ทองซัง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กานแก้ว พงษ์อุคม พัฒนาการด้านการศึกษาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ และการศึกษา
เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ปรินิพนธ์
กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 158 หน้า อัดสำเนา
โกศล มีคุณ การวิจัยเชิงทดลองฝึกอบรมการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมและทักษะในการ
สวมบทบาทของ เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปรินิพนธ์ กศ.ค. มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 385 หน้า อัดสำเนา
ชนิสรา จันทักษ์ และคนอื่น ๆ "การสำรวจบุคลิกภาพบางประการของนักโทษเรือนจำ
กลางบางขวาง โดยใช้แบบทดสอบ M.M.P.I." วารสารจิตวิทยาคลินิก
3 : 34 - 44 ธันวาคม 2521
ช.กীরติ ศิริบุญ และคนอื่น ๆ "การศึกษาลักษณะบุคลิกภาพบางประการของผู้ต้องขัง
ไทย" วารสารจิตวิทยาคลินิก 1 : 9 - 27 มิถุนายน 2528
ช.กীরติ ศิริบุญ อุทัยวรรณ อินทราลี และ สภา จันทสโร "การศึกษาเชาวน์ปัญญา
ผู้ต้องขังวัยหนุ่ม" วารสารราชทัณฑ์ 1 : 37 - 42 มกราคม - กุมภาพันธ์
2523
ชนชื่น สมประเสริฐ ผลของการฝึกสมาธิต่อระดับความวิตกกังวล ปรินิพนธ์
วท.ม. มหาวิทยาลัยมหิดล 2526, 104 หน้า อัดสำเนา
ชูศรี วงศ์ธนะ เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย พิมพ์ครั้งที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2527, 370 หน้า
แบบแผนการทดลองและสถิติ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2528, 309 หน้า
ชินโอสถ หัสบำเรอ คัมภีร์ช่วยพุทธธรรม หนังสือที่ระลึกในงานฌาปนกิจ นางพูนสุข
บุญเสริฐ โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์ 2525, 79 หน้า
ณรงค์ ส่งขาว การศึกษาลักษณะทางประชากรของผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง
ปรินิพนธ์ วท.ม. มหาวิทยาลัยมหิดล 2528, 153 หน้า อัดสำเนา

ทอง เกื้อน พันธมนาวิน จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา ไทยวัฒนาพานิช
2524, 150 หน้า

ทอง เกื้อน พันธมนาวิน และ เพ็ญแซ ประจันปัจฉนีก จริยธรรมของเยาวชนไทย
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร โรงพิมพ์
กรมศาสนา 2520, 339 หน้า

ประยุทธ์ ปยุตโต, พระราชวรมณี พุทธธรรม โรงพิมพ์การศาสนา 2526,
254 หน้า

_____ พจนานุกรมพุทธศาสตร์ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2518, 374 หน้า
ประสาน ประเสริฐประศาสน์ "แนวทางในการพัฒนาจิตใจผู้ต้องขัง" วิธีปลูกฝัง
คุณธรรมและค่านิยมพื้นฐาน พิมพ์เป็นธรรมบรณาการในการถวายผ้าพระกฐิน
พระราชทาน 12 พฤศจิกายน 2526 หน้า 109 - 133 กรมราชทัณฑ์ กระทรวง
มหาดไทย

ประเสริฐ เมฆมนต์ หลักพัฒนาวิทยา บพิธการพิมพ์ 2523, 584 หน้า

_____ สำรวจและชบวนการยุติธรรม บพิธการพิมพ์ 2523, 509 หน้า

_____ "สถิติข้อมูลราชทัณฑ์ที่น่าสนใจ" วารสารราชทัณฑ์ 5 : 35 - 49
กันยายน - ตุลาคม 2525

ณัฏฐ์ สีกา รวมกฎหมาย พิมพ์ครั้งที่ 4 บพิธการพิมพ์ 2523, 395 หน้า

พยอม อิงคตานวรัตน์ จิตวิทยาพัฒนาการวัยผู้ใหญ่ โครงการตำรา-ศิริราช คณะ
แพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล 2523, 147 หน้า

พรณีย์ กันทรากกร การศึกษาเปรียบเทียบจริยธรรมของ เด็กก่อนวัยเรียนที่มีภูมิหลัง
ต่างกัน ในจังหวัดสงขลา ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2523, 70 หน้า อักสำเนา

พุทธทาสภิกขุ บรรณธรรม ภาควิชาบาลี พิมพ์ครั้งที่ 4 หจก.การพิมพ์พระนคร 2525,
829 หน้า

มหาดไทย, กระทรวง กรมราชทัณฑ์ รายงานประจำปี 2527 โรงพิมพ์ราชทัณฑ์
2529, 169 หน้า

มหาดไทย, กระทรวง กรมราชทัณฑ์ ประวัติสังเขปเรือนจำกลางบางขวาง

ป.การพิมพ์ 2527

ราไพ สุขสวัสดิ์ ณ อยุธยา สถิติการวิจัย ภาควิชาชีวสถิติ คณะสาธารณสุขศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหิดล 2526, 282 หน้า

วิเชียร เกตุสิงห์ หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สำนักพิมพ์

เรือนอักษร 2524, 153 หน้า

_____ สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย ไทยวัฒนาพานิช 2526, 187 หน้า

วิเชียร ทองนุช เปรียบเทียบการคิดให้เหตุผลตามหลักการอนุรักษ์และการให้เหตุผล

เชิงจริยธรรมของนักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูและภูมิหลังทางสังคมต่างกัน

ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521, 119 หน้า

อค์สำเนา

วิรัช จาบลนอม เปรียบเทียบการคิดหาเหตุผลตามหลักตรรกศาสตร์และการคิดหา

เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับอายุ 13 และ 15 ปี ในกรุงเทพมหานคร

และในชนบท ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

2520, 73 หน้า อค์สำเนา

ศรীরรรณา เขียวดี พัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง

วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522, 94 หน้า อค์สำเนา

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิชาการ กองวิจัยทางการศึกษา การศึกษาหาเกณฑ์ปกติ

ของระดับพัฒนาการทางจริยธรรมและองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางจริยธรรม

โรงพิมพ์การศาสนา 2524, 101 หน้า

สาโรช บัวศรี "จริยธรรมศึกษา" วิจัยและวัดผล 27 4 : 1 - 31 2527

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน โรงพิมพ์

กรมศาสนา 2524, หน้า

สุพรรณศรี ชุมทรัพย์ พัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาในภาคเหนือ

วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522, 109 หน้า อค์สำเนา

สุริยา เหมตะศิลป์ ความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรม ระดับสติปัญญาและการยอมรับตนเอง ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2521, 45 หน้า
อัคราเสนา

อวยชัย โรจนนิรันดร์กิจ ผลของการฝึกอานาปานสติสมาธิ ในพุทธศาสนาต่อการพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ปรินญาณินพนธ์ วท.ม. มหาวิทยาลัยมหิดล 2526, 77 หน้า
อัคราเสนา

อโนชา จังจรัส ผลของการบวชชีพรามณ์ ต่อระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ในจังหวัดภาคกลาง ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2529, 148 หน้า
อัคราเสนา

อุษา หัษชะวนิช ความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรม ความถนัดทางภาษา และการควบคุมภายในและภายนอกของเกี้ยวรุ่นตอนต้น ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521, 65 หน้า
อัคราเสนา

Bes, Helen. The Developing Child. "Moral Development," in The Developing Child. p. 298 - 317, New York, Harper and Row, 1975.

Bull, Norman J. Moral Judgement form Childhood to Adolescence. Beverly Hills, Calif, Sage Publications, 1969. 303 p.

Burton, R.V. Generality of Honesty Reconsidered. Psychological Review. p. 481 - 499, 1963.

✓ Crain, William C. The Theory of Child Development. Englewood Cliffs, Prentice-Hall, Inc., 1980. 302 p.

Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. 5th.ed., Tokyo, McGraw-Hill, International Book Company, 1981. 549 p.

✓ Fraenkel, Jeck R. "Moral Reasoning," in How to Teach About Value : An Analytic approach. p. 51 - 82 p, Englewood Cliffs, N.J., Prentice-Hall, 1977.

Hurlock, E.B. Child Development. New York, McGraw-Hill Book Company, Inc., 1956. 776 p.

Kay, William. Moral Education. London, George Allen & Unwin Ltd., 1975. 383 p.

Kohlberg, L. "Moral Stage and Moralization : The Cognitive Development Approach," in Moral Development and Behavior. p. 31 - 53, New York, Halt Rinehart and Winston, 1976.

"Development of Moral Character and Moral Ideology," in M.L. Hoffman & L.W. Hoffman (E.D.S.) Review of Child Development Research. p. 383 - 432. Vol. 1, Hartford, Connecticut : Connecticut Printers, Inc., 1964.

Pipatveravat, Somsri. The Effects of TM on Intelligence and Learning Ability. Masters' Thesis, Mahidol University, 1981. 65 p.

Roe, Richard L. Comp. Development Psychology Today. Del Mar, California, Communication Research Machines, Inc., 1971. 575 p.

Skinner, B.F. Beyond Freedom and Dignity. New York, Alfred A Knopf, 1971. 225 p.

Sriripoon, Chaw-Keerati. The Effects of Transcendental Meditation on some Characteristics of Jevvenile Offenders' Personality. Master's Thesis, Mahidol University, 1982. 81 p.

ពាក្យស្នើ

- แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ
- แสดงแบบทดสอบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
- แสดงคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ตอบข้อ

ตาราง 17 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบทดสอบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

ข้อ	t	ข้อ	t
1	4.2352	11	4.2962
2	3.2067	12	3.3939
3	3.9726	13	4.2758
4	3.7393	14	3.1666
5	3.7333	15	5.0285
6	3.0877	16	3.1192
7	6.0869	17	3.8048
8	3.0379	18	2.7225
9	4.9290	19	5.9590
10	2.7450	20	4.7311

แบบถามความคิด เห็น

ชื่อ..... นามสกุล.....
 อายุ.....การศึกษาจบชั้น.....
 กำหนดโทษที่ศาลพิพากษา.....
 เหลือโทษที่จะจำต่อไปอีก.....ปี
 นับถือศาสนา.....
 เคยฝึกสมาธิมาก่อนบ้างหรือไม่.....(เคย, ไม่เคย)
 สนใจที่จะฝึกสมาธิบ้างหรือไม่.....(สนใจ, ไม่สนใจ)

แบบถามความคิด เห็นชุดนี้มีทั้งหมด 20 เรื่อง แต่ละเรื่อง เป็นเหตุการณ์ที่สมมุติขึ้น ขอให้ท่านอ่านแต่ละเรื่องพร้อมด้วยการกระทำของคนที่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์นั้นอย่างละเอียด แล้วจึงคิดถึงเหตุผลว่าถ้าท่านเป็นคน ๆ นั้น ท่านจะทำเช่นนั้นเพราะเหตุใด โดยมีคำตอบให้เลือก 6 คำตอบ ในแต่ละเรื่อง คำตอบใดตรงกับที่ท่านคิดไว้มากที่สุดให้ท่านขีดเครื่องหมาย ✓ ลงหน้าคำตอบนั้นเพียงคำตอบเดียว

ความคิด เห็นที่ท่านแสดงออกมานี้ จะไม่มีผลกระทบกระเทือนถึงท่านแต่อย่างใด ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือและตอบด้วยความจริงใจ

แบบถามความคิดเห็น

1. ประเทศของท่านปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย โดยมีเราเลือกตั้งทุก 4 ปี แต่ในขณะนั้นรัฐมนตรีในคณะรัฐบาลเกิดความขัดแย้งและทะเลาะวิวาทกันอยู่ตลอดเวลา สร้างความเบื่อหน่ายให้กับประชาชน และในขณะนั้นท่านกุมกำลังทหารอยู่ในมือ และมีคนเรียกร้องให้ท่านทำการปฏิวัติ ท่านจะไม่ทำการปฏิวัติ เพราะ
 1. เราปฏิวัติและได้อำนาจมา ก็อาจทำให้คนอื่นไม่พอใจและทำการปฏิวัติเราบ้าง
 2. มีบางคนเท่านั้นที่เรียกร้องให้มีการปฏิวัติ แต่ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยที่จะใช้วิธีการปฏิวัติ
 3. หน้าที่ของทหารคือ ป้องกันประเทศและเชื่อฟังผู้ปกครองประเทศ
 4. เราต้องมีความศรัทธาและเชื่อมั่นในระบบที่ดำรง เพื่อความสงบสุขของสังคมในระยะยาว
 5. กลัวว่าเมื่อทำการปฏิวัติไม่สำเร็จจะถูกลงโทษข้อหาบฏ
 6. การปฏิวัติไม่สามารถแก้ปัญหาบ้านเมืองให้ดีขึ้นได้
2. ผู้หญิงคนหนึ่งเป็นบ้าสติไม่ดี ถูกจิกโกกกลุ่มหนึ่งดูไปข่มขืน ซึ่งท่านก็เห็นเหตุการณ์ตลอด และรู้ควยว่าผู้หญิงคนนั้นสติไม่ดี แต่ท่านจะไปแจ้งความตำรวจให้ทราบเรื่องนี้ เพราะ
 1. จะได้รับค้ายกย่องชมเชยจากคนอื่น
 2. เป็นการสะสมความดีไว้เพื่อว่าวันหนึ่งผลดีจะได้ตอบแทนเราบ้าง
 3. พวกนั้นทำผิดทั้งด้านกฎหมายและศีลธรรม
 4. เป็นสิ่งที่น่าละอายใจอย่างมาก ที่เห็นเพื่อนมนุษย์ด้วยกันถูกรังแกแล้วไม่ช่วย
 5. เพื่อความปลอดภัยของข้าพเจ้าเอง เพราะคนอื่นอาจจะว่าข้าพเจ้าร่วมข่มขืนด้วย
 6. เพื่อไม่ต้องการให้จิกโกกกลุ่มนี้ไปก่อความเดือดร้อนให้กับคนอื่น ๆ อีก

3. เศรษฐีทองได้โกงที่ดินของท่านไป และโกงที่ดินของชาวบ้านไว้มาก วันหนึ่งเศรษฐีทอง
โดยหารายมากเจ็บสาหัส ภรรยาของเศรษฐีทองได้มาขอร้องให้ท่านช่วยบรรเทาทุกข์เศรษฐีทอง
ไปส่งโรงพยาบาล ท่านจะไม่พาเศรษฐีทองไปส่งโรงพยาบาล เพราะ
1. ข้าพเจ้าจะละอายใจอย่างมากถ้าคนที่ข้าพเจ้าช่วยใหรอดชีวิต กลับไปทำความ
เดือดร้อนให้กับชาวบ้านและสังคมอีก
 2. การที่ไม่ช่วยผู้ที่เป็นภัยกับสังคม ไม่น่าจะผิดอะไร จะทำให้สังคมส่วนใหญ่มี
ความสงบสุข
 3. ข้าพเจ้าอาจถูกชาวบ้านตำราญร่างกายเอาได้ เพราะไปช่วยคนโกง
 4. การช่วยหรือไม่ช่วยก็ไม่เป็นการผิดกฎหมายแต่อย่างใด
 5. คนที่โกงเขาควรได้รับการลงโทษที่สาสม
 6. กลัวว่าจะทำให้ชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่พึงพอใจตน
4. ท่านทำงานบริษัทแห่งหนึ่ง ในวันเงินเดือนออกปรากฏว่า เจ้านักงานที่รับผิดชอบใน
การจ่ายเงินเดือนจ่ายเงินเดือนให้ท่านเกินมา ท่านจะนำเงินที่เกินมากลับไปคืนให้
เจ้านักงาน เพราะ
1. เงินที่เกินมานั้นไม่ใช่สิ่งอันพึงมีพึงได้ของเรา ควรนำไปคืนเพื่อมอบให้กับผู้ที่เป็น
เจ้าของอันชอบธรรมดีกว่า
 2. ความซื่อสัตย์นั้น เป็นคุณธรรมที่จะช่วยให้สังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข
 3. มันเป็นส่วนหน้าที่ที่เราต้องซื่อสัตย์ต่อบริษัทและผู้ร่วมงาน
 4. ข้าพเจ้าจะได้รับคำยกย่องชมเชยจากหัวหน้าและผู้ร่วมงาน
 5. ถ้าหัวหน้ารู้หลังจากข้าพเจ้ารับเงินที่เกินมา แล้วไม่ยอมนำไปคืนอาจถูกลงโทษ
 6. ถ้าข้าพเจ้าเป็นผู้จ่ายเงินให้คนอื่นเกินไป ข้าพเจ้าก็อยากให้เขานำมาคืน
เช่นเดียวกัน

5. ท่านไปเช่าห้องพักอยู่กับผู้อื่นในห้องเดียวกัน วันหนึ่งตอนเย็นหลังจากอยู่ด้วยกันมาประมาณ 4 - 5 วัน ท่านพบว่าเงินของท่านที่เก็บไว้หายไปครึ่งหนึ่ง โดยเพื่อนร่วมห้องของท่านที่เพิ่งอยู่ด้วยกัน ได้เขียนจดหมายทิ้งไว้ว่า เขาเป็นคนเอาไปเอง แต่ไม่ได้บอกเหตุผลของการเอาเงินไปเลย ท่านจะไม่ไปแจ้งความกับตำรวจว่า เพื่อนของท่านขโมยเงินไป เพราะ
1. หากเขาถูกจับทั้งที่เขาทำไปด้วยความจำเป็น เขาเองคงจะต้องจะอายใจมาก
 2. เพื่อนร่วมห้องอาจมีความจำเป็นอย่างมาก เราควรรับฟังความคิดเห็นของเขา ก่อนที่จะตัดสินใจอะไร
 3. กลัวเพื่อนร่วมห้องหรือเพื่อน ๆ ของเขาจะมาตำหนิเขา
 4. กลัวเพื่อน ๆ คนอื่นตำหนิเขา เพราะเรื่องแค่นี้ไม่มีใครเขาแจ้งความกัน
 5. การกระทำของเพื่อนร่วมห้องยังไม่ได้เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายร้ายแรงอะไร
 6. เขาอาจใช้เงินคืนให้เรา และอาจให้รางวัลหรือให้ความช่วยเหลือแก่เราบางเมื่อเราเดือดร้อน
6. นายแดงเป็นคนยากจน แต่เมื่อมีการทำบุญที่วัด ก็มักจะบริจาคเงินร่วมด้วยอยู่เสมอ ถ้านายแดงท่านจะทนายแดง เพราะ
1. การทำบุญก่อให้เกิดความปิติ ความสุข ให้แก่ผู้ทำบุญด้วยศรัทธา
 2. ผลบุญที่ทำไปคงส่งผลตอบแทนไม่ในชาตินี้ก็ชาติหน้า
 3. การทำบุญอย่างนี้ ไม่เป็นพิษเป็นภัยหรือก่อความเดือดร้อนแก่ใคร
 4. มันเป็นส่วนหนึ่งของพุทธบริษัทที่ดี
 5. คนอื่น ๆ จะโคชมว่า ถึงจนแต่ก็ใจบุญ
 6. แม้จะมีเงินน้อยก็อาจถูกแย่งชิงเอาไปได้
7. นางจรรณีตัวคนเดียว มาจากต่างจังหวัดมาหางานทำในกรุงเทพฯ เนื่องจากสามีตายและไม่มีญาติพี่น้องอื่นเลย แต่ถูกกลุ่มวัยรุ่นหนุ่มซึ้นจนตองและโคคตลอดออกมา นางจรรณีไม่มีปัญญาจะเลี้ยงลูก จึงฆ่าลูกของตนเสีย และนายสอครูแอบเห็นเขาและรู้เรื่องเกี่ยวกับนางจรรณีมาตลอด นายสอครูไม่ควรบอกตำรวจจับนางจรรณีฆ่าลูกตัวเอง เพราะ

1. ลูกของนางจรรูณีก็ตายไปแล้ว ชีวิตทุกชีวิตเป็นสิ่งที่มีความหมาย นางจรรูณีอาจทำประโยชน์ให้กับสังคมหรือคนอื่น ๆ ได้อีก ถ้าเราให้โอกาสแก่เธอ
 2. อาจถูกนางจรรูณีตำราวยเอาได้ เนื่องจากลูกของตนเองก็ยังฆ่าได้
 3. นางจรรูณีไม่ใช่บุคคลที่ทำให้สังคมเดือดร้อนเลย มีบุคคลอื่นอีกมากที่ทำให้สังคมเดือดร้อน
 4. นางจรรูณีได้รับเคราะห์กรรมมากแล้ว คนส่วนใหญ่คงไม่อยากเห็นนางจรรูณีได้รับเคราะห์กรรมอีก
 5. เรื่องของคนอื่น นายสอครุไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยว
 6. การทำให้คนอื่นเดือดร้อนด้วยการกระทำของตน เป็นมลาย
8. ท่านซาหองพักอยู่กับเพื่อน โดยมีข้อตกลงกันว่าท่านและเพื่อนของท่านจะผลักดันหาความสะอาดของถนนละ 1 อาทิตย์ ปรากฏว่าต่อมาเพื่อนของท่านไม่ยอมทำตามสัญญา ไม่ยอมหาความสะอาดของถนนจะรับทำความสะอาดของถนนเคียวทุกวัน เพราะ
1. เพื่อนอาจเห็นใจและยอมช่วยหากได้
 2. ขาพเจายังไม่ออกจากเสียเพื่อน
 3. ถ้าเขาจาเป็นและมีเหตุผลสมควร ขาพเจ้าก็ทำเองได้
 4. มันเป็นเรื่องที่เรจะต้องรักษาความสะอาดของของเรา
 5. การกระทำที่ดีก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น เป็นสิ่งที่ควรกระทำ
 6. ไม่อยากให้มีเรื่องทะเลาะวิวาทบาดหมางกัน
9. นายสมควรกับนายสมคิดเป็นพี่น้องกัน นายสมควรผู้พี่เป็นตำรวจ นายสมคิดผู้น้องมีอาชีพทำนา วันหนึ่งควายที่โซ่ไถนาของนายสมคิดถูกขโมยไป นายสมคิดรู้ตัวคนขโมย ชื่อ นายถึก ซึ่งเป็นคนหมู่บ้านอื่น และขอขโมยควายชาวบ้านใกล้เคียงเป็นประจำ นายสมคิดตามหานายถึกจนพบ และเกิดการต่อสู้กัน ในที่สุดนายสมคิดยิงนายถึกตาย ทางเจ้าหน้าที่ตำรวจได้มอบหมายให้นายสมควรผู้พี่ ตามจับนายสมคิดผู้น้องที่ฆ่าคนตาย แต่พอแม่ญาติพี่น้องขอรับรองไม่ให้จับตัวนายสมคิด ถ้าวานเป็นนายสมควรจะไม่จับนายสมคิดผู้น้อง เพราะ
1. มันเป็นการโต้ตอบที่เหมาะสมกันอยู่แล้ว

2. การที่นายสมคิดฆ่าโจรตาย เท่ากับว่าเป็นผู้ช่วยให้สังคมมีความสงบสุขมากขึ้น
 3. ควรจะถือว่าเป็นการป้องกันทรัพย์สินมากกว่า
 4. มันไม่ยุติธรรมที่ผู้ทำให้สังคมมีความสงบ ต้องมามีความผิด
 5. กลัวมีเรื่องทะเลาะวิวาทกับญาติพี่น้องคนอื่น ๆ
 6. ถ้าจับน้องพวักญาติ ๆ คงเสียใจ และตำหนิซ้ำแะ
10. ท่านมีอายุครบเกณฑ์ทหารและได้ไปรับหมายเกณฑ์ทหารที่อำเภอ เมื่อถึงกำหนดวันเกณฑ์ทหาร ท่านก็ไปยังสถานคัดเลือกทหาร แต่ปรากฏว่าไม่มีชื่อของท่านในบัญชีเรียกชื่อ ทำให้ท่านไม่ถูกคัดเลือกไปเป็นทหารเกณฑ์ ท่านจะไปแจ้งขอเจ้าหน้าที่กำลังทำการคัดเลือกทหาร ว่าชื่อของท่านตกหายไป
1. ถ้าได้เป็นทหาร ก็จะได้เป็นการเสียสละเพื่อประเทศชาติ
 2. เป็นความรู้สึกสำนึกในหน้าที่ของพลเมืองดี
 3. การผ่านการเกณฑ์ทหารจะมีใบรับรองให้ ซึ่งจะนำไปใช้ประกอบการสมัครเข้าทำงานได้
 4. อาจถูกดำเนินคดีภายหลังได้ เมื่อรู้ทีหลังว่าชื่อตกหล่นแล้วไม่ไปแจ้ง
 5. ต้องการให้ทุกคนเป็นไปด้วยความยุติธรรมเท่าเทียมกับคนอื่น ๆ
 6. ชาวเขาคงได้รับคำชมเชยว่าเป็นคนที่ซื่อตรง
11. เด็กชายนกถูกเพื่อนกล่าวหาว่าและถูกกว่าใจไม่ถึง ไม่กล้าแฉกระทั่งจะฆ่าสัตว์ ถ้าใจถึงจริงก็ให้ฆ่าเป็ดหรือไก่โดยไข่มือเชือดคอ เพื่อน ๆ จึงจะยอมรับว่า เด็กชายนกใจถึง เด็กชายนกไม่ควรฆ่าไก่หรือเป็ด เพราะ
1. ความมีเมตตา มีความยุติธรรมประจักษ์ จะทำให้ทุกคนยอมรับนับถือเอง
 2. ถ้าเราทารายผู้อื่น สักวันเราอาจถูกทารายบ้างก็ได้
 3. จะถูกพ่อแม่ลงโทษไปฆ่าสัตว์
 4. กลัวคนอื่น ๆ เขาหัวเราะเยาะเอา เพราะคงไม่มีใครเขาทำกัน
 5. เป็นการกระทำที่ผิดศีลธรรม
 6. มีวิธีอื่นที่จะแสดงให้คนอื่นเห็นว่าใจกล้าได้หลายวิธี โดยไม่ต้องทาลายชีวิต

12. ท่านเป็นเศรษฐีออกเงินให้เขาๆ มีชื่อนานคนหนึ่งเข้ามาเงินไปจำนวนมาก และไต่ถามสัญญาไว้ว่าจะส่งตนและคอกให้ทุกเดือน แต่ต่อมาไม่รักษาสัญญา ส่งไปบ้าง ไม่ส่งไปบ้าง ท่านเคืองหลายครั้งก็ยังไม่คืน ท่านจะแจ้งความการตรวจดำเนินคดีกับเขา เพราะ

1. คนที่ไม่ทำตามข้อตกลง ปล่อยให้วุ่นวายสร้างปัญหาให้แกสังคม
2. เมื่อเขาเอาของเราไปแล้วไม่คืน เราก็คงลงโทษเขา
3. จะได้ไม่ขัดใจกับผู้อื่นที่เขาส่งเงินตรงตามเวลา
4. เพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ทุกฝ่าย
5. เพื่อนเขาบอย ๆ เขาอาจไม่พอใจและอาจทำร้ายเขาได้
6. เพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ทุกฝ่าย

13. นายสวัสดิ์เป็นนักเรียนโรงเรียนอาชีวะ วันหนึ่งนักเรียนโรงเรียนของนายสวัสดิ์คนหนึ่งถูกนักเรียนอีกโรงเรียนหนึ่งซึ่งไม่ถูกกัน รุมตีจนบาดเจ็บสาหัส เพื่อนนักเรียนโรงเรียนนายสวัสดิ์ได้นัดหมายกันเพื่อยกพวกไปตีโรงเรียนที่ไม่ถูกกันเป็นการตอบแทน และได้มาชวนนายสวัสดิ์ให้ไปด้วย ถ้าท่านเป็นนายสวัสดิ์จะไม่ไปร่วมด้วย เพราะ

1. ถ้าทางโรงเรียนทราบ จะต้องลงโทษ หรือถูกตำรวจจับ
2. เป็นการกระทำที่ผิดกฎระเบียบของทางโรงเรียน และผิดกฎหมายบ้านเมือง
3. การยกพวกไปตีพวกเขา วันหนึ่งพวกเขาก็อาจยกพวกมาตีพวกเราอีก
4. การกระทำอย่างนี้ ก่อให้เกิดความเคียดแค้นต่อกันทุกฝ่าย ไม่มีประโยชน์ ไม่มีผลดีต่อสังคม
5. การรู้จักให้อภัย อดทน อดกลั้น พุทจากกันด้วยสันติวิธี จะทำให้สังคมอยู่ด้วยกันได้อย่างสงบ
6. ครูบาอาจารย์ ญาติพี่น้องและคนส่วนใหญ่คงไม่เห็นด้วยที่ใช้วิธีอย่างนี้

14. นายอัมเณมีภรรยาและลูกแล้ว ตอนมีคดีต้องถูกจำคุก 75 ปี ทำให้ภรรยาและลูกลำบากมากในเรื่องการหาเงิน ภรรยาของนางจึงมาขอหย่าร้างไปแต่งงานใหม่เพื่อความสะดวกในเรื่องหาเงิน แต่ก็ยังงมาเยี่ยมเยียนและส่งของให้เป็นประจำมาให้ ถ้าไม่หย่าคงไม่มีปัญญาซื้อข้าวของมาเยี่ยมเพราะไม่สามารถหาเลี้ยงตนเองได้ นายอัมเณเอาเรื่องนี้ไปปรึกษาเพื่อนฝูง เพื่อนฝูงก็แนะนำให้หย่า ถ้าท่านเป็นนายอัมเณจะหย่ากับภรรยา เพราะ

1. ไม่ต้องการถูกทรมาน โดยไม่มีใครเหลียวแล
2. ต้องการกระทำการผิดเป็นครั้งสุดท้าย
3. ภรรยามีข้อแค้นใจเป็นพิเศษมาเสนอให้
4. ไม่ต้องการให้ลูกเมียต้องเดือดร้อนเรื่องการทำมาหากิน
5. มีความละเอียดใจที่ไม่สามารถรับผิดชอบในหน้าที่ของสามีและพ่อได้ ทำให้ครอบครัวลำบาก
6. ทำตามความคิดเห็นของเพื่อนฝูง

15. นายคิณถูกนายขอรักทำร้ายถึงแก่ความตาย แต่นายสอครุแอบเห็นเหตุการณ์ตลอด นายขอรักถูกจับได้ฐานสังสัยแต่ยังไม่มีความผิด ถ้าท่านเป็นนายสอครุจะไม่ไปเป็นพยาน เพราะ

1. การไม่ได้ไปเป็นพยานก็ไม่ได้เป็นการผิดกฎหมายอะไร
2. นายขอรักไม่ไ้มาทนายเรา เราก็ไม่ควรไปทำให้เขาเดือดร้อน
3. ขาพเจ้าจะละเอียดใจถ้าเอาคนที่สมควรมีความผิดเข้าคุก เขาอาจทำไปเพราะต้องการรักษาความเป็นธรรมให้แกสังคมก็ได้
4. เรายังไม่รู้ถึงสาเหตุที่นายขอรักทำร้ายนายคิณ นายขอรักอาจมีเหตุผลที่สมควร
5. ถ้านายขอรักออกมาทนายตนในภายหลัง หรือถูกทนายขอรักทำร้ายเอา
6. คนอื่น ๆ ก็คงไม่ไปเป็นพยานเช่นเดียวกัน

16. ขณะข้าพเจ้าไถนาอยู่ ปรากฏว่าเจопพระพุทธรูปเก่าแก่ฝังดินอยู่ เมื่อขวานั้นแพร่ไปก็มีพ่อค้า มาคิดตอซื้อพระเกตุข้าพเจ้าชุดใดหลายคน แต่ท่านนั้นบอกว่าพระพุทธรูปนี้เป็นสมบัติของชาติ ควรมอบให้แก่มหาวิทยาลัย ทางมหาวิทยาลัยทางราชการ เพราะ
1. ข้าพเจ้าอาจได้รางวัลเป็นการตอบแทน
 2. กลัวมีความผิดจะถูกจับไปลงโทษ
 3. พระพุทธรูปนี้เป็นของส่วนรวม ทุกคนควรมีโอกาสเท่าเทียมกันในการเป็นเจ้าของ
 4. ควรทำในสิ่งที่เห็นว่าเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ
 5. เพราะมีความรู้สึกว่ามันเป็นหน้าที่ของพลเมืองดี
 6. จะได้รับความยกย่องนับถือจากคนทั่วไป และจากทางราชการ
17. นายทิมक्रमวยได้เล่าอบรมสั่งสอนในเรื่องการชกมวยให้กับท่าน และได้ส่งท่านขึ้นชกใน ชื่อศิษย์ครูทิม และในช่วงนี้ท่านไปชอบผู้หญิงคนหนึ่ง ท่านรักเธอมากแต่พ่อแม่ของเธอ เรียกคำสั่งสอนแพง ท่านจึงไม่อาจหาเงินไปหมั้นได้ แต่ก่อนขึ้นชกมวย 1 วัน มีคนติดต่อ ขอให้ท่านลงมวยแล้วจะให้เงินก้อนหนึ่ง ซึ่งมากพอที่จะไปหมั้นคนรักของท่านได้ แต่ท่านไม่ ลงมวย เพราะ
1. ทุกคนควรจะมีปฏิบัติหน้าที่ของตัวเองด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และปณิธาน
 2. การลงมวยถือว่าเป็นการทรยศต่อวิชาชีพ
 3. การลงมวยเสียศักดิ์ศรีของลูกผู้ชาย
 4. การลงมวยได้เงินก้อนใหญ่ก็จริงแต่ได้เพียงครั้งเดียว
 5. จะทำให้ครูทิมและคนในค่ายมวยยกย่องชมเชยในความซื่อสัตย์
 6. กลัวครูทิมและคนในค่ายมวยลงโทษ
18. พ่อของท่านตายตั้งแต่มดเล็ก ๆ แม่ของท่านก็เลี้ยงท่านมาและท่านเป็นลูกคนเดียวเมื่อ ครอบบาทท่านกับวชิให้กับแม่ของท่าน ขณะที่กำลังบวชอยู่ปรากฏว่าแม่ของท่านเกิดเสียชีวิต ญาติ ๆ ของท่านจึงมาขอให้ท่านสึกออกไปเพื่อจัดงานศพให้แม่ของท่าน และในระหว่างนั้น เป็นช่วงที่อยู่ในระหว่างเขาศึกษา และท่านได้บอกเรื่องนี้ให้เขาอาวาสวัดที่ท่านบวชได้ทราบ เขาอาวาสวัดจึงจะชะงักแล้วท่านบวชเป็นช่วงที่ท่านเคร่งครัดมาก แต่ท่านจะ สึกออกไป เพื่อจัดงานศพแม่ของท่าน เพราะ

1. เคารพหารายทางร่างกายไม่ถึงชีวิตคงทนได้
2. ท่านเลียดูเรามา เมื่อท่านตายเราก็ต้องทำศพให้เป็นการตอบแทน
3. ทำตามความต้องการของญาติ ๆ เพื่อให้ญาติ ๆ พอใจ
4. เป็นหน้าที่ของลูกที่จะต้องจัดการเรื่องงานศพให้แม่
5. การกระทำใดที่จะทำให้คนอื่นหมดเรื่องเดือดร้อนก็ควรทำ
6. การแสดงความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณเป็นสิ่งประเสริฐและดีงาม

19. ท่าน (สมมุติเป็นผู้หญิง) รักกับคนรักของท่าน แต่พ่อแม่ของท่านจะให้ท่านแต่งงานกับผู้ชายคนอื่นที่ใคร่เลือกไว้ให้ คนรักของท่านมาชวนท่านหนี แต่ท่านจะไม่หนีตามคนรักของท่าน

เพราะ

1. การหนีตามกันไม่ได้ช่วยแก้ปัญหาเลย กลับจะสร้างปัญหาให้คนอื่น ๆ อีก
2. การหนีตามกันผิดขนบธรรมเนียมของสังคม
3. มันเป็นเรื่องน่าละอายที่จะทำอย่างนั้น ยังมิวช้อนที่ดีกว่าที่จะทำให้พ่อแม่เห็นใจ
4. พ่อแม่มีประโยชน์และช่วยเหลือเราดีกว่าคนรัก ซึ่งยังไม่มีอะไรแน่
5. เราต้องทำตามคำสั่งของพ่อแม่ผู้มีอำนาจ
6. การเชื่อฟังพ่อแม่จะทำให้คนอื่น ๆ ยกย่องชมเชย

20. เพื่อนบ้านของท่านมักขบขันตาคว่ำครวญครวญของท่านด้วยคาถาพยาบาลยาและมักจะใส่ร้ายให้คนอื่นฟังว่าท่านไม่ค่อยเป็นประจำ เพื่อนบ้านบางคนแนะนำให้ท่านดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งกับเพื่อนบ้านคนอื่น เพราะเขาอาจหาเรื่องเดือดร้อนร้ายแรงมาให้ท่านได้ ท่านควรดำเนินการกับเพื่อนบ้านคนนี้ เพราะ

1. การใส่ร้ายผู้อื่นทำให้สังคมขาดระเบียบ และสร้างความไม่เป็นธรรมให้กับผู้อื่น
2. การใส่ความวร้ายผู้อื่นเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายอยู่แล้ว
3. มันเป็นเรื่องอันชอบธรรมในการปกป้องเกียรติยศชื่อเสียงของตน
4. ทำเพราะไม่ต้องการให้คนอื่น ๆ คิดว่าเราเจ้านายเป็นอย่างที่เขากล่าวหา
5. เขาอาจหาเรื่อง หรือกลั่นแกล้งเราจนได้รับความเดือดร้อนได้
6. เขาทำไม่ดีกับเรา เราก็ต้องตอบแทนเขาบ้าง

แสดงคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ทองซึ่งกำหนดโทษต่าง ๆ
ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

เกณฑ์ในการให้คะแนน

ให้คะแนน 6	คะแนน	ถ้าระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 6
ให้คะแนน 5	คะแนน	ถ้าระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 5
ให้คะแนน 4	คะแนน	ถ้าระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 4
ให้คะแนน 3	คะแนน	ถ้าระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 3
ให้คะแนน 2	คะแนน	ถ้าระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 2
ให้คะแนน 1	คะแนน	ถ้าระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 1

ข้อทดสอบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในการศึกษาครั้งนี้มี 20 ข้อ ดังนั้น
คะแนนสูงสุดที่จะได้รับแบบทดสอบนี้คือ 120 คะแนน และคะแนนต่ำสุดคือ 20 คะแนน

ตาราง 18 แสดงคะแนนของผู้ต้องขังกำหนดโทษประหารชีวิตกลุ่มทดลอง ในช่วงก่อนการทดลอง (Pre-test) และหลังการทดลอง (Post-test)

ผู้ต้องขังคนที่	คะแนนช่วงก่อนการทดลอง	คะแนนช่วงหลังการทดลอง
1	98	101
2	107	105
3	111	116
4	99	105
รวม 4 คน	$\bar{X} = 103.7500$ $S = 6.2915$	$\bar{X} = 106.7500$ $S = 6.4485$

ตาราง 19 แสดงคะแนนของผู้ต้องขังกำหนดโทษประหารชีวิตกลุ่มควบคุม ในช่วงก่อนการทดลอง (Pre-test) และหลังการทดลอง (Post-test)

ผู้ต้องขังคนที่	คะแนนช่วงก่อนการทดลอง	คะแนนช่วงหลังการทดลอง
1	98	101
2	107	105
3	111	116
4	99	105
รวม 4 คน	$\bar{X} = 103.7500$ $S = 6.2915$	$\bar{X} = 106.7500$ $S = 6.4485$

ตาราง 20 แสดงคะแนนของผู้ต้องขังกำหนดโทษ 50 ปี - ตลอดชีวิต กลุ่มทดลองในช่วงก่อน
การทดลอง (Pre-test) และหลังการทดลอง (Post-test)

ผู้ต้องขังคนที่	คะแนนช่วงก่อนการทดลอง	คะแนนช่วงหลังการทดลอง
1	95	86
2	95	105
3	109	105
4	93	105
5	78	91
6	101	105
7	99	101
8	98	93
รวม 8 คน	$\bar{X} = 96.0000$ $S = 8.7993$	$\bar{X} = 98.8750$ $S = 7.7170$

ตาราง 21 แสดงคะแนนของผู้ทองซึ่งกำหนดโทษ 50 ปี - ตลอดชีวิต กลุ่มควบคุมในช่วง
ก่อนการทดลอง (Pre-test) และหลังการทดลอง (Post-test)

ผู้ทองซึ่งคน	คะแนนช่วงก่อนการทดลอง	คะแนนช่วงหลังการทดลอง
1	103	102
2	111	102
3	90	107
4	104	110
5	88	95
6	87	69
7	98	100
8	107	97
รวม 8 คน	$\bar{X} = 98.5000$ $S = 9.2117$	$\bar{X} = 97.7500$ $S = 12.6010$

ตาราง 22 แสดงคะแนนของผู้ตอบซึ่งกำหนดโทษ 25 - 50 ปี กลุ่มทดลองในช่วงก่อนการทดลอง (Pre-test) และหลังการทดลอง (Post-test)

ผู้ตอบซึ่งคนใด	คะแนนช่วงก่อนการทดลอง	คะแนนช่วงหลังการทดลอง
1	106	103
2	99	99
3	89	105
4	100	105
5	106	114
6	104	109
7	95	108
รวม 7 คน	$\bar{X} = 100.3750$ $S = 5.9746$	$\bar{X} = 106.1428$ $S = 4.7759$

ตาราง 23 แสดงคะแนนของผู้ตอบซึ่งกำหนดโทษ 25 - 50 ปี กลุ่มควบคุมในช่วงก่อนการทดลอง (Pre-test) และหลังการทดลอง (Post-test)

ผู้ตอบซึ่งคน	คะแนนช่วงก่อนการทดลอง	คะแนนช่วงหลังการทดลอง
1	104	105
2	101	104
3	106	107
4	98	103
5	102	103
6	104	104
7	101	107
8	75	79
รวม 8 คน	$\bar{X} = 98.8750$ $S = 9.9489$	$\bar{X} = 101.5000$ $S = 9.2272$